

**«Қазатомөнеркәсіп»
Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ**

**Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес
шоғырландырылған қаржылық есептілік және
тәуелсіз аудитордың қорытындысы**

2017 жылғы 31 желтоқсан

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ

Мазмұны

Тәуелсіз аудитордың қорытындысы

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептілік.....	1
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілік	2
Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептілік	3
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептілік.....	4

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер	5
2. Топ өз қызметін жүзеге асырып жатқан экономикалық орта	6
3. Есептілік саясатының негізгі ережелері	6
4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер	23
5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану	31
6. Жаңа есептілікке алу ережелері.....	32
7. Байланысты тараптармен есеп айырысу және операциялар	35
8. Табыс	37
9. Өткізудің өзіндік құны	38
10. Өткізу бойынша шығыстар.....	38
11. Жалпы және әкімшілік шығыстар	38
12. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар	39
13. Өзге табыстар.....	41
14. Өзге шығыстар.....	42
15. Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	42
16. Қаржылық кіріс және шығыс	43
17. Табыс салығы бойынша шығыстар	43
18. Акцияға келетін пайда.....	46
19. Материалдық емес активтер	47
20. Негізгі құрал-жабдықтар.....	50
21. Өндіріске дайындау шығындары	52
22. Жер қойнауын пайдалану құқығы.....	53
23. Барлау және бағалау активтері.....	53
24. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	54
25. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	57
26. Өзге инвестициялар	59
27. Дебиторлық берешек	61
28. Өзге активтер.....	61
29. Қорлар	62
30. Мерзімдік депозиттер.....	63
31. Байланысты тараптарға берілген қарыздар.....	64
32. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері.....	64
33. Капитал	64
34. Кредиттер мен қарыздар	65
35. Резервтер	67
36. Кредиторлық берешек.....	69
37. Өзге міндеттемелер	70
38. Шарттық және келісімшарттық міндеттемелер	70
39. Бақыламайтын үлес	74
40. Негізгі еншілес кәсіпорындар	76
41. Қаржы тәуекелдерін басқару	77
42. Қаржы құралдарының әділ бағасы.....	86
43. Қаржылық құралдарды бағалау категориялары бойынша ұсыну	86
44. Есептілік кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар	87

Тәуелсіз аудитордың есебі

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ Акционері мен Директорлар Кеңесіне

Пікір

Біздің пікірімізше, осы шоғырландырылған қаржылық есептілік «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Компания») және оның еншілес ұйымдарының (бірлесіп «Топ» деп аталады) 2017 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі оның қаржылық нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес барлық маңызды жақтарынан анық көрсетеді.

Аудит тақырыбы

Біз Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне аудит жүргіздік, ол келесілерді қамтиды:

- 2017 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі пайда немесе шығын және басқа жиынтық кірістер туралы шоғырландырылған есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі ақшалай қаражаттардың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп;
- есеп саясатының негізгі ережелеріне және басқа да түсініктеме ақпараттан құралған қаржылық шоғырландырылған есептемеге ескертулер.

Пікір білдіру үшін негіз

Біз аудитті халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитіне жауапкершілігі» бөлімінде төменде сипатталған.

Біз алған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негізді қамтамасыз ету үшін жеткілікті және тиісті болып табылады деп есептейміз.

Тәуелсіздік

Біз халықаралық бухгалтерлердің этика стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлер этика Кодексіне (ХБЭСК) сәйкес Топқа тәуелсізбіз. Біз ХБЭСК Кодексіне сәйкес өзге этикалық міндеттерді орындадық.

Өзге ақпарат

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат аудиторлық есеп шығару күнінен кейін бізге қолжетімді болады деп күтілетін жылдық есепті (бірақ шоғырландырылған қаржы есептілігін және осы қаржы есептілігі бойынша біздің аудиторлық пікірімізді қоспағанда) қамтиды.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілік бойынша пікіріміз өзге ақпараты қамтымайды, және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір формада сенімділік білдіретін қорытынды жасамаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке жүргізілген аудитке байланысты, біздің міндетіміз жоғарыда көрсетілген өзге ақпаратты алған кезде, онымен танысып, және өзге ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есеп немесе біз аудит барысында алған біліміміз арасында маңызды келіспеушіліктердің бар болуы туралы және өзге ақпараттың басқа ықтимал маңызды бұрмалаулары бар болуы туралы сұрақтарды қарастыру болып табылады. Егер жоғарыда көрсетілген өзге ақпаратпен танысу барысында, оның маңызды бұрмалауы бар туралы қорытындыға келсек, біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға хабарлауға міндеттіміз.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың, шоғырландырылған қаржылық есептілікке жауапкершілігі

Басшылық осы қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалуына және дұрыс ұсынылуына, басшылықтың қаржылық есептілікті дайындауға қажетті деп санайтын ішкі бақылауына және алақол әрекеттер немесе қателіктердің салдарынан айтарлықтай бұрмаланбауына жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті даярлай отырып, басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыруға қабілеттілігін бағалауға, қызметтің үздіксіздігіне қатысты тиісті мәліметтерді ашуға, және есептіліктің қызметтің үздіксіздігі жорамалының негізінде жасалуына жауапкершілік алады, бірақ басшылық Топты жоюды, қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайды, немесе қызметті тоқтату мен жоюдан басқа нақты қандай да бір балама болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау үрдісін қадағалауға жауапты болып табылады.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитіне жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз тұтастай алғанда шоғырландырылған қаржылық есептілікте алақол әрекеттер немесе қателіктердің салдарынан туындайтын елеулі бұрмалаулардың жоқ екендігі туралы сапалы кепілділікті алу, және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындыны шығару болып табылады. Сапалы кепілділік дегеніміз, жоғары деңгейдегі кепілділікті білдіреді, бірақ ХАС-на сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалаулардың бар болған жағдайында, оларды әрқашан анықтайтындығына кепілдік болып саналмайды. Бұрмалаулар алақол әрекеттер мен қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін, және егер олар жеке немесе тұтастай қолданушылардың осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне айтарлықтай ықпалын тигізеді деп негізді болжауға болатын болса, маңызды болып есептелінеді.

ХАС-на сәйкес жүргізілген аудит аясында, біз кәсіби пікір қолданып, кәсіби күдікшілдікті сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- алақол әрекеттер немесе қателіктердің салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі айтарлықтай бұрмалаулардың тәуекелдерін айқындаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді жобалаймыз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін жеткілікті әрі тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Алақол әрекеттердің салдарынан болған елеулі бұрмалаулардың тәуекелі, қателіктердің салдарынан болған елеулі бұрмалаулардың тәуекелінен жоғарырақ, себебі, алақол әрекеттерге келісу, жалғандық, қасақана жіберу, ақпаратты бұрмаланған күйінде беру немесе ішкі бақылауды айналып өтетін іс-әрекеттер жатады;
- тиісті жағдайларға қатысты аудиторлық рәсімдерді жобалау мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесі жайлы түсінік аламыз, бірақ Топтың ішкі бақылауының тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылған есеп саясатының орындылығы мен есептік бағалаулардың негізділігін және басшылық дайындаған тиісті ақпаратты ашып көрсетулердің негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтың үздіксіз қызмет туралы жорамалдың қолданылуының орындылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілеттілігіне елеулі күмәндар тудыратын оқиғалар мен жағдайларға байланысты маңызды белгісіздіктердің бар болуы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біздің қорытындыда маңызды белгісіздік болған жағдайда, біз өз қорытындымызда шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті ақпараттың ашылуына назар аударуымыз керек, егер ондай ақпараттың ашылуы орынсыз болған жағдайда, біз өз пікірімізді өзгертуіміз керек. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық қорытындының шығарылу күніне дейінгі жиналған аудиторлық дәлелдемелерге негізделген. Алайда, болашақта болатын оқиғалар немесе шарттар Топтың қызметінің үздіксіздік қабілеттілігін жоғалтуына әкеп соқтыруы мүмкін;
- жалпы ұсынылуына, құрылымы мен мазмұнына, ақпараттың ашылуына, және де негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды осы шоғырландырылған қаржы есептілікте дұрыс ұсынылғанына баға береміз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір қалыптастыру үшін, Топқа кіретін ұйымдар немесе кәсіпкерлік қызметтердің қаржылық ақпараттарына қатысы жеткілікті аудиторлық дәлелдемелерін айқындаймыз. Біз Топ аудитінің басқаруына, бақылауына және жүргізілуіне жауапты болып табыламыз. Біз өз пікірімізге толықтай жауапкершілік аламыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен өзара ақпарат алмасамыз, оларға өзге ақпараттан бөлек, жоспарланған аудиттің көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ, аудит нәтижелерінен туындаған маңызды қорытындылар туралы, оның ішінде, аудит барысында айқындалған ішкі бақылаудың маңызды кемшіліктері туралы мәлімет береміз.

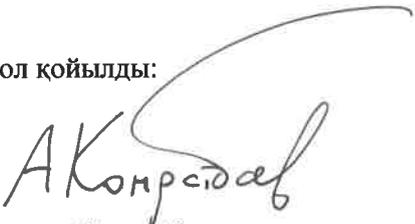
PricewaterhouseCoopers LLP

Алматы, Қазақстан
2018 жылғы 16 наурыз

Бекітілді:

Дана Инкарбекова
Басқарушы директор
«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС
(Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің
Бас Мемлекеттік лицензиясы, 1999 жылғы 21
қазан №0000005)

Қол қойылды:

Азамат Конратбаев
Аудит бойынша әріптес
(2003 жылғы 8 мамырдағы №00770863
Мамандандырылған Бухгалтерлер
институты)

Қол қойылды:

Светлана Белокурова
Орындаушы-аудитор
(1998 жылғы 21 ақпандағы №000000357
аудитордың біліктілік куәлігі)

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептілік

Қазақстандық миллион теңгемен	Ескерту	2017 ж.	2016 ж. қайта есептелді
Табыс	8	336,517	394,315
Өткізудің өзіндік құны	9	(263,864)	(283,882)
Жалпы пайда		72,653	110,433
Өткізу бойынша шығыстар	10	(4,858)	(6,314)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	11	(32,274)	(30,877)
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру	12	543	184
Активтердің құнсыздануынан болған залал	12	(27,958)	(22,007)
Еншілес кәсіпорынның шығуынан алынған пайда		-	290
Бағамдық айырмашылық бойынша таза (залал)пайда	14	(768)	3,614
Өзге кірістер	13	115,111	775
Өзге шығыстар	14	(6,768)	(6,160)
Қаржылық кірістер	16	5,888	15,825
Қаржылық шығыстар	16	(9,067)	(11,017)
Қауымдастырылған кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	24	22,007	38,058
Бірлескен кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	25	22,107	36,739
Салық салынғанға дейінгі пайда		156,616	129,543
Табыс салығы бойынша шығыстар	17	(17,462)	(17,988)
ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ПАЙДА		139,154	111,555
Өзге жиынтық кіріс			
<i>Кейіннен пайдаға немесе залалға жіктелуі мүмкін баптар</i>			
Шетелдік қызмет аударымынан алынған бағамдық айырма		383	(97)
Кәсіпорындардың өзге жиынтық кірісіндегі үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын үлес		-	(658)
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейтін баптар</i>			
Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйақы бойынша міндеттемелерді қайта бағалау		113	194
Кәсіпорындардың өзге жиынтық кірісіндегі үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын үлес		(189)	(216)
Жыл ішіндегі өзге жиынтық пайда / (залал)		307	(777)
ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ЖИЫНТЫҚ КІРІС		139,461	110,778
Келесілерге жатқызылатын жылдық пайда:			
- Компанияның меншік иелеріне		138,527	108,795
- бақыламайтын үлес ке		627	2,760
Жыл ішіндегі пайда		139,154	111,555
Келесілерге жатқызылатын жылдық жиынтық кіріс:			
- Компанияның меншік иелеріне		138,837	108,014
- бақыламайтын үлес ке		624	2,764
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс		139,461	110,778
Қарапайым акцияға шаққандағы негізгі және сұйылған пайда (акцияға теңгемен)	18	3,748	2,963

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

Юсупов М.Б. А.А.
Экономика және қаржы жөніндегі бас директор

Қалиева З. Ғ.
Бас бухгалтер

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілік

Қазақстандық миллион теңгемен	Ескерт.	2017ж.	2016ж.
АКТИВТЕР			
Ұзақмерзімдік активтер			
Материалдық емес активтер	19	8,009	7,117
Негізгі қаражат	20	122,175	117,335
Өндіріске дайындау шығындары	21	43,530	41,682
Жер қойнауын пайдалану құқығы	22	2,004	2,291
Барлау және бағалау активтері	23	5,608	3,471
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	24	101,746	107,773
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	25	74,818	66,862
Өзге инвестициялар	26	1,726	67,041
Дебиторлық берешек	27	140	-
Кейінге қалдырылған салық активтері	17	6,836	4,299
Мерзімдік депозиттер	30	-	15
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	31	20,302	19,151
Өзге активтер	28	24,125	19,517
		411,019	456,554
Қысқамерзімдік активтер			
Дебиторлық берешек	27	58,085	67,921
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		5,493	7,391
Өтеуге ҚҚС		24,182	22,235
Қорлар	29	169,675	120,095
Мерзімдік депозиттер	30	8,472	56,476
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	31	-	13
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	32	239,936	75,052
Өзге активтер	28	18,396	10,831
		524,239	360,014
Шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген активтері		2,774	3,463
		527,013	363,477
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		938,032	820,031
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	33	37,051	36,785
Қосымша төленген капитал		4,785	4,785
Өзге валюталардан қайта есептеген кездегі бағамдық айырмашылықтар резерві		(2,229)	18,061
Үлестірілмеген табыс		586,998	495,732
Компанияның меншік иелеріне жатқызылатын капитал		626,605	555,363
Бақыланбайтын иелену үлесі		14,571	12,467
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		641,176	567,830
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақмерзімдік міндеттемелер			
Кредиттер мен қарыздар	34	38,910	77,184
Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер		294	120
Кредиторлық берешек	36	582	581
Резервтер	35	22,688	17,320
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	17	4,443	4,743
Қызметкерлерге сыйақылар		1,247	1,346
Өзге міндеттемелер	37	7,711	5,199
		75,875	106,493
Қысқамерзімдік міндеттемелер			
Кредиттер мен қарыздар	34	82,374	50,581
Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер		125	44
Резервтер	35	189	98
Кредиторлық берешек	36	112,642	74,654
Өзге салық пен міндетті төлемдер бойынша міндеттемелер		4,168	6,198
Қызметкерлерге сыйақылар		173	244
Табыс салығы бойынша міндеттемелер		5,618	134
Өзге міндеттемелер	37	14,349	11,789
		219,638	143,742
Шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген міндеттемелері		1,343	1,966
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		296,856	252,201
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		938,032	820,031

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

Юсупов М.Б.
 Экономика және қаржы жөніндегі бас директор

Қалиева З. Ф.
 Бас бухгалтер

Қосымшадағы ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептілік

Қазақстандық миллион теңгемен	2017ж.	2016ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Сатып алушылардан ақша қаражатының келіп түсуі	435,199	485,829
Бюджеттен ҚҚС қайтару	18,849	29,638
Алынған сыйақы	3,025	6,830
Жеткізушілерге төлемдер	(373,006)	(379,103)
Қызметкерлерге төлемдер	(43,213)	(42,638)
Операциялардан түсетін ақша қаражаты	40,854	100,556
Төленген табыс салығы	(13,069)	(28,216)
Төленген сыйақы	(4,430)	(5,464)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының ағындары	23,355	66,876
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Негізгі құралдарды сатып алу	(14,913)	(8,975)
Негізгі құралдарды есептен шығарудан алынған табыстар	749	190
Негізгі құрал-жабдықтар үшін берілген аванстар	(5,461)	(5,361)
Материалды емес активтерді сатып алу	(628)	(477)
Кен орнын игеру активтерін сатып алу	(12,011)	(11,494)
Барлау және бағалау активтерін сатып алу	(2,775)	(3,264)
«Пут» опционын іске асыру (Ескерту 26)	173,719	-
Қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар салуды жүзеге асыру	-	82
Еншілес кәсіпорынды бақылаудан жоғалту бойынша өтем	2	175
Мерзімдісалымдар және шектеулі ақшалай қаражаттарды орналастыру	(12,095)	(54,124)
Мерзімді салымдар және шектеулі ақшалай қаражаттарды өтеу	55,216	9,054
Байланысты тараптардың қарыздарын өтеу	8	12,787
Еншілес кәсіпорынды бақылауға алу	(91)	-
Қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларды сатып алу	(2,687)	(4,647)
Қауымдасқан компаниялардан, бірлескен кәсіпорындардан және өзге инвестициялардан алынған дивидендтер	36,486	78,805
Өзгелері	56	(96)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының ағындары	215,575	12,655
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Несиелер мен займдардан алынған табыстар	52,793	10,072
Несиелер мен займдарды жабу	(61,410)	(53,430)
Акционерге төленген дивидендтер (Ескерту 33)	(65,849)	(12,031)
Бақыламайтын үлеске төленген дивидендтер	(19)	(134)
Өзгелері	(396)	(673)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының ағындары	(74,881)	(56,196)
Ақша қаражатының жөнеоның баламаларының таза ұлғаюы	164,049	23,335
Жыл басындағы ақша қаражаты және оның баламасы	75,052	55,869
Ақша қаражатына және оның баламаларына валюта бағамдарының өзгеруінің ықпалы	835	(4,152)
Жыл соңындағы ақша қаражаты және оның баламасы (Ескерту32)	239,936	75,052

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

Юсупов М.Б.
 Қаржы және экономика жөніндегі бас директор

Қалиева З. Ф.
 Бас бухгалтер

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептілік

Қазақстандық миллион теңгемен	Компанияның меншік иелеріне тиесілі					Бақыланбайтын иелену үлесі	Жиынтығы капитал
	Акционерлік капитал	Өзге валюталардан қайта есептеген кездегі бағамдық айырмашылық резерві	Үлестірілмеген табыс	Қосымша төленген капитал	Жиынтығы		
1 қаңтар 2016 ж.	36,692	18,819	398,991	4,785	459,287	10,118	469,405
Жылдық пайда			108,795	-	108,795	2,760	111,555
Шетелдік қызмет аударымынан алынған бағамдық айырма		(100)	-		(100)	3	(97)
Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйақы бойынша міндеттемелерді қайта бағалау		-	193		193	1	194
Кәсіпорындардың өзге жиынтық кірісіндегі үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын үлес		(658)	(216)		(874)	-	(874)
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс		(758)	108,772	-	108,014	2,764	110,778
Жарияланған дивидендтер			(12,031)		(12,031)	(415)	(12,446)
Акционерлік капиталға салым	93	-	-		93	-	93
2016 жылдың 31 желтоқсаны бойынша	36,785	18,061	495,732	4,785	555,363	12,467	567,830
Жыл ішіндегі пайда		-	138,527		138,527	627	139,154
Шетелдік қызмет аударымынан алынған бағамдық айырма		386	-		386	(3)	383
Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйақы бойынша міндеттемелерді қайта бағалау		-	113		113	-	113
Кәсіпорындардың өзге жиынтық кірісіндегі үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын үлес		-	(189)		(189)	-	(189)
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс		386	138,451	-	138,837	624	139,461
Жарияланған дивидендтер		-	(65,849)		(65,849)	(205)	(66,054)
Акционерлік капиталға салым	266	-	-		266	-	266
Бақыламайтын иеліктер үлесіндегі өзгерістер		-	(2,012)		(2,012)	1,685	(327)
Қорлар арасындағы аударымдар		(20,676)	20,676		-	-	-
2017 жылдың 31 желтоқсаны бойынша	37,051	(2,229)	586,998	4,785	626,605	14,571	641,176

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

Юсупов М.Б.
 Қаржы және экономика жөніндегі бас директор

Қалиева З.Ф.
 Бас бухгалтер

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша, Халықаралық Қаржылық Есептілік Стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес «Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ (бұдан әрі – Компания) мен оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі бірлесіп «Топ» немесе «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ деп аталады) үшін дайындалды.

Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған акционерлік қоғам болып табылады. Компания Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 14 шілдедегі № 3593 «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясын құру туралы» Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 жылғы 22 шілдедегі № 1148 «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясының мәселелері» қаулысына сәйкес жарғылық капиталға мемлекеттің жүз пайыздық қатысуы бар жабық акционерлік қоғам ретінде құрылды. Қазіргі кезде Компания акцияларының 100%-ы «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» АҚ) арқылы мемлекетке тиесілі. Компания мына мекенжай бойынша тіркелген: Қазақстан Республикасы, Астана қ., Қонаев көш., 10. Компанияның негізгі қызмет орны Қазақстан Республикасы болып табылады.

Топтың негізгі қызмет түрі – уран өндіру және уран өнімдерін өткізу. Топ әлемдегі жетекші уран өндіруші компаниялар қатарына кіреді. Бұдан басқа, Топ сирек және сирекжер металдарды өндіру; бериллий және тантал өнімін шығару және өткізу; ғылымды көп қажетсінетін технологияларды әзірлеу; энергия ресурстарын жеткізу қызметтерін жүзеге асырады.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ ядролық отын циклының бастапқы кезеңдерінде Қазақстан Республикасының атынан өкілеттік ететін Компания болып табылады. Топ оның ағымдағы және болашақтағы табыс көздерін генерирлеуші бірқатар бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындардың қатысушысы болып табылады (24 және 25 Ескертулер). Жаңартылған даму стратегиясына сәйкес топ фокусы ұзақмерзімдік қосылған құн өсімін қамтамасыз ету үшін уран өндірумен және оның құн тізбегі элементтерімен байланысты негізгі қызметке бағытталған. Өндіру көлемдері нарықтық функцияларды ескерумен оңтайландырылатын және маркетинг функциясы Топтың нарыққа анағұрлым бағытталған жұмысының көрінісі ретінде күшейтілетін болады.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ уран өндіру және барлау жөніндегі мына келісімшарттардың тарапы болды:

Кен орны/телім	Әзірлеу кезеңі	Келісім-шарт күні	Келісім-шарт мерзімі	Жер қойнауын пайдаланушы	Сервис компаниясы
Қанжуған	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС
Уванас	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС
Мыңқұдық Шығыс учаскесі	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС
Мойынқұм, №1 учаскесі (Оңтүстік) (оңтүстік бөлігі)	Өндіру	26.09.2000	20 жыл	Компания	«Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС
Мыңқұдық, Орталық учаскесі	Өндіру	08.07.2005	28 жыл	«Орталық» ЕК» ЖШС	-
Мыңқұдық, Батыс учаскесі	Өндіру	30.07.2005	30 жыл	«Аппак» ЖШС	-
Солтүстік және Оңтүстік Қарамұрын,	Өндіру	27.11.1996	28жыл	Компания	«РУ-6» ЖШС
Мойынқұм№3 учаскесі (Орталық)(солтүстік бөлігі) *	Өндіру	31.05.2010	29 жыл	Компания	«Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС
Жалпақ	Барлау	31.05.2010	8жыл	«Орталық» ЕК» ЖШС	-

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топқа Қазақстанның алты өңірінде – Оңтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Қызылорда, Маңғыстау, Ақмола және Алматы облыстарында орналасқан қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарды қоса 40-тан аса (2016 ж.: 40) кәсіпорын кіреді. 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ қызметкерлерінің жалпы саны 25 мыңнан астам (2016 ж.: 26 мың) адам.

2. Топ өз қызметін жүзеге асырып жатқан экономикалық орта

Жалпы алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасында дамушы нарықтарға тән кейбір ерекшеліктердің көрініс табуы жалғасуда. Ел экономикасы әсіресе Қазақстан экспортының негізгі бөлігін құрайтын мұнай мен газ және минералдық шикізаттар бағаларының ауытқуына сезімтал. Бұл ерекшеліктерге, сонымен қатар, ұлттық валютаның елден тысқары жерде еркін айырбасталмауы және құнды қағаздар нарығының төмен өтемпаздық деңгейі жатады және де ерекшеліктер осылармен шектелмейді.

Мұнайға және басқа минералдық шикізаттарға төмен баға және айырбастау бағамының құбылмалылығы Қазақстан Республикасының экономикасына теріс әсер етті және теріс әсер етуді жалғастыруы мүмкін.

2015 жылғы 20 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі және Үкіметі айырбас бағамын қолдауды тоқтату және инфляциялық таргеттеу, валюталық дәлізді жою мен еркін құбылмалы айырбас бағамына көшудің негізінде жаңа ақшалай-кредиттік саясатты іске асыру туралы шешім қабылдады. Нәтижесінде 2015 жылдың тамыз-желтоқсан айларының ішінде теңгенің айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 187-ден 350 теңгеге дейін құбылды. Осы есептілікті құру күнінің жағдайы бойынша Қазақстан Республикасының Ұлттық банкінің ресми айырбас бағамы 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 АҚШ доллары үшін 332.33 теңгемен салыстырғанда 1 АҚШ доллары үшін 321.98 теңгені құрады (2016 ж. 31 желтоқсаны: 1 АҚШ доллары үшін 333.29 теңге). Сөйтіп, теңгенің айырбас бағамына және Ұлттық банк пен Үкіметтің алдағы уақыттардағы іс-қимылына, сондай-ақ аталған факторлардың Қазақстан Республикасының экономикасына әсеріне қатысты тұрлаусыздық бар.

2016 жылғы қаңтардың ортасында Standard&Poog халықаралық рейтинг агенттігі 2016-2019 жылдар кезеңіндегі мұнай бағасына қатысты өз болжамдарын елеулі төмендетті. Қазақстан экономикасы мұнай-газ секторына елеулі түрде тәуелді болғандықтан, баспасөз парақтарына сай, ендігі жерде стагнациялар немесе ІЖӨ мардымсыз өсуі күтіледі. Сәйкесінше, 2016 жылғы ақпанда Standard&Poog Қазақстанның шетелдік және ұлттық валютадағы міндеттемелер бойынша ұзақмерзімдік кредиттік рейтингтерін BBB+-тан BBB- -ке дейін төмендетті. Бұдан басқа, S&P Қазақстанның шетелдік және ұлттық валютадағы міндеттемелер бойынша ұзақмерзімдік кредиттік рейтингтерін "A-2" -ден "A-3"-ке дейін, ал ұлттық шкалабойынша - kZAA+ -тан "kZAA"-қа төмендетті.

Ұзақмерзімдік рейтингтер бойынша болжам «тұрақты». Тұрақты болжам S&P агенттігінің банк секторын қайта капиталдандыру жоспарларына қатысты биліктің бекітілген қаржылық шығыстары туралы және 2020 жылға дейінгі кезеңде салыстырмалы тұрақты болып қалатын экономикалық белсенділік туралы пікірін көрсетеді.

Қаржы нарығы бұрынғыша тұрақтылықтың жоқтығымен, бағалардың жиі және елеулі өзгерістерімен және сауда операциялары бойынша спрэдтердің артуымен сипатталады. Осы экономикалық орта Топтың қызметіне және қаржы жағдайына елеулі әсер етті. Басшылық Топтың тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін қажетті шаралар қабылдайды. Дегенмен, ағымдағы экономикалық жағдайдың болашақтағы салдарын болжау қиын және басшылықтың ағымдағы болжаулары мен бағалаулары іс жүзіндегі нәтижелерден өзгеше болуы мүмкін.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасының тау-кен секторы Қазақстан Республикасындағы саяси, заңнамалық, салықтық және реттеушілік өзгерістердің әсеріне бейім болып қалады. Қазақстан Республикасының салық, валюталық және кедендік заңнамаларын дамыту жалғастырылуда және өртүрлі талқылау мүмкіндіктеріне жол беріліп отыр (38 Ескерту). Қазақстан Республикасының экономикалық тұрақтылық перспективасы елеулі деңгейде Үкімет қабылдаған экономикалық шаралардың тиімділігіне, сондай-ақ құқықтық, бақылау және саяси жүйелердің дамуына, яғни Топтың бақылау аясынан тысқарыдағы жағдайларға байланысты. Басшылар Топтың экономикалық жағдайын және оның болашағын ескеріп, ұзақмерзімдік активтерінің құнсыздану мүмкіндігіне бағалау жүргізді (4 Ескерту). Келешектегі экономикалық жағдай мен нормативтік құқықтық ортаның басшылардың осы болжамдарынан айырмашылығы болуы мүмкін.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері

Қаржылық есептілікті дайындаудың негізі

Осы шоғырландырылған қаржы есептілік, бастапқы мойындалуы әділ құн бойынша жүзеге асырылатын қаржы құралдарын қоспағанда, тарихи құн негізінде, Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дайындалды. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есептілік саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Есептілік саясатының бұл ережелері, басқаша көрсетілмеген жағдайда, есептілікте көрсетілген барлық кезеңдерге қатысты реттілікпен қолданылды (5 Ескерту).

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есептілікті ұсыну валютасы

Егер өзгеше көрсетілмеген болса, осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің көрсеткіштері Қазақстандық миллион теңгемен .

Шоғырлану қағидаттары

(i) Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Еншілес кәсіпорындар, құрылымдық кәсіпорындармен қоса инвестициялар болатын еншілес кәсіпорындар, Топпен бақыланатын инвестициялардың осындай объектілерін білдіреді, өйткені Топ (i) инвестициялар объектісі табысына елеулі әсер ететін елеулі қызметті басқаруға оған мүмкіндік беретін өкілеттерге ие, (ii) инвестициялар объектісіне қатысудан түскен ауыспалы табыспен байланысты тәуекелдердің ықпалына түседі, немесе осындай табысты алуға арналған құқығы бар, және (iii) инвестордың табыс мөлшеріне әсер ету мақсатында инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілдіктерін пайдалану мүмкіндігі бар. Топтың басқа кәсіпорынға қатысты өкілеттігінің бар болуын бағалау кезінде, іс жүзіндегі әлеуетті дауысымен қоса, іс жүзіндегі құқықтарының бар болуын және ықпалын қарау қажет. Құқық, егер де ұстаушы бұл құқықты инвестициялар объектісінің елеулі қызметін басқаруға қатысты шешімді қабылдау кезінде іс жүзінде іске асыру мүмкіндігі болса, іс жүзінде деп саналады. Топ, оның инвестициялар объектісінде көпшілік дауысы болмаса да, инвестициялар объектісіне қатысты өкілдіктерге ие болуы мүмкін. Ұқсас жағдайларда инвестициялар объектісіне қатысты іс жүзіндегі өкілеттіктердің бар болуын айқындау үшін Топ басқа дауыс құқығын ұстаушылардың пакеттерін жайғастыру мөлшері мен дәрежесіне қатысты өзінің дауыс құқығы пакетінің мөлшерін бағалауға тиіс. Басқа инвесторлардың, инвестициялар объектісінің қызметіне түбегейлі өзгерістерді енгізумен байланысты немесе айрықша жағдайда қолданылатын сияқты осындай қорғау құқықтары Топтың инвестициялар объектісін бақылау мүмкіндігіне кедергі болмайды. Еншілес кәсіпорындар Топқа олардың операцияларына бақылауды тапсыру күнінен бастап (сатып алу күнінен) шоғырландырылған қаржы есебіне кіргізіледі және бақылаудан айырылған күнінен бастап шоғырландырылған есептіліктен алып тасталады.

Еншілес кәсіпорындар, жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алынғанды қоспағанда, сатып алу әдісі бойынша шоғырландырылған қаржы есептілігіне енгізіледі. Сатып алынған сәйкестірілген активтер, сондай-ақ бақыламайтын үлес тің мөлшерінен тәуелсіз сатып алу күніндегі әділ құны бойынша бизнес біріктірілген кезде сатып алынған активтер, міндеттемелер және шартты міндеттемелер көрсетіледі.

Топ, тікелей қатысу үлесі болып табылатын және жойылған жағдайда ұстаушыға таза активтердің тепе-тең үлестеріне арналған құқықты беретін, бақыламайтын үлес ті әрбір операция бойынша жеке немесе а) әділ құны бойынша, немесе б) сатып алынған кәсіпорынның таза активтеріндегі бақыламайтын үлес ке тепе-тең бағалайды.

Гудвил сатып алынған кәсіпорынның таза активтері сомасын мына мөлшерлерменелердің: сатып алынған кәсіпорынға берілген өтемің, сатып алынған кәсіпорынның бақыламайтын үлес сомасының және сатып алынған кәсіпорынның тікелей сатып алу күні алдында тиесілі капиталдағы қатысу үлесінің әділ құнының жалпы сомасынан шегеру арқылы айқындалады. Теріс сомасы («теріс гудвил»), басшылық барлық сатып алынған активтер, сондай-ақ қабылданған міндеттемелер мен шарттық міндеттемелер толық сәйкестірілгенін қайта бағалап, олардың бағаланғанын талдағаннан кейін, пайда немесе залал құрамында мойындалады.

Сатып алынған кәсіпорын үшін берілген өтеу тапсырылған активтердің, капиталдағы шығарылған қатысу үлестің және туындаған немесе қабылданған міндеттемелердің әділ құны бойынша бағаланады, бұған активтердің әділ құны және шарттық өтеу туралы келісімдер нәтижесінде туындаған міндеттемелер кіреді, бірақ сатып алуға байланысты мына консультациялық қызмет көрсетуге, заң қызметтеріне, бағалауды жүргізу бойынша және ұқсас кәсіби қызметтерге төлеу сияқты шығыстар кірмейді. Мәміле бойынша үлес құралдарын шығару кезінде шеккен шығындар капитал сомасынан шегеріледі, мәміле бойынша бизнесті біріктіру шеңберінде қарыздық құнды қағаздардың шығарылуына байланысты шеккен шығындар олардың баланстық құнынан шегеріледі, ал мәміле бойынша сатып алуға байланысты барлық қалған шығындар шығыстарға жатқызылады.

Топ кәсіпорындары арасындағы операциялар тиісті шоттар бойынша қалдықтар және Топ кәсіпорындары арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайда өзара есептілікке алынбайды. Іске асырылмаған залал да өзара есептілікке алынбайды, тек шығындардың өтелуі мүмкін болмаған жағдайлар бұған жатпайды. Компания және оның барлық еншілес кәсіпорын есебі Топтың саясатына сәйкес бірегей есептілік саясаты қағидаттарын қолданады.

Бақыламайтын үлес – бұл, Топ тікелей немесе жанама түрде иеленбейтін капиталға қатысу үлесіне келетін, еншілес кәсіпорынның қызметі мен капиталының таза қорытындысының бөлігі. Бақыламайтын үлес Топтың бөлек капиталының құрамбiрлігін білдіреді.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(ii) Бақыламайтын үлес терді сатып алу және сату

Топ бақыламайтын үлестің иелерімен мәмілелерді есептілікке алу үшін экономикалық бірліктің моделін қолданады. Сатып алынған бақыламайтын үлес тің тапсырылған өтеуі мен тепе-тең құны арасында қандай-да айырмашылық болса, ол тікелей капиталда капиталмен операция ретінде көрсетіледі. Топ бақыламайтын үлес тің сатылғаны үшін алынған өтеумен және оның тепе-тең құны арасындағы айырмашылықты капиталдағы өзгерістер туралы есепте капиталмен жасалған мәміле ретінде мойындайды.

(iii) Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес кәсіпорынды сатып алу

Жалпы бақылаудағы тараптан еншілес кәсіпорындарды сатып алу алдыңғы кәсіпорынның бағалау әдісі бойынша есептеледі. Осы әдістемеге сәйкес біріккен кәсіпорынның шоғырландырылған қаржы есептілігі, кәсіпорындар шоғырландырылған қаржы есептілігінде көрсетілген ең ерте кезеңнен бастап, немесе, кешірек болса, бірігейін деп жатқан кәсіпорындар алғашқы рет жалпы бақылауға түскен күннен бастап біріккен тәрізді ұсынылған. Еншілес кәсіпорынның, жалпы бақылаудағы, тараптар арасында тапсырылатын активтер мен міндеттемелер алдыңғы кәсіпорынмен белгіленген тепе-тең құны бойынша көрсетілген.

Алдыңғы кәсіпорын ең жоғары деңгейдегі есептілік беруші кәсіпорын болып саналады, онда еншілес кәсіпорынның ХҚЕС сәйкес дайындалған қаржы ақпараты шоғырланған болатын. Алдыңғы кәсіпорынмен бастапқы алынған зат кезінде пайда болған гудвил де аталған шоғырланған қаржы есептілікте көрсетіледі. Алдыңғы кәсіпорынның гудвилімен қоса, таза активтердің тепе-тең құны және алынған затқа өтеу арасындағы айырмашылық аталған шоғырланған қаржы есептілікте капитал құрамындағы бөліп берілмеген пайда түзету ретінде көрсетіледі.

(iv) Қауымдастырылған кәсіпорындар

Қауымдастырылған кәсіпорындар – ол Топ елеулі ықпалын тигізе алатын (тікелей немесе жанама), бірақ оларды бақыламайтын кәсіпорындар; әдетте, бұл кәсіпорындардағы дауыс құқығының үлесі 20%-дан 50%-ға дейін құрайды. Қауымдастырылған кәсіпорындарға деген инвестициялар қатысу үлесінің әдісі бойынша ескеріледі және бастапқы өзіндік құны бойынша көрсетіледі. Қауымдастырылған кәсіпорындардан алынған дивидендтер қауымдастырылған кәсіпорындарға құйылған инвестициялардың тепе-тең құнын азайтады. Топтың сатып алудан кейінгі қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі үлесінің өзге өзгерістері мына түрде көрсетіледі: (i) Топтың қауымдастырылған кәсіпорындардың пайдасындағы және залалындағы үлесі қауымдастырылған кәсіпорынның қаржы қорытындысы ретіндегі жылдағы шоғырландырылған пайда мен залал құрамында көрсетіледі, (ii) Топтың өзге де жиынтық табыстағы үлесі бөлек жолмен өзге жиынтық табыстың тепе-тең құнында көрсетіледі, (iii) Топтың қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтерінің тепе-тең құнындағы иелік үлесінің өзгерістері қауымдастырылған кәсіпорындардың қаржы қорытындысы үлесінің құрамындағы пайда мен залалда көрсетіледі.

Алайда, Топтың, кез келген дебиторлық берешегімен қоса, қауымдастырылған кәсіпорындардың залалындағы үлесі оның қауымдастырылған кәсіпорындағы үлесіне тең немесе одан асатын болса, Топ болашақ залалдарды мойындауды тоқтатады, бұған ол аталған қауымдастырылған кәсіпорын атынан өзіне міндеттемелерді алу немесе төлемдерді жасау жағдайлары кірмейді.

Топ және қауымдастырылған кәсіпорындар арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайда Топтың осы қауымдастырылған кәсіпорындардағы үлесіне тең өзара алынып тасталады; іске асырылмаған залалдарда өзара алынып тасталады, бұған берілген активтердің құнсыздану операциялары кірмейді.

(v) Бірлескен қызмет туралы келісімдер

Егер де ол басқа тараптармен бірлесіп әрекет етіп, келісімдерге жалпы бақылауды жүргізсе, және егер де тиісті әрекеттер туралы шешімдерді қабылдау, бірлескен бақылаудың жүзеге асырылуына қатысушы тараптардың бір ауыздан келісуін талап ететін болса, Топ бірлескен қызмет туралы келісімнің қатысушысы болып саналады. Бірлескен қызмет туралы Келісім осындай келісімнің қатысушыларының құқықтары мен міндеттемелеріне қарай бірлескен қызмет немесе бірлескен кәсіпорын болып көрсетіледі.

Топ бірлескен қызметке өзінің қатысуына қарай мынаны: (i) кез келген бірлесіп бақыланатын активтердегі өз үлесімен қоса, өз активтерін, (ii) кез келген бірлесіп өзіне қабылдайтын міндеттемелердегі өз үлесімен қоса, өз міндеттемелерін, (iii) бірлескен операция нәтижесінде шығарылған өнімдегі үлесін сатудан түскен өз пайдасын, (iv) бірлескен операция нәтижесінде шығарылған өнімді сатудан түскен пайдадағы өз үлесін; және (v) кез келген бірлесіп шеккен шығыстардағы өз үлесімен қоса, өз шығыстарын мойындайды.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Топтың бірлескен кәсіпорындарда қатысуы үлес әдісі бойынша есептеледі және бастапқы алынған зат құны бойынша көрсетіледі. Бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер бірлескен кәсіпорындарға құйылған инвестициялардың баланстық құнын азайтады. Топтың бірлескен кәсіпорындардағы алынған заттан кейінгі таза активтердегі үлесінің өзге өзгерістері мына түрде көрсетіледі: (i) Топтың бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы және залалындағы үлесі бірлескен кәсіпорындардың қорытындысындағы үлесі ретінде жылдағы шоғырландырылған пайда мен залалдарда көрсетіледі, (ii) Топтың өзге де жиынтық табыстағы үлесі өзге жиынтық табыстың құрамына енгізіледі және бөлек жолмен ұсынылады, (iii) Топтың бірлескен кәсіпорындардың таза активтерінің баланстық құнындағы үлесінің барлық өзге өзгерістері бірлескен кәсіпорындардың қорытындысы үлесіне енгізіледі.

Топтың, кез келген қамтылмаған дебиторлық берешекпен қоса, бірлескен кәсіпорындардың залалындағы үлесі оның аталған бірлескен кәсіпорындағы қатысу үлесіне тең немесе артатын болса, Топ, өз міндеттемелері туындамайынша немесе ол бірлескен кәсіпорын атынан төлемдерді жасамайынша, болашақ залалдарды мойындамайды. Топтың бірлескен кәсіпорынның өзге де жиынтық табысы мен залалындағы үлесі өзге жиынтық табыс құрамында Топтың шоғырландырылған қаржы есебінде көрсетіледі.

Егер де Топ және оның бірлескен кәсіпорындар активтерінің құнсыздануынан пайда болмаса, Топ және оның бірлескен кәсіпорындар арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған табыстар Топтың бірлескен кәсіпорындағы үлесіне тепе-тең өзара алып тасталады; іске асырылмаған шығыстар да өзара алып тасталады. Бірлескен кәсіпорындардың есептілік саясаты Топ қабылдаған есептілік саясатымен сәйкестірілген.

(vi) Еншілес кәсіпорындардың, қауымдастырылған кәсіпорындардың немесе бірлескен кәсіпорындардың істен шығып кетуі

Топ бақылаудан немесе елеулі ықпалдан айырылған болса, онда кәсіпорындағы сақталынатын үлес әділ құны бойынша қайта бағаланады, ал баланстық құнының өзгеруі пайдада немесе залалда көрсетіледі. Әділ құны қауымдастырылған кәсіпорындағы, бірлескен кәсіпорындағы немесе қаржы активтеріндегі қалған үлесті одан әрі есептілікке алу мақсаты үшін бастапқы баланстық құны болып табылады. Бұдан басқа, аталған кәсіпорынға қатысты өзге жиынтық табыс құрамында бұрында мойындалған соманың барлығы Топтың тиісті активтердің немесе міндеттемелердің тікелей істен шығып кетуін жүзеге асырды деп мойындалады. Бұл өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетілген сомалар пайдаға немесе залалға ауысатынын білдіреді.

Қауымдастырылған кәсіпорындағы қатысу үлесі азаятын болса, бірақ сонымен қатар елеулі ықпалы сақталса, өзге жиынтық табыс құрамында бұрында көрсетілген соманың тепе-тең үлесі ғана қажетті жағдайларда пайдаға немесе залалға аударылады.

Қаржы құралдары

(i) Бағалаудың негізгі тәсілдері

Қаржы құралдары олардың жіктелуіне байланысты әділ құны, өзіндік құны немесе амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Төменде осы бағалау тәсілдері көрсетілген.

Әділ құны – бағалау күніндегі нарық қатысушылары арасындағы өз еркі негізінде активтерді сату кезінде немесе операцияларды жүргізу кезіндегі міндеттемелерді тапсыру кезінде алынуы мүмкін баға. Белсенді нарықтағы баға белгілеу әділ құнының ең жақсы растауы болып табылады. Белсенді нарық – бұл, тұрақты негізінде бағалау туралы ақпаратты алуды мүмкін ететін, жеткілікті жиілігі мен жеткілікті көлемінде активтер мен міндеттемелер мен операциялар жүргізілетін нарық.

Белсенді нарықта айналымы бар қаржы құралдарының әділ құны, белгілеу бағасын бөлек активке немесе міндеттемені, олардың кәсіпорын ұстап отырған санына көбейту кезінде алынған сома ретінде бағаланады. Нарықтың тәуліктік қарапайым сауда айналымы кәсіпорындағы активтер мен міндеттемелерді басып алуға жеткіліксіз болса, ал бөлек операцияларда позицияларды сатуға арналған тапсырыстарды орналастыру, белгілеу бағасына әсер етуі мүмкін.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Дисконтталған ақшалай ағымдардың моделі сияқты, сондай-ақ нарық ережелерімен жасалатын ұқсас операциялардың деректерімен негізделген модельдер сияқты бағалау әдістері, немесе инвестициялар объектісінің қаржы деректерін қарауәдістері қолданылды. Қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін мәмілелер бағасы туралы нарық ақпарат қол жетімсіз. Әділ құнын бағалау қорытындысына мынадай түрде әділ құны иерархиясының деңгейі бойынша талдау жасалады және бөлінеді: (i) 1 Деңгейге ұқсас активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтағы белгіленетін бағалар (белгіленбейтін) бойынша, (ii) 2 Деңгейге – бағалау әдісі арқылы алынған бағалаулар жатады, онда қолданылатын барлық елеулі шығыс деректер, тікелей (мысалы, баға), немесе жанама түрде (мысалы, баға негізінде есептелген) актив пен міндеттемелер үшін бақыланатын болып табылады, және (iii) 3 Деңгейдің бағалауы, олар, тек бақыланатын нарық деректеріне негізделген емес бағалау болып табылады (яғни бағалау үшін бақыланбайтын шығыс деректерінің елеулі көлемі талап етіледі). Әділ құны иерархиясының деңгейінен деңгейге ауысу есептілік беру кезеңнің аяғында орын алған деп саналады.

Өзіндік құны ақшалай төленген қаражаттың немесе оның эквивалентінің сомасы, немесе сатып алу күніне активті сатып алу үшін тапсырылған өзге өтеудің әділдік құны болып табылады және мәміле бойынша шығындарды қосады. Өзіндік құны бойынша бағалау нарық түзетуі жоқ және олардың әділ құны сенімді бағалануы мүмкін емес үлес құралдарына жасалған инвестицияларға қатысты ғана және ашық нарықта түзетулері жоқ осындай үлес құралдарына байланған және осындай үлес құралдарымен өтеуге жататын өндірілген құралдарға қатысты қолданылады.

Мәміле бойынша шығындар қаржы құралын сатып алуға, шығаруға немесе істен шығаруға тікелей жататын қосымша шығындар болып табылады. Қосымша шығындар – бұл, мәміле жасалмай қалса, шегілмейтін шығындар. Мәміле бойынша шығындарға агенттерге (сауда агенттері ретінде әрекет ететін қызметкерлерді қоса), консультанттарға, делдалдарға және дилерлерге төленген сыйақылар мен комиссиялық төлемдер, реттеуші органдарға және қор биржаларына төленетін алымдар, сондай-ақ меншікті тапсыру кезіндегі алынатын салық пен алулар кіреді. Мәміле бойынша шығындарға сыйақылар немесе борыштық міндеттемелер бойынша дисконттар, қаржыландыруға кеткен шығындар, ішкі әкімшілік шығыстар немесе сақтауға арналған шығыстар кірмейді.

Амортизациялық құны мөлшерлемені білдіреді, ондағы қаржы құралы есептелген пайыздың мөлшеріне азайтылған немесе көбейтілген, қарыздың негізгі сомасын өтеудегі ұстап қалынған ақшаны, ал қаржы активтері үшін – құнсызданудан туындаған залалдар сомасын санамағанда (бағалау резерві шотын тікелей немесе пайдалану арқылы), бастапқы мойындалған кезде бағаланған болатын. Қосылған проценттерге мәміле бойынша шығындардың, сондай-ақ кез келген сыйақылардың немесе тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданумен қоса өтеу сомасының дисконттың бастапқы мойындау кезінде кейінге қалдырылған амортизациясы кіреді. Қосылған пайыздық табыстар және қосылған пайыздық шығыстар, қосылған купондық табыспен және амортизацияланған дисконтпен немесе сыйақымен қоса (бар болған кезде, ұсынылған кезде кейінге қалдырылған комиссиямен қоса), бөлек көрсетілмейді, есептіліктің қаржы жағдайы туралы тиісті баптарының баланстық құнына кіргізіледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің әдісі – бұл, құралдың баланстық құнына әр бір кезеңде тұрақты пайыздық мөлшерлемені қамтамасыз ету мақсатында, тиісті кезең ішіндегі (тиімді пайыз мөлшерлемесінің) пайыздық табыстарды немесе пайыздық шығыстарды бөліп беру әдісі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл, қаржы құралдың қолданылуы мүмкін уақыты бойы, немесе, орынды болған кезде, қаржы құралдың таза тепе-тең құнына дейінгі ең қысқа кезең бойы есептелетін болашақ төлемдерді немесе табыстарды (болашақ несиелік шығындарды қоспағанда) тура дисконттау кезінде қолданатын ставка. Тиімді пайыздық мөлшерлеме, пайызды өзгертудің келесі күніне дейінгі өзгермелі мөлшерлемені қоса құралдар бойынша ақшалай ағымдарды дисконттау үшін пайдаланады, бұған аталған құрал үшін көрсетілген өзгермелі мөлшерлеме бойынша, немесе нарық мағынасынан тәуелсіз белгіленетін басқа да ауыспалы факторлар бойынша редиттік спрэдті көрсететін сыйақы мен дисконт кірмейді. Бұндай сыйақы мен дисконттар құралдың барлық күтілетін айналым мерзімі бойы амортизацияланады. Келтірілген құн есептесуіне тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын, шарт бойынша тараптармен төленген немесе алынған барлық сыйақылар мен сомалар кіреді.

(ii) Қаржы активтерінің жіктелімі

Қаржы активтері мына категориялар бойынша жіктеледі: а) қарыздар мен дебиторлық берешектер; б) қолдағы сатуға бар қаржы активтері; в) өтеуге дейінгі ұсталынып қалатын қаржы активтері; г) әділ құны бойынша бағаланатын, оның өзгерістері пайда мен залалдың құрамында көрсетілетін қаржы активтері. Әділ құны бойынша бағаланатын, оның өзгерістері пайда мен залалдың құрамында көрсетілетін қаржы активтері екі кіші категорияларға бөлінеді: (i) бастапқы мойындау сәтінен бастап аталған категорияға қосылған, және (ii) саудаға арналған ретінде жіктелетін активтер.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Туынды қаржы құралдары әділ құны бойынша көрсетіледі. Егер туынды құралдарының әділ құны оң шамада болса, аталған құралдар актив ретінде есептеледі, ал егер де олардың әділ құны теріс болып табылса, міндеттемелер ретінде есептеледі. Туынды құралдардың әділ құнының өзгеруі жылдағы пайдаға немесе залалға қосылады. Топ хеджерлеу есебін қолданбайды.

Басқа қаржы құралдарына енгізілген кейбір туынды құралдарының, тәуекелдері мен экономикалық сипаттамалары негізгі шарттың тәуекелдері мен экономикалық сипаттарымен тығыз байланыста болмаса бөлек туынды құралдар ретінде есептеледі.

«Қарыздар мен дебиторлық берешек» атты категория Жақын арада сатуға ниеттенген қаржы активтерін қоспағанда бекітілген немесе айқындалған төлемдермен қоса туынды емес қаржы активтерін білдіреді,

Барлық өзге қаржы активтері қолдағы сатуға бар активтер категориясына кіреді.

(iii) Қаржы міндеттемелерінің жіктелімі

Қаржы міндеттемелері мына есептеу категориялары бойынша жіктеледі: а) туынды қаржы құралдарын қосқанда, саудаға арналған, және б) өзге қаржы міндеттемелері. Саудаға арналған міндеттемелер әділ құны бойынша көрсетіледі, олардың өзгерістері пайда болған кезеңдегі жылдың пайдасы мен залалы құрамында көрсетіледі (қаржы табыстары немесе қаржы шығындары сияқты). Өзге қаржы міндеттемелер амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

(iv) Қаржы құралдарының бастапқы мойындалуы

Қаржы құралдары алғашқы да әділ құны бойынша және мәміле бойынша шеккен шығындарды қоса есептеледі. Мәміленің бағасы бастапқы мойындау кезіндегі әділ құнына ең жақсы растау болып табылады. Әділ құны мен мәміле бағасы арасында айырмашылық болған жағдайда ғана бастапқы мойындау сәтінде пайда немесе залал есептеледі, ол ұқсас құралдармен немесе бағалау әдісімен мәміле нарығында аталған сәттегі басқа да байқаушылармен расталуы мүмкін, онда кіріс ауыспалылар ретінде тек байқаудағы нарық деректері қолданылады.

Заңнамамен немесе аталған нарықтың ережелерімен белгіленген мерзімде тапсыруы көзделген қаржы активтерін сатып алу немесе сату (стандарттық ережемен сатып алу және сату) мәмілені жасасу күніне орай, яғни Топ қаржы активтерін тапсыруға өзіне міндеттеме алған күніне мойындалады. Сатып алу бойынша барлық өзге операциялар кәсіпорын аталған қаржы құралына қатысты шарттың тарабы болғанда мойындалады.

Белсенді нарықта айналымы жоқ, байланысты тараптарға берілген қарыздардың әділ құнын айқындау үшін Топ дисконтталған ақшалай ағымдардың моделі сияқты әдістерді қолданады. Мәміле бағасына тең деп қабылданатын, бастапқы мойындау кезіндегі әділ құны және бағалау әдісі арқылы айқындалған сомасы арасында айырмашылықтар туындауы мүмкін. Осындай айырмашылықтар байланысты тараптарға берілген қарыздардың әрекет ету мерзімі ішінде тең амортизацияланады.

(v) Қаржы активтерін мойындауды тоқтату

Топ мына жағдайларда қаржы активтерін мойындауды тоқтатады: (а) бұл активтер өтелген кезде немесе осындай активтерге байланысты ақшалай қаражат ағымының әрекет ету құқығы өтіп кеткен кезде, немесе (б) Топ қаржы активтеріне түсетін ақшалай қаражат ағымына арналған құқығын тапсырған кезде немесе тапсыру туралы келісімді жасасқан кезде, және бұл ретте (i) сондай-ақ осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырса, немесе (ii) осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырмай немесе сақтамай, бірақ аталған активтерге қатысты бақылау құқығынан айырылған кезде.

Байланысты емес үшінші тарапқа қарастырылатын активтердің барлығын осындай сатуға қосымша шектеулер салу қажеттілігінсіз сатуға контрагенттің іс жүзінде мүмкіндігі болмаған жағдайда бақылау сақталынады.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(vi) Сатуға арналған қолда бар инвестициялар

Сатуға арналған қолдағы бар инвестициялар әділ құны бойынша көрсетіледі. Сатуға арналған қолдағы бар борыштық құнды қағаздар бойынша пайыздық табыс проценттің тиімді мөлшерлемесі әдісі бойынша есептеледі және қаржы табыс ретінде жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Сатуға қолдағы бар үлестік қаржы құралдарына деген инвестициялар бойынша дивидендтер, Топтың төлемді алуға арналған құқығы белгіленіп, дивидендтерді алу мүмкіндік жоғары болған жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Әділ құнының өзге де өзгерістері инвестицияның мойындалуы тоқтатылған немесе, жиналған пайда немесе залал сомасы өзге жиынтық табыс құрамынан қаржы табысының жылдағы пайда мен залал құрамына ауыстырылғанда оның құнсызданған сәтіне дейінгі өзге жиынтық табыс шотында көрсетіледі. Үлестік қаржылардағы инвестициялар оның әділ құнын басшылық жеткілікті дәрежеде анық бағалай алмайтын болса, сатып алынған нақты құнмен есептеледі

Сатуға қолдағы бар инвестициялардың құнсыздануынан болған залал аталған активтерді бастапқы мойындалғанынан кейін орын алған бір немесе бірнеше жағдайлар («залалға соқтыратын жағдайлар»), нәтижесінде олар туындаған сәттегі жылда болған пайда немесе залалда көрсетіледі. Үлестік құралдарға деген инвестициялардың әділ құнының олардың өзіндік құнынан елеулі немесе ұзақ төмендеуі құнсызданудың дәлелі. Бұрында пайда мен залалда көрсетілген құнсызданудан болған залалды есептемегенде, сатып алынған және ағымдағы әділ құны бағасы арасындағы айырмашылық ретінде есептелетін құнсызданудан болған жиынтық залал сомасы өзге жиынтық табыс шотынан жылдағы пайда мен залалдың қаржы шығыстар құрамына ауыстырылады.

Үлестік құралдарға деген инвестициялардың құнсыздануынан болған залалдар қалпына келтірілмейді, болашақ пайда өзге жиынтық табыс құрамында көрсетіледі. Болашақ кезеңде, сатуға қолдағы бар деп жіктелінетін қарыз құралдардың әділ құны асып жатса, және бұл асқанын пайда немесе залал құрамындағы құнсызданудан болған залал мойындалғанынан кейін болған жағдаймен объективті түрде байланыстыруға болса, онда құнсызданудан болған залал ағымдағы кезеңнің пайда мен залалында қалпына келтіріледі.

vii) Өзара есептілікке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есептілікке алынады және қаржы жағдайы туралы есептілікте таза мөлшерлеме тек көрсетілген сомаларды өзара есептілік алуды жүргізуге заңды түрде белгіленген құқық бар болған кезде, сол сияқты не өзара есептілік алу, не активті бір уақытта өткізу және міндеттемені реттеу ниеті бар болған кезде ғана көрсетіледі.

Қарастырылып отырған өзара есептілікке алу құқығы (а) алдағы болуы мүмкін алдағы оқиғаларға тәуелді болмауы тиіс (б) келесі жағдайларда заңды түрде жүзеге асырылу мүмкіндігі бар болуы керек: (i) әдеттегі қаржылық-шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында, (ii) төлемдер (дефолт оқиғалары) бойынша міндеттемелердің орындалмауы кезінде (iii) дәрменсіздік немесе банкроттық жағдайында.

Негізгі құрал-жабдықтар

(i) Негізгі құрал-жабдықтарды мойындау және бағалау

Негізгі құрал-жабдықтар жинақталған амортизациялау және құнсызданудан жинақталған залалдар есептен шығарылып, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Бастапқы құн активті мақсаттық пайдалану үшін жұмыс орнына жеткізуге және жұмыс қалпына келтіруге тікелей байланысты кез келген шығындардан, импорт бажы және сатып алынғандар бойынша өтелмейтін салықпен қоса, сауда жеңілдіктерін және қайтаруларды есептемегендегі сатып алу құнынан тұрады. Шаруашылық әдісімен дайындалған немесе құрастырылған негізгі қаражат объектісінің бастапқы құны өзіне жұмсалған материалдар құнын, орындалған өндірістік жұмыстарды және өндірістік үстеме шығындардың сәйкесті үлесін қосудан тұрады. Олардың пайдалы қызмет мерзімі жалпы аталған объектінің пайдалы қызмет мерзімінен айырмашылығы бар негізгі құралдар нысанының бөлек елеулі бөліктері бөлек нысандар (компоненттер) ретінде есептеледі және осындай бөліктердің пайдаланылатын мерзімін көрсететін нормалар бойынша амортизацияланады.

Бұдан әрі болатын шығындар аталған нысанның баланстық құнына кіргізіледі немесе, Топтың аталған нысанды пайдаланудан экономикалық пайдасы мүмкін болып және оның құны сенімді бағалануы мүмкін болған жағдайда, бөлек актив ретінде көрсетіледі. Негізгі құрал-жабдықтар құрамында елеулі бастапқы құнымен және бір жылдан астам пайдалы пайдалану мерзімімен қоса арнайы қор бөлігі мен қосалқы жабдықтар көрсетіледі. Өзге қор бөліктері мен қосалқы құрал-жабдықтар тауарлық-материалдық қор құрамында көрсетіледі және шығындану деңгейі бойынша жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Ағымдағы жөндеу мен техникалық қызмет көрсетуге кеткен шығындар ағымдағы кезеңдегі шығындарға жатады. Негізгі құрал-жабдықтардың ірі түйіндерін немесе компоненттерін ауыстыруға кеткен шығындар ауыстыруға жататын бөлшектерді бір уақытта тізімнен шығару кезінде капиталдандырылады. Негізгі құрал-жабдықтардың шығып қалуынан болған пайда немесе залал сатудан түскен ақша мен оның баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады.

(ii) Негізгі құрал-жабдықтардың амортизациясы

Жерге амортизация есептелмейді. Уранды өндіруге және оны алдын ала өңдеуге пайдаланатын «ғимараттар» категориясына кіретін объектілерді амортизациялау өндірістік әдіс негізінде есептеледі, осындай әдіс ең жақсы түрде тұтыну құрылымын көрсететін баптарға қатысты қолданылады. Негізгі құрал-жабдықтардағы өзге объектілердің амортизациясы олардың бастапқы құнын қалдық құнына дейін олардың пайдалы пайдалану мерзімі ішінде тең тізімнен шығару арқылы желілі кәдісімен есептеледі:

	<u>Пайдалы пайдалану мерзімі</u>
Ғимараттар	10-нан 50 жылға дейін
Машиналар мен жабдықтар	3-тен 50 жылға дейін
Көлік құралдары	3-тен 10 жылға дейін
Өзгесі	3-тен 20 жылға дейін

Негізгі құрал-жабдықтар нысанының пайдалы қызметінің есептесу мерзімі оның пайдалы қызметінің өз мерзіміне де, жер қойнауын пайдалануға арналған келісім-шарт мерзіміне және (немесе), негізгі құрал-жабдықтардың аталған нысаны орналасқан аумағындағы кен орнындағы экономикалық тұрғыдан түсіп жатқан қордың ағымдағы бағалануына да тәуелді.

Активтің қалдық құны есептесу сомасы болып табылады, оны Топ, актив пайдалы пайдалану мерзімінің соңына дейінгі жағдайға және пайдалы пайдалану мерзімінің соңы сипатталатын жағдайдың соңына жеткендей, істен шығуға болуы мүмкін шығындарды есептен шығарғанынан кейінгі активтің істен шығудан ағымдағы жағдайда алар еді. Активтердің қалдық құны және олардың пайдалы пайдалану мерзімі әр есептілік беретін кезеңнің аяғында қайта қарастырылады және өзгертіледі.

Өндіріске дайындау шығындары

Өндіріске дайындалу бойынша капиталдандырылған шығындар жинақталған амортизацияны және қажет болғанда, құнсызданудан жинақталған залалдарды есептен алғанда, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Өндіріске дайындалу бойынша шығындарға технологиялық құйылатын және ағызылатын төтелдерді бұрғылау, төтелдердің магистральдік сыртқы айналымын жер бетіндегі коммуникациялар, жабдықтар және бақылау-өлшеу аппаратурасы, иондық алмасу шайыр құны, телімді қалпына келтіру бойынша бағалау шығындар және өндіруге дайындалу бойынша өзге шығындар кіреді. Өндіріске дайындалу бойынша шығындар кен орны немесе өндірістік әдісті қолданып блоктар деңгейінде амортизацияланады. Өндірістік әдісі бойынша амортизация мөлшерлемесі расталған қорларға негізделген, олар бар кен орындардан (блоктардан) қолданыстағы жабдықтарды және өндіру әдістерін қолдана отырып алынуы мүмкін. Расталған қорлардың есептілік айырысуы әрбір жер қойнауын пайдалануға арналған ажырамас бөлігі болып табылатын қорлар туралы есептемелерге негізделген. Қорлар туралы аталған есептемелер құзыретті органмен бекітілген, және жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы егжей-тегжей ақпарат ұсынылған, техникалық-экономикалық модельдерге енгізіледі. 2017 жылдан бастап Топ қорлар туралы тәуелсіз консультант дайындайтын есептілікті пайдаланады (4 ескерту).

Материалдық емес активтер

(i) Материалдық емес активтерді мойындау және бағалау

Топтың материалдық емес активтерінде, гудвилден басқасында, пайдалы пайдаланудың ақырғы мерзімі бар және, негізінде, өндіріс технологиясын енгізу капиталдырылған шығындар, бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер кіреді. Сатып алынған компьютерлік бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер бастапқыда оларды сатып алуға және енгізуге шеккен шығындар сомасында мойындалады.

(ii) Материалдық емес активтердің амортизациясы

Материалдық емес активтер оларды пайдалы пайдалану мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады:

	<u>Пайдалы пайдалану мерзімі</u>
Лицензиялар мен патенттер	3-тен 20 жылға дейін
Бағдарламалық қамту	1-ден 14 жылға дейін
Өзгесі	2-ден 15 жылға дейін

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Материалдық емес активтер құнсызданған жағдайда, оның баланстық құны сатуға арналған шығындарды есептен шығара отырып әділ құны мен оларды пайдаланудың құндылығынан есептен шығарылады.

(iii) Гудвил

Гудвил, құнсызданудан жинақталған залалдарды, ондайлар бар болған жағдайда, есептен шығарып өзіндік құны бойынша есептеледі. Гудвилды құнсыздануға тестілеуді, сондай-ақ оның құнсыздануы болатын белгілері бар жағдайларда, Топ кем дегенде жылына бір рет жүргізеді. Гудвил генерирлеу бірлігіне немесе, бірігу нәтижесінде синергиядан ұтып алуы мүмкін осындай бірлік топтарына жатады. Бұл бірліктер немесе бірліктер тобы гудвилды байқайтын ең төмен деңгейді білдіреді және өз мөлшері бойынша операциялық сегменттен аспайды.

Аталған генерирлеу бірлігімен жүзеге асырылып жатқан қызметті жою кезінде, істеншығып жатқан қызметпен қауымдастырылатын гудвил шығып кетуден болған пайда немесе залалдарды айқындау кезіндегі қызметтің баланстық құнына кіргізіледі және істен шыққан қызметтің және сақталынған генерирлеуші бірлік бөлігінің салыстырмалы құны негізінде бағаланады.

(iv) Зерттеулерге және әзірлеуге кеткен шығындар

Зерттеулерге арналған шығындар олар туындауына қарай болған шығыстардың құрамында мойындалады. Әзірлеуге кеткен шығындар (жаңа және модернизацияланған өнімдерді жобалауға және сынауға байланысты), жоба коммерциялық мақсатқа сай екенін және технологиялық тұрғыдан іске асырылатынын ескере отырып ойдағыдай іске асырылуы әбден мүмкін болған кезде, ал шығындар жеткілікті сенімділік деңгейімен бағаланатын болған кезде материалдық емес активтер ретінде мойындалады. Әзірлеуге арналған өзге шығындар олардың туындау шамасы бойынша шығыстарға жатады. Бастапқы кезде шығыстарға жатқызылған әзірлеуге арналған шығыстар келесі кезеңдерде капиталдандырылуы мүмкін емес.

Пайдалы пайдаланудың айқындалған мерзімі бар әзірлеулерге арналған капиталдандырылған шығындар, осы әзірлеулердің мәні болатын коммерциялық өнім өндірісі басталу сәтінен бастап, түскен ақшаны күтілетін алу мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

Жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтар

Жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтары қажет болған кезде, амортизацияның және құнсызданудан болған залалдардың жинақталған сомасын алып тастап, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Жер қойнауы құқығын сатып алу құнына қол қойылатын бонус, коммерциялық тауып алу бонусы, жер қойнауы құқығын сатып алу құны және тарихи капиталдандырылған шығындар кіреді. Топ, үкімет лицензия берілгенге дейін лицензияланған аумақтарға қатысты шеккен тарихи шығындарды өтеуге міндетті. Аталған тарихи шығындар, лицензияның қолдану мерзімі ішінде өндірілетін төлемдердің келтірілген құнына тең міндеттемелерді тиісінше мойындаумен сатып алынған заттың құны ретінде мойындалады.

Жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтары уранды өндіруді бастау сәтінен бастап, расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдісі бойынша амортизацияланады.

Қорлардың есептесуі жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшарттың ажырамас бөлігі болып табылатын қор туралы есептемелерге негізделген. Қор туралы аталған есептемелер техникалық-экономикалық модельдерге қосылады, олар құзыретті органмен бекітіледі және онда жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы егжей-тегжейлі ақпарат ұсынылған. 2017 жылдан бастап Топ қорлар туралы тәуелсіз консультант дайындайтын есептілікті пайдаланады (4 ескерту).

Барлау және бағалау активтері

Барлау және бағалау активтері, қажет болған кезде, құнсыздануға деген резервті есептен шығарып бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Топ барлау және бағалау бойынша активтерді сатып алынған активтер сипаттамасына сәйкес материалдық және материалдық емес активтерге жіктелінеді.

Барлау және бағалау активтерге Топ нақты аумақты барлауға арналған заңды құқықтарын алғанынан кейін және барлау жұмыстарына жататын геологиялық және геофизикалық зерттеулер, барлау ұңғымаларын бұрғылау және басқа да үстеме шығыстар сияқты коммерциялық тұрғыдан ұтымды өндірісті жүзеге асыру мүмкіндігі бекітілгеніне дейін капиталдандырылған шығындар кіреді.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Жер қойнауы құқығын алғанға дейінгі қызмет барлауға дейінгі қызмет деп саналады. Барлау кезеңіне дейінгі қызмет бойынша барлық шығындар оларды шеккенге қарай кезеңнің шығыстарына жатқызылады және мынадай жобалау жұмыстары, жобаның техникалық-экономикалық бағалауы және барлауға дейінгі қызметпен байланысты өзге табыс шығыстары сияқты шығындар кіреді. Барлау және бағалау кезеңі аяқталғаннан кейін жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартты жасасу немесе ұзарту туралы шешім барлау жетістіктеріне және минералдық ресурстарды бағалауға және өндіру кезеңіне өту (әзірлеу) туралы Топтың шешіміне тәуелді.

Материалдық барлау және бағалау уранды шығару тиімділігін көрсеткеннен кейін өндіріске дайындалу бойынша шығындарға аударылады және , активтері расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады. Экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды» немесе «коммерциялық қорларды») тапқан жағдайда барлау және бағалау бойынша материалдық емес активтер жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындары ретінде қайта сипатталады. Тиісінше, Топ барлау және бағалау бойынша активтерді экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды» немесе «коммерциялық қорларды») тапқан сәтіне дейін амортизацияланбайды.

Топ, активтердің құнсыздануын көрсететін фактілер мен жағдайлар болған кезде, барлау және бағалау бойынша активтерді құнсыздану мәніне тексереді. Құнсызданудан болған залал барлау мен бағалау бойынша активтердің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асатын сомада мойындалады. Өтелетін сома екі мөлшерлемеден ең көбі деп мойындалады: өткізу бойынша шығындарды және пайдаланудағы құнын есептен шығарып, барлау және бағалау бойынша активтердің әділ құны.

Төмендегі фактілердің немесе міндеттемелердің бірі немесе одан көбінің бар болуы Топ барлау және бағалау бойынша өз активтерін құнсыздану мәніне (тізімі жеткілікті болып табылмайды) тексеруге міндетті екенін білдіреді:

- жақын арада біткен немесе бітетін кезең, ол ішінде Топтың белгіленген телімде барлауды жүргізуге арналған құқығы бар;
- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды болашақ барлауға және бағалауға арналған елеулі шығыстар бюджетке кіргізілмеген және жоспарда жоқ;
- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды барлау және бағалау минералдық ресурстардың коммерциялық тұрғыдан ұтымды көлемін анықтауға жеткізген емес, және Топ белгіленген телімдегі осындай қызметті тоқтатуға шешті;
- Топтың, белгіленген телімді әзірлеу мүмкіндігіне қарамастан, барлау және бағалау бойынша активтердің баланстық құны, мүмкін, нәтижелі әзірлеу немесе іске асырылуы нәтижесінде толық көлемінде өтелмейтіні туралы жеткілікті деректері бар.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есептілік беру кезеңінің аяғында басшылық қаржылық емес активтердің (қордан және кейінге қалдырылған салық активтерінен айырмашылығы бар) құнсыздану белгілері бар екенін анықтайды, осындай кез келген белгі анықталса, басшылық өтелетін құнын бағалайды, ол екі мөлшердің ең көбі ретінде айқындалады: активті сатуға кеткен шығыстарды алып тастағандағы әділ құнының (бағалау күніне нарықтың қатысушылары арасында ерікті түрде өткізілген операция барысындағы міндеттемелерді өткізу кезінде төленген немесе активті сатыпалуға болатын бағасы) және оны пайдалану құндылығы (яғни, ақшалай ағымдарды өндіретін, сәйкес келетін нысан бойынша болашақта күтілетін ақшалай ағымдардың таза келтірілген құны). Пайдалану құндылығын бағалау кезінде, бағаланатын болашақ ақшалай қаражат ағымдары дисконт мөлшерлемесін салық салуға дейін пайдаланумен қоса олардың келтірілген сомасына дейін дисконтталады, ол уақытша ақша құнына және, болашақ ақшалай ағымдарын бағалау кезінде оларға түзетулер жүргізілмеген, аталған активтер тәуекелдеріне тән қолданып жатқан нарық бағалауын білдіреді.

Бөлек активтің өтелетін сомасын бағалау мүмкін емес болса, Топ аталған актив тиесілі бірліктің ақшалай ағымын генерирлейтін өтелетін соманы бағалайды. Ақшалай ағымдарын өндіретін нысан (генерирлеуші бірлік) – бұл ең аз айқындалатын активтер тобы, ол ақшалай ағымын өндіреді, және олар өзге активтерден немесе активтер тобынан түскен ақшалай ағымдарынан елеулі дәрежеде тәуелді емес. Генерирлеуші бірліктерді анықтау қағидасы 4 Ескертуде ұсынылған.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Құнсыздану мәніне тексеруді жүргізу кезінде қолданылатын бағалау мәні кен орнын өзіндік егжей-тегжейлі жоспарына және «Активтердің құнсыздануы» 36 (IAS) ХҚЕС талаптарына сәйкес келтірілген жұмыс бюджетіне негізделген. Болашақ ақшалай ағымдар мыналарға негізделген:

- есептесу резерв көлеміне, олар бойынша экономикалық тұрғыдан негізделген алудағы жоғары дәрежедегі сенімділік бар;
- болашақ өндіріс көлеміне;
- болашақ тауар бағаларына (ағымдағы нарық бағалардың, үш жылдан бес жылға дейінгі мерзім ішінде, Топпен есептелген ұзақмерзімдік перспективадағы орташа бағадан айырмашылығы болмаған жағдайда), сондай-ақ
- болашақ өндірістің өзіндік құнына және өзге де операциялық және капиталдық шығындарға.

Активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асатын болса, активтің құнсыздануы мойындалады, және құнсызданудан болған залал, шоғырландырылған қаржы жағдай туралы есептілікте көрсетілген баланстық құнын активтің өтелетін құнына дейін азайту мақсатында, жылдағы пайда немесе залалда көрсетіледі. Активтердің өткен есептілік беру кезеңдерінде мойындалған құнсыздануынан болған залал қалпына келтіріледі (қажет болған кезде), егер де активті немесе оның сатуға кеткен шығыстарын есептемегенде, әділ құнын пайдаланудан болған құндылықты айқындау кезінде бастапқы пайдаланған есептеу бағалары өзгерген болса. Аталған қалпына келтіру мөлшері, алдыңғы жылдары құнсызданудан ешбір залал мойындалмаған болған жағдайда айқындалуы мүмкін тозуды есептен шығарып, баланстық құнының сомасымен шектелген.

Операциялық жалға алу

Топ, активтердің иесі болуына байланысты емес іс жүзінде барлық тәуекелдер мен түскен ақшаны жалға алушыдан Топқа тапсыруды көздемейтін, жалға алу шарт бойынша жалға алушы болған жағдайда жалға алу төлемдердің жалпы сомасы барлық жалға алу мерзімі ішінде желілік әдіспен жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Жалға алу мерзімі - бұл жалға алушы активтерді жалға алу туралы шартты жасасқан, мерзімінен ерте тоқтатуға жатпайтын кезең, сондай-ақ жалға алушы қосымша төлеп немесе онсыз да активті жалға алу құқығы бар қосымша кезеңдер, егер де жалға алудың бастапқы күніне жалға алушымен осындай құқық іске асырылатынына жеткілікті сенімі болса.

Табыс салығы

Табыс салығы қаржылық есептілікте, есептеме кезеңінің аяғында қолданылатын заңнаманың талаптарына сәйкес көрсетіледі. Табыс салығы бойынша шығыстарға (өтеулерге) ағымдағы және кейінге қалдырылған салықтар кіреді және жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі, егер де олар өзге жиынтық табыс құрамында немесе қандай болса да басқа есептілік беру кезеңдегі капиталда тікелей көрсетілетін операцияларға жататынына байланысты капиталда тікелей көрсетілмеуге тиіс болса.

Ағымдағы салық, ағымдағы және алдағы кезеңдердегі салық салынатын пайдаға немесе залалға қатысты салық органдарына (салық органдары есебінен өтеледі) төленеді деп күтілетін соманы білдіреді. Салық салынатын пайдалар немесе залалдар есептесу бағалау негізінде есептеледі, егер де қаржылық есептілікті тиісті салық декларацияларын бергенге дейін бекітілетін болса. Табыс салығынан айрықша салықтар операциялық шығыстар құрамында көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған салық болашақ кезеңге қалдырылған салық залалдарына және активтер мен міндеттемелердің баланстық базасы және олардың қаржылық есептіліктегі баланстық құны арасындағы уақытша айырмашылықтарына қатысты баланстық міндеттемелер әдісімен есептеледі. Бастапқы мойындалуы бар ерекшелікке сәйкес, кейінге қалдырылған салықтар, бизнесті біріктірумен байланысты емес операциялар бойынша міндеттемелерді немесе активтерді бастапқы мойындалуы кезінде туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты мойындалмайды, егер де осындайлар бухгалтерлікке де, салық салынатын пайдаға да ықпал етпесе. Кейінге қалдырылған міндеттемелер гудвилды бастапқы мойындау кезінде туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты, және әрі қарай салық салынатын пайданы азайтпайтын гудвилге қатысты есептелмейді. Кейінге қалдырылған баланстық құны есептілік беру кезеңінің аяғында әрекет етілетін салық мөлшерлемесін қолданып есептеледі және, олар күтілетіндей, уақытша айрықшаларды қалпына келтіру немесе болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалдары кезеңде қолданылатын болады. Кейінге қалдырылған салық активтері Топтың әр бір бөлек кәсіпорыны шеңберінде ғана кейінге қалдырылған салық міндеттемелерге қарсы есептелуі мүмкін. Барлық есептен шығарылатын уақытша айырмашылыққа және салық залалдардың болашақ кезеңдеріне ауыстырылғандарға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері, есептен шығарылатын айырмашылықты есептеуге болатынына қарсы салық салынатын пайданы болашақта алу мүмкіндігі бар дәрежеде ғана мойындалады.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Топ, еншілес кәсіпорындардың дивидендтеріне арналған салықтарға немесе оларды сатудан түскен пайдаға жататын уақытша айырмашылықты бақылайды. Топ осындай уақытша айырмашылық бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелерді білдірмейді, бұған басшылық жақын арадағы болашақта уақытша айырмашылықты қалпына келтірілуін күтетін жағдайлар кірмейді.

Топтың айқындалмаған салық позицияларын басшылық әрбір есептілік беру кезеңінің аяғында бағалайды. Пайдаға арналған салық бойынша позицияларға қатысты көрсетілетін міндеттемелер, қосымша салық міндеттемелердің туындау мүмкіндігі бар деп басшылық санаған жағдайларда ескеріледі, егер де Топтың салық позициясы олардың жоқ болу мүмкіндігінен жоғары қолданыстағы салық органдары келіспеген болса. Осындай бағалау, қолданыстағы немесе есептілік беру кезеңінің аяғында қолданыстағы салық заңнаманы, сондай-ақ соттың кез келген белгілі қаулылары немесе ұқсас мәселелер бойынша өзге де шешімдерді талқылау негізінде жүргізіледі. Пайданың салығын қоспағанда, айыппұл, өсімақы мен салықтар бойынша міндеттемелер есептілік беру кезеңінің аяғындағы міндеттемелерді реттеу үшін қажетті шығыстарды басшылықпен ең жоғары бағалау негізінде көрсетіледі.

Дебиторлық берешек

Саудалық дебиторлық берешек бастапқыда тиімді мөлшерлеме пайызы әдістемесін қолданып есептелген әділ құн бойынша, содан кейін амортизациялау құны бойынша ескеріледі.

Қорлар

Қорлар ең аз дегенде екі мөлшерлеме бойынша есептеледі: өзіндік құны бойынша және сатудың таза бағасы бойынша. Қордың өндіріске жіберілген және өзге есептен шығып кеткен кезінде оларды бағалау орташа өлшенген құны әдісі бойынша жүргізіледі. Дайын өнімнің және ақталмаған өндірістің өзіндік құнына шикізат пен материал құны, өндірістік жұмысшылардың еңбек ақыларын төлеуге кеткен шығындар және тікелей шығындар, сондай-ақ өндірістік үстеме шығындардың тиісті үлесі (өндірістік қуаттарын нормативтік пайдалану негізінде есептелген) кіреді, және қарыз қаражаттар бойынша шығыстар кірмейді. Сатудың таза бағасы – бұл, өндірісті аяқтауға деген есептескен шығындарды және сату үшін шегуге қажет есептесу шығындарды есептен шығарып, қарапайым қызмет барысындағы есептесу сату бағасы.

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржы активтерінің құнсыздануы

Құнсызданудан болған залалдар, қаржы активтердің бастапқы мойындалғанынан кейін орын алған және, қаржы активтерімен немесе жеткілікті сенім дәрежесімен бағалануы мүмкін қаржы активтер тобымен байланысты болашақ ақшалай қаражат ағымының мөлшерлемесіне немесе мерзіміне ықпал ететін, бір немесе бірнеше жағдай («залалға әкеліп соғатын жағдайлар») нәтижесінде олардың туындауына қарай пайда мен залалда мойындалады. Топтың жеке бағаланған қаржы активі үшін құнсызданудың объективті дәлелдері болмаса (оның маңыздылығына тәуелді емес), бұл актив кредиттік тәуекелдердің ұқсас сипаттамасымен қаржы активтер тобына кіргізіледі және солармен қоса құнсыздану мәніне бағаланады. Қаржы активінің құнсыздануы туралы мәселені қараған кезде Топ назарына алатын негізгі факторлар оның мерзімінен өткен мәртебесі және, осындай болған кезде, қамтамасыз етуді іске асыру мүмкіндігі болып табылады. Төменде, өзге негізгі критерийлер атап өтілген, олардың негізінде құнсызданудан болған залалдардың объективті белгілердің бар болуы айқындалады:

- кез келген кезекті төлемнің мерзімін өткізіп алу, осымен қатар уақытында төлемеу есептесу жүйе жұмысының кешіктіруімен түсіндірілмейді;
- контрагент елеулі қаржы қиыншылықтарын сезінеді, бұл Топтың қарауындағы контрагент туралы қаржы апаратымен растау;
- контрагент банкротқа ұшырағанын немесе қаржылық қайта құрылуын жария етуін қарастыру;
- контрагенттің төлемдік мәртебесінің қолайсыз өзгеруі, бұл контрагентке ұлттық немесе жергілікті экономикалық жағдайлардың өзгеруінің ықпалымен негізделеді; немесе
- қамтамасыз ету құны, бар болған кезде, нарықтағы жағдайдың нашарлауы нәтижесінде елеулі төмендейді.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін құнсызданған қаржы активтің жағдайы келіссөздер қорытындыларында қайта қарастырылып жатса немесе контрагенттің қаржылық қиыншылықтарына байланысты қандай да өзге түрінде өзгертіліп жатса, құнсызданудың жағдайды қайта қарағанға дейінгі бастапқы тиімді мөлшерлеме процентін қолданып, айқындалады. Осыдан кейін жағдайы қайта қаралған қаржы активтердің мойындалуы тоқтатылады да әділ құны бойынша жаңа актив мойындалады, бірақ, егер де аталған активпен байланысты тәуекелдер мен ақшалай пайдасы елеулі өзгерген болса. Бұл, келтірілген бастапқы және күтілетін жаңа ақшалай қаражат ағымдарының арасындағы елеулі айырмашылықпен расталады.

Құнсызданудан болған залалдар, активтің баланстық құнын, аталған актив бойынша бастапқы тиімді мөлшерлеме пайызын қолдана отырып дисконтталған, күтілетін ақшалай қаражат ағымдарының (әлі шекпеген кредиттік болашақ залалдар оған кірмейді) келтірілген құнына келтіретін сомада резервті құру арқылы ылғи да мойындалады. Кепілзат мәніне арналған өндіріп алу айналымының мүмкіндігі дәрежесіне тәуелсіз, қамтамасыз етуді алуға және сатуға арналған шығындарды есептен шығарғанда, кепілзатпен қамтамасыз етілген қаржы активінің күтілетін ақшалай қаражат ағымының келтірілген құнын есептесуге ақшалай қаражат ағымдары кіреді, олар кепілзат мәніне өндіріп алудың айналымы нәтижесінде туындауы мүмкін.

Егер болашақ кезеңде құнсызданудан болған залалдың сомасы төмендесе, және бұл төмендеу құнсыздану мойындалғанынан кейін болған жағдайға жатқызылуы мүмкін (дебитордың кредиттік рейтингісі жоғарлауы ретінде), бұрында құнсызданудың көрсетілген залалы жылдағы пайда мен залал арқылы құрылған резервтің көмегімен қалпына келтіріледі.

Өткізілуі мүмкін емес және оларға қатысты барлық қажетті процедуралар толық немесе ішінара өтеу мақсатымен аяқталып залалдың ақырғы сомасы айқындалған активтер құнсыздануға арнап құрылған резерв есебінен есептен шығарылады. Бұрында есептен шығарылған сомаларды болашақта қалпына келтіру жылдағы пайда немесе залал құрамында құнсызданудан болған залал есебіне есептеледі.

Алдын ала төлем

Құнсыздануға арналған резервті шығарып тастағанда, алдын ала төлем іс жүзіндегі шығыстар бойынша есептілікте көрсетіледі. Алдын ала төлем ұзақмерзімдік болып жіктелінеді, егер де оған қатысты тауарлар мен қызметтерді алудың күтілетін мерзімі бір жылдан аспаса, немесе алдын ала төлем бастапқы мойындалу кезінде ұзақмерзімдік болып есептілікте көрсетілетін активке кіретін болса. Активті алуға арналған алдын ала төлем сомасы оның баланстық құнына Топ осындай активтерге бақылауды алған кезінде және онымен байланысты болашақ экономикалық пайдалар Топпен алынатын мүмкіндік бар болған кезде кіргізіледі. Өзге алдын ала төлемдер тауарлар мен қызметтерді алу кезінде оған қатысты пайда немесе залалдар тізіміне кіргізіледі. Алдын ала төлеуге жататын активтер, тауарлар немесе қызметтер төленбейді деген белгісі болса, алдын ала төлемнің баланстық құны есептен шығаруға жатады, және құнсызданудан болған тиісті залал жылдағы пайда мен залалға қосылады. Ұзақмерзімдік алдын ала төлемдер дисконтталмайды.

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттерге кассадағы, талап етілгенге дейін банк шоттарындағы ақшалай қаражат және үш айдан аспайтын шарт бойынша бастапқы өтеу мерзімі мен басқа да қысқамерзімдік жоғары өтімділік инвестициялар кіреді. Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген амортизациялық құны бойынша ескеріледі.

Сатуға арналған санатқа жатқызылған ұзақмерзімдік активтер

Бақылауды жоғалтуды қоса алғанда (ұзақмерзімдік және қысқамерзімдік активтер қамтуы мүмкін) ұзақмерзімдік активтер мен шығу топтары, олардың баланстық құны сату арқылы өтеледі болады, егер «сатуға арналған ұзақмерзімдік активтер» қаржылық жағдай туралы есептілікте көрсетіледі (еншілес ұйымы), есептілікті күннен кейінгі 12 ай ішінде. (А) Активтердің классификациясы төменде көрсетілген шарттардың барлығы болған жағдайда активтер оның қазіргі жағдайы дереу сату үшін қол жетімді: төменде көрсетілген шарттардың барлығы кезде активтері қайта жіктеледі (b) Топ басшылығы клиенттерге іздеу үшін іс-қимыл бағдарламасын бекітті және оны жүзеге асыруға кірісті; (c) активтерді ақылға қонымды бағамен сату үшін белсенді қызмет атқарады; (d) сатылым бір жыл ішінде күтіледі, және (e) сату жоспарына айтарлықтай өзгерістер болмайды немесе оның жойылуы күтіледі.

Сатуға арналған ретінде ағымдағы есептіліктік кезеңде қаржылық күйі туралы шоғырландырылған есептілікте жіктелген ұзақмерзімдік активтер немесе шығу топтары, басқа санатқа аударуға жатқызылмайды және ағымдағы есептіліктік кезеңнің соңына жіктелумен сәйкестікке келтіру үшін қаржылық күй-жайы туралы есептіліктің салыстырмалы есептілікте ұсынудың пішімін өзгертпейді.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Капитал тобы - бұл бір операциялар нәтижесінде топпен бірлесіп сату немесе басқа тәсілмен сатылатын активтердің (қысқамерзімдік және ұзақмерзімдік) тобы және осы мәміленің нәтижесінде берілетін активтерге тікелей қатысты міндеттемелер. Егер гудвилл сатып алу кезінде гудвилл бөлінген ақша қаражатын қозғалысқа келтіретін бірлік болса, гудвилл шығаруға арналған топтың құрамында есептілікке алынады. Ұзақмерзімдік активтер - есептілікті күннен кейін 12 айдан астам уақыт өткеннен кейін өтелетін немесе алынатын соманы қамтитын активтер. Егер жіктеуді өзгерту қажеттілігі туындаса, онда бұл өзгеріс активтің қысқамерзімдік және ұзақмерзімдік бөлігіне де қатысты.

Сатуға арналған шығаруға арналған топтар, әдетте, екі мәннен төмен бағамен бағаланады: сатуға жұмсалған шығындарды шегеріп, баланстық құны мен әділ құны. Сатуға арналған ұстау Негізгі құрал-жабдықтар амортизацияланбайды. Қайта жіктелген ұзақмерзімдік қаржы құралдары сатуға жұмсалған шығындарды шегергендегі баланстық құнның және әділ құнның аз мөлшеріне жатқызылмайды.

Шығаруға арналған топқа тікелей жатқызылатын және сатуға шығарылған міндеттемелер қайта жіктеледі және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте бөлек ұсынылады.

Акционерлік капитал

Қарапайым акциялар капитал ретінде көрсетіледі. Жаңа акцияларды тікелей шығаруға жататын қосымша шығындар шығарудан алынған соманы (салықты есептен шығарып тастап) азайту ретіндегі капитал құрамында көрсетіледі. Алынған қаражаттың әділ құнының сомасын шығарылған акциялардың номиналдық құнынан арттыру капиталда эмиссиялық табыс ретінде көрсетіледі. Қосымша төленген капитал негізінде иеліктің бақыламайтын үлесімен өз үлесінен асыра жасалған салымды көрсетеді.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде көрсетіледі және олар жарияланып, мақұлданған сол кезеңдегі капиталдың сомасынан есептен шығарылады. Есептілік күнінен кейін, бірақ қаржылық есептілікті бекіту күніне дейін, жария етілген дивидендтер туралы ақпарат «Есептілік кезеңнің аяқталуынан кейінгі жағдайлар» ескертуінде көрсетіледі.

Қосымша құн салығы

Өткізу кезінде туындайтын қосымша құн салығы (ҚҚС) тауарлар тиеп-жіберілген немесе қызметтер көрсетілген кезде салық органдарына төлеуге жатады. Алу бойынша ҚҚС жеткізушіден салық шот-фактурасын алған кезде өткізу бойынша ҚҚС-мен қоса есептеуге жатады. Салық заңнамасы ҚҚС-ын есептеуге рұқсат етеді. Тиісінше, есептеу күніне есептелмеген, өткізу және алу операциялары бойынша ҚҚС әрбір шоғырландырылған кәсіпорын үшін жеке тежелген қаржы жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде мойындалған. Өтелетін ҚҚС айналымынан тыс актив болып жіктелінеді, егер де есептеу кезең аяқталу сәтінен бастап бір жыл ішінде ертең ол бойынша қайтару күтілмейтін болса. Ұзақмерзімдік ҚҚС дисконтталмайды.

Кредиттер мен қарыздар

Кредиттер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Активті сатып алуға, құрылысқа немесе өндіруге тікелей жатқызылатын және мақсатқа сай пайдалану немесе сату үшін міндетті түрде елеулі уақыт талап ететін қарыздар бойынша шығындар осындай активтің құрамына енеді.

Капитализацияның басталу датасы (а) Топ, белгілі талаптарға сай келетін, активтермен байланысты шығыстарды шегергенде; (б) қарыздар бойынша залал көргенде; және (в) активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті әрекет жасағаннан бастап саналады. Қарыз бойынша шығындарды капиталдау, активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті барлық жұмыстар іс жүзінде аяқталған күніне дейін жалғасады.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Топ белгілі талаптарға сай келетін, активтер бойынша күрделі шығындарды жасамағанда, болдырмауға болатын кредиттер мен қарыздар бойынша шығындарды капиталдайды. Қарыздар бойынша капиталдырылған шығындар Топты орташа қаржыландыру құны негізінде есептеледі (орташа өлшенген пайыздық шығыстар жіктелген активтер шығыстарына қолданылады), бұған белгілі талаптарға сай келетін, активтерді алу үшін қаражатты қарызға алу жағдайы кірмейді. Бұл болса, осы қарыз бойынша кезең ішіндегі шеккен іс жүзіндегі шығындар капиталдырылады, осы қарыздық қаражатты уақытша инвестициялаудан түскен кез келген инвестициялық табысты есептен шығарғанда.

Кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек контрагент өзінің шарттық міндеттемелерін орындау фактісі бойынша есептеледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып амортизациялық құны бойынша ескеріледі.

Өзге міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер

Міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер айқындалмаған орындалу мерзімі мен немесе мөлшерімен қоса қаржылық емес міндеттемелерді білдіреді. Олар Топтың қандай да өткен жағдайдың әсерінен міндеттемелері бар болса (заңдылық немесе конклюденттік) есептеледі, оларды реттеу үшін жоғары мүмкіндік дәрежесімен ресурстардың істен шығып кетуі талап етіледі, және міндеттеменің мөлшерін жеткілікті сенімділік дәрежесімен ақшалай көрсеткішпен бағалауға болады. Топтың резервтеріне кен орындарын қалпына келтіру резерві, қоршаған ортаны қорғау резерві және өзге де резервтер қосылады (35 Ескерту).

Кен орындарын қалпына келтіруге арналған резерв

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелер олардың туындауы мүмкін болған кезде және олардың сомасының негізделген бағалауы мүмкін болған кезде мойындалады. Активтердің істен шығуы бойынша шығындар құрамына ғимараттарды рекультивациялау мен жоюға (ғимараттарды, үй-жайларды және инфрақұрылым нысандарын қирату, машиналар мен жабдықтарды демонтаждау, қалдық материалды шығару, қоршаған ортаны тазалау, тасталымдарға мониторинг жүргізу және бұзылған жерлерді қалпына келтіру) арналған шығындар кіреді. Негізгі құрал-жабдықтарды демонтаждау мен орын ауыстыруға есептелген шығындар осы негізгі құрал-жабдықтарды алу сәтіндегі, немесе, кен орындарын әзірлеу барысында жерді бұзудың немесе қоршаған ортаны ластандырудың тиісті фактісінен туындайтын міндеттеме пайда болған кезең ішінде, болашақ бағаланған шығындардың дисконтталған құны негізінде, өндірісті дайындау залалдар құнына қосылады. Тиісті шығындардың есептесу мерзімінің немесе сомасының өзгерілуі нәтижесінде, немесе дисконттық мөлшерлеменің өзгеру нәтижесінде туындаған міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер негізгі құралдар немесе өндіріске дайындау бойынша залалдар құрамындағы тиісті активтің ағымдағы кезеңдегі құнын түзетуі ретінде көрсетіледі. Бұл шығындар болашақта, аталған активтерге сай келетін амортизация әдісін қолданып, активтердің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде амортизацияланады.

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге арналған резервтерге бұзушылық немесе болашақта келтірілген залалдар фактілерімен байланысты туындаған қандай-да қосымша міндеттемелер кіреді. Шығындар соманың бағалау мәні, мысалы, активтердің жаңартылған бағалау сомасының және қайта қаралған пайдалану мерзімдерінің, және тұрақты негізінде ресми түрдегі тексерулерді жүргізіп операциялық қызметтің белгіленген мерзімдерінің белгілі өзгерістерін ескеріп, пайдаланылуына қарай жыл сайын есептеледі. Қажетті шығындардың нақты қорытынды сомасы белгілі еместігіне қарамастан, Топ өз шығындарын, техникалық-экономикалық негіздемеге және инженерлік зерттеулерге сүйеніп, қолданыстағы техникалық қағидаларға және рекультивация жұмыстарын жүргізу нормалары мен қалпына келтіру әдістеріне сәйкес бағалайды.

Резервтің дисконтталған құнын айқындау кезінде қолданылатын дисконттың амортизация немесе «алып тастау» сомасы әрбір есептілік беру кезеңі қызметінің қорытындысына жатады. Дисконт амортизациясы қаржы шығындар құрамында көрсетіледі.

Қаржы кепілдіктері

Қаржы кепілдіктері – бұл қайтарылмайтын шарттар, олар Топтан, тиісті дебитор қарыз құралының шарттары бойынша уақытылы төлемді жасамаған жағдайда, кепілдерді ұстаушы шеккен залалдарды өтеу бойынша айқындалған төлемдердің жүзеге асырылуын талап етеді. Қаржылық кепілдіктер бастапқыда әдетте алынған комиссия сомасына тең әділ құны бойынша көрсетіледі. Аталған сома кепілдіктің қолданыс мерзімінде желілік әдіспен амортизацияланады. Кепілдіктің әрбір есептілікті күніне екі соманың үлкені: (i) бастапқы тану кезінде көрсетілген өзі амортизацияланбаған сома; және (ii) есептілікті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша міндеттемелерді реттеу үшін қажетті шығыс сомасының есептілікті бағалауының ең жақсысы бойынша бағаланады.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шетелдік валюталарды қайта есептеу

Негізгі экономикалық ортаның валютасы Топтың әрбір шоғырланған кәсіпорынның функционалды валютасы болып табылады, ол ортада аталған кәсіпорын өз қызметін жүзеге асырады. Қазақстан теңгесі – Қазақстанның ұлттық валютасы, Компанияның және оның қазақстандық еншілес кәсіпорындарының функционалды валютасы болып және Топтың есептілікті ұсыну валютасы болып табылады. Теңгенің басқа валютаға конвертациялауына қатысты валюталық бақылау ережесі қолданылады. Қазіргі кезде теңге Қазақстан Республикасынан тыс жерде еркін конвертациялау валютасы болып табылмайды.

Ақшалай активтер мен міндеттемелер әрбір кәсіпорынның функционалды валютасына тиісті есептеу кезеңнің аяғындағы нарық бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетелдік валютамен жасалған операциялар бойынша есептесуден және ақшалай активтер мен міндеттемелер әрбір кәсіпорынның функционалды валютасына тиісті есептеу кезеңнің аяғындағы нарықтың ауыстыру бағамы бойынша қайта есептеуден болған оң және теріс бағам айырмашылықтары жылдағы пайдада немесе залалда көрсетіледі. Жыл аяғындағы бағамы бойынша қайта есептеу, тарихи құны бойынша өлшенетін баланстың сенімсіз баптарына қатысты жүргізілмейді.

Кредиттерді беру мен алуы Топтың ішінде кәсіпорындар арасында болатын, және оларға байланысты алынған оң және теріс бағам айырмашылықтар шоғырландыру кезінде алынып тасталады. Алайда, Топтың әртүрлі функционалды валютасы бар кәсіпорындар арасында беру мен алу жүргізілген жағдайда, оң және теріс бағам айырмашылықтар толық алынып тасталмайды және шоғырландырылған пайдада немесе залалда мойындалады, бұған жақын арада кредиттің реттелуі күтілмейтін және шетелдік қызметке деген таза инвестициялардың бөлігін құрайтын жағдайлар кірмейді. Бұл жағдайда оң және теріс бағам айырмашылықтары өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетіледі.

Топтың әрбір кәсіпорнының жұмыс қорытындысы мен қаржы жағдай ұсыну валютасына мына тәрізді аударылады:

- қаржы жағдайы туралы ұсынылған есептіліктің әр қайсысындағы активтер мен міндеттемелер тиісті есептілік беру кезеңінің аяғындағы жабу бағамы бойынша қайта есептелінеді;
- табыстар мен шығыстар орташа ауыстыру бағамы бойынша ауыстырылады (аталған орташа бағам операциялар күніне орай жинақталған бағам пайдасына негізделіп жақындатылған болып табылмаса, онда табыс пен шығыстар операция күніндегі бағам бойынша қайта есептелінеді);
- капитал компоненттері бастапқы бағам бойынша қайта есептелінеді;
- аудару нәтижесінде барлық туындайтын бағам айырмашылықтар өзге жиынтық табыс құрамында мойындалады.

Шетелдік бөлімшеге деген бақылаудан айырылған жағдайда, бұрында өзге жиынтық табыста көрсетілген бағам айырмашылықтары, істен шығып кетуден болған пайданың немесе залалдың бөлігі ретінде жылдағы пайдаға немесе залалға ауыстырылуға тиіс. Еншілес кәсіпорынның бақылаудан айырылмай ішінара істен шығып кеткен жағдайда жинақталған бағам айырмашылықтардың тиісті бөлігі капиталдағы бақыламайтын үлесіне аударылады.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы шетелдік валютадағы шоттар бойынша қалдықтарды қайта бағалау үшін пайдаланылған жабудың нарықтық ауыстыру бағамы 1 АҚШ долларына 332.33 теңгені құраған болатын (2016 ж.: 1 АҚШ долларына 333,29 теңге).

Ақшалай түсімді мойындау

Тауарларды сатудан түскен ақша тауарлардың меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайдалардың өту сәтінде мойындалады. Топ тауарды белгіленген орынға дейін жеткізу міндеттемені өзіне алса, ақшалай түсім тауарды сатып алушыға жету орнында тапсыру сәтінде мойындалады.

Қызметтерді өткізу, шарт бойынша ұсынылуға тиісті жалпы қызметтер көлемінде іс жүзінде көрсетілген қызметтер үлесіне тепе-тең бағаланатын, нақты операцияның аяқталу кезеңіне сүйене отырып, аталған қызметтер көрсетілген сол есептілік беру кезеңінде мойындалады.

Ақшалай түсім, ҚҚС-ты және жеңілдіктерді есептен шығарылып көрсетіледі. Ақшалай түсімнің мөлшерлемесі алынған немесе алуға жататын әділ өтеу құны бойынша айқындалады. Бартерлік мәміле бойынша алынған тауардың әділ құнын сенімді бағалау мүмкін болмай тұрса, онда әділ құны сатылған тауарлардың және қызметтердің әділ құны бойынша бағаланады.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Уран, тантал және бериллий өнімін жеткізу шарттары, негізінде, Incoterms жіктеліміне сәйкес, сатып алушылармен жасалған нақты сату шарттарымен айқындалады. Уран өнімін жеткізу Incoterms шартымен тауарды іс жүзінде жеткізу күніне, немесе тапсырушымен айқындалған конвертор есебіне бук-трансфер жүзеге асырылады. Сонымен қатар бук-трансфер, бір мамандандырылған кәсіпорнында (конверсиондық/ре-консервиондық) бір тараппен көрсетілген материалдық шоттан уран материалын тізімнен шығару бойынша операция, және сол уақытта осындай материалды басқа тараппен көрсетілген шотқа жатқызуды білдіреді.

Электр энергияны, жылу энергияны және суды өткізуден түскен ақша, тұтынушыларға энергия ресурстары жеткізілімі іс жүзінде болған есептілік беру айдың аяғындағы жағдайы бойынша өлшеу аспаптарының берілгендеріне сәйкес ай сайын есептеу әдісімен мойындалады. Электр энергияны, жылу энергияны және суды өткізуден түскен ақшаны есептеу тұтынушылар түрлері бойынша есептілікке алынады: жеке тұлғалар (халықтың қажеттілігі үшін) және заң тұлғалары. Ақшалай түсімінің сомасы тұтынушының әрбір категориясы үшін құзыретті органдарымен бекітілген тарифтерге және жалпыесептеу приборларының көрсеткіштеріне немесе энергия ресурстарының (тұтынудың) бекітілген шығын нормаларына сүйене отырып айқындалады.

Пайыздық табыстар тиімді пайыз мөлшерлеме әдісін қолданып, қаржылындару уақыты ішінде тепе-тең мойындалады.

Қызметкерлерге сыйлықақы беру

(i) Қызметкерлерге ұзақмерзімдік сыйлықақы беру

Топтың кәсіпорындары, ұжымдық еңбек шартының ережелеріне сәйкес, өз қызметкерлерін ұзақмерзімдік сыйлықақылармен қамтамасыз етеді. Шарттар, мысалы, Топтың қызметкерлеріне жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, зейнетке шыққан кезде, мерт болу жағдайы бойынша сыйлықақыны беруді және өзге төлемдерді қаржылық көмек ретінде көрсетуді көздейді. Бөлек жәрдемақыны алуға арналған құқық зейнетке дейін қалған жұмыс істеу мерзіміне тәуелді және қызметкердің ең төмен жұмыс өтілі бар болуына байланысты ұсынылады.

Топтың қаржыланатын зейнетақы жүйесі жоқ. Әрбір есептілік беру кезеңіндегі міндеттеме зейнеттік міндеттемелердің ағымдағы құнын білдіреді. Жыл ішінде туындайтын актуарлық пайда мен залалдар жылдағы пайда мен залалдарда көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен залалдарға актуарлық ұсыныстардағы өзгерістер ықпалы да, актуарлық ұсыныстар мен іс жүзіндегі деректер арасындағы айырмашылықтардың өткен тәжірибесінің ықпалы да кіреді.

Еңбек қызметі аяқталысымен болатын міндеттемелер бойынша актуарлық пайда мен залалдар, олар туындаған кезең ішіндегі өзге жиынтық табыстар құрамында көрсетіледі. Зейнетақылық міндеттемелердің ағымдағы құнындағы өзге өзгерістер, қызметтер бойынша ағымдағы шығындар құнымен қоса, жылдағы пайда мен залалдарда мойындалады.

Белгіленген ақша төлемдері бар зейнетақылық міндеттемелерді есептілікке алуда қолданылған ең елеулі ұсыныстарға дисконт мөлшерлемесі, кадрлар ағымы туралы ұсыныстар және өлім коэффициенті кіреді. Дисконт мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің келтірілген таза құнын айқындау үшін пайдаланылады, және әрбір жылда осындай міндеттемелер бойынша дисконтты алып тастау, жылдағы пайда мен залалдарға жатқызылады. Өлім туралы ұсыныс, міндеттемелердің келтірілген таза құнын алу үшін дисконтталатын, сыйлықақылардың болашақ төлем ағымын болжау үшін қолданылады.

Топ қызметкерлерінің жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, мерт болу жағдайы бойынша қаржылық көмек көрсетумен қоса, қызметкерлеріне сыйлықақы беруді қызметкерлерге өзге де ұзақмерзімдік сыйлықақыларды беру ретінде қарастырады. Осындай сыйлықақылар бойынша күтілетін шығыстарды есептеу, белгіленген ақша төлемдері бар зейнет жоспарларын есептеген кезде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің осындай міндеттемелер тәуелсіз білікті актуарийлармен жыл сайынғы негізінде бағаланады.

(ii) Жалақыға, зейнетақыны төлеуге байланысты шығындар мен аударымдар

Жалақыға, зейнетақылық аударымдарға, әлеуметтік сақтандыру қорына салымдар, жыл сайынғы төленген еңбек демалыстарына және ауру парағына, сыйақылар мен ақшалай емес жеңілдіктерге шығыстар Топтың қызметкерлерімен тиісті жұмыстың жүзеге асырылуына орай есептеледі. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Топ қызметкерлердің жалақысынан зейнетақы аударымдарын жасайды және оны бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорына аударады. Қызметкер зейнетке шығарда барлық зейнетақылық төлемдер бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорымен жүзеге асырылады.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Акцияға пайда

Акцияға пайда, Компанияның акция ұстаушылар үлесіне келетін пайда мен залалды, есептілік беру жыл ішінде айналымда болған, пайдаға қатысатын акциялардың орташа өлшенген акциялар санына бөлу арқылы айқындалады

Қаржылық есептілікті ұсынудағы өзгертулер

Жыл ағымында Топ своп (swap) шарттарында уран өнімін іске асыру бойынша жеке операциялардың шарттарын оқу және есептілікке алуға басшылықтың тәсілдемесін өзгертумен байланысты табыс немесе шығын туралы есептілікте іске асырудан табыстардың жіктелуін өзгертті. Топ пайымдауынша, ағымдағы интерпретация нарықтың ағымдағы жағдайында операциялардың коммерциялық сипатын көрсетеді. Свол мәмілелері табиғи уранды сатып алу және сату туралы екі келісімшартты бір уақытта жасайды, олардың бірінде Топ сатушы, ал екінші жағынан сатып алушы ретінде әрекет етеді. Топтың пікірінше, мұндай өзгеріс сенімді және маңызды ақпарат береді. 8 (IAS) ХҚЕС-ына сәйкес, өзгеріс ретроспективті түрде қолданылды және салыстырмалы мәндер тиісті түрде түзетілді. Свол мәмілелері және салыстырмалы ақпаратты қайта қарау туралы егжей-тегжейлі ақпарат 4-ескертпеде келтірілген.

2016 жылдың 1 қаңтарына қарағандағы қаржылық күйі туралы үшінші есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте келтірілмеген, себебі қайта қарастыру осы күнге баланстық құнға елеулі ықпал еткен жоқ.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер

Топ, келесі қаржы жылындағы қаржылық есептілікте көрсетілетін сомасына және активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына ықпал ететін есептесу бағалауы мен ұйғарымдарды өндіреді. Есептесу бағалауы мен ой-пікірлер үнемі талдауға жатады және басшылықтың өткен тәжірибесіне және басқа факторларға, соның ішінде, қалыптасқан жағдайда негізделген деп саналатын болашақ жағдайларға қатысты күтілетіндерге негізделеді. Есептілік саясатын қолдану процесінде басшылық сондай-ақ кәсіби ой-пікірлерді пайдаланады, бұған есептесу бағалауға байланысты ой-пікірлер кірмейді. Қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға ең елеулі ықпал ететін кәсіби ой-пікірлерге және, келесі қаржылық жыл ішіндегі активтер мен міндеттемелердің әділ бағасын елеулі түзету қажеттілігіне жеткізетін есептесу бағалауға мыналар кіреді:

Уран қоры

Уран қоры Топ активтердің өтелетін құнын және тозу мен амортизация бойынша аударымдарды анықтау үшін пайдаланатын ақша қаражаттарының болжамдық қозғалысын бағалаудың негізгі компоненті болып табылады.

МҚҚқоры

2017 жылға дейін қорларды бағалау кен орындарын егжей-тегжейлі барлау нәтижесінде жүргізілді, Қазақстан Республикасының геология Комитетінің Мемлекеттік минералдық қорлар комиссиясымен (МҚҚ) қарастырылып бекітіледі. МҚҚ бекітілген геологиялық қорлар мемлекеттік балансқа қойылады да қосымша жүргізілген барлау нәтижесі бойынша қайта қарастырылуы мүмкін. Кен телімі ауданында қосымша барлау жүргізу қажеттілігі өндіру процесіндегі эксплуатациялық барлаудағы жаңа кен денелерін тапқанда немесе егжей-тегжейлі барлау мәліметтері бойынша кен телімі контурында түрлі себептермен өнеркәсіп санатына ауыстырылмаған және мемлекеттік балансқа қойылмағанда туындайды. Әдетте, әр кен бойынша өндіру сатысында қорларды ашу барысында олар МҚҚ бекіткен геологиялық қорлардан көбірек немесе азырақ жағына айырмашылығы болады. Жер қойнауын пайдаланушы санат бойынша қорлар санына өздігінше өзгерістер енгізуге құқығы жоқ. МҚҚ сараптамалық қорытындысы жер қойнауы келісімшартының айырып алғысыз бөлігі болып табылады және жер қойнауы келісімшартының жұмыстық бағдарламасы мен кен орынының (учаскенің) өндірістік істеп өтеу жобасын әзірлеуге негіздеме болып табылады. Қордың бар болуы барлық қорларды экономикалық тұрғыдан ұтымды негізінде алуға болатынын білдірмейді. МҚҚ бекіткен қорлардың бөлігі нақты өндіру және бекітілген жоспарланған шығындар көлемінде мекеме балансынан жыл сайын есептен шығарылуға жатады.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Өндіруге жоспарланған уран саны Келісімшарттың жұмыстық бағдарламасына және бекітілген істеп өтеу жобасына сәйкес болу керек. Өндіріс жоспарларына келісімшарттың істеп өтеу жобасы мен жұмыстық бағдарламасын орнатылған тәртіпте қайта қарастырып, оларды бекітусіз оларға өзгерістер енгізуге тыйым салынады. Егер де өндірудің нақты көлемдері бекітілгеннен 20 %-дан аспайтындай айырмашылығы болса, жобалық құжаттарға өзгерістер енгізудің қажеттілігі жоқ.

JORC қоры

2017 жылы Топ геологиялық барлау жұмыстары, минералды ресурстар мен кен қорлары (2012) бұдан әрі «JORC» нәтижелері туралы есептіліктерді құру үшін Австралиялық кодекске сәйкес Топтың ресурстары мен қорларын бағалау үшін SRK Consulting (UK) Limited (бұдан әрі – «SRK») компаниясын тартты. Ресурстар мен қорды бағалау 2017 жылдың 31 желтоқсанына қарағанда орындалды. Қорды бағалау кезінде SRK «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ АҚ активтерінің кен қорлары мен минералды ресурстарын анағұрлым соңғы бағалауға (2017жылдың 31 желтоқсанына) негізделген барлық негізгі ақпаратты талдады.

SRK Топтың кәсіпорындары үшін «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ »АҚ бағалауы бойынша минералды ресурстар мен кен қорларының көлемін өз бетінше қайта есептемеді, бірақ Топтың деректеріне сәйкес есептеулер мен жіктеу нәтижелерін алу үшін пайдаланылған бастапқы деректер мен әдістердің көлемі мен сапасын талдады және олар туралы өз пікірін білдірді есептілік айырысу, соның ішінде тау-кен жұмыстарын дамытудың қазіргі жоспарында даму жоспарланған уран тоннажды қоса алғанда. Осы талдаудың негізінде, SRK JORC Кодексінде ұсынылған басшылыққа алынатын қағидаттар және терминологияларға сәйкес ресурстар мен қорлар туралы расталған есептерді алу үшін осы ақпаратты пайдаланды. SRK аудиті тексерген ресурстар туралы есептіліктер қазба үшін әлеует ретінде ерекше қазіргі уақытта қарастырылатын және экономикалық пайдамен өзірленуі мүмкін облыстарға келтірілді.

SRK мамандары «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ »АҚ пайдаланатын есептеу әдіснамасын, сондай-ақ геологиялық болжамдарды қарастырды. SRK сондай-ақ Топтың өндірістік есептіліктерінен нақты өндірістік статистиканы пайдалана отырып, ресурстардың қалған бөлігін әр түрлі қайта есептеуді жүзеге асырды және барлық жағдайларда елеулі қателіктер немесе кемшіліктер анықталған жоқ.

SRK есебінің құрамында жер асты сілтілендіру (минералды ресурстар) бойынша бар және жоспарланған жұмыстардың шеңберінде қазып алынуы мүмкін урандардың көлемі туралы пікірді қамтыған, сондай-ақ уранның көлемдері тау кен жұмыстарын дамытудың тиісті жоспарларында (кен қорлары) қазып шығаруға қазіргі кезде жоспарланған уранның көлемі.Топтың барлық қорлары С1 және С2 санаттары бойынша, ҚР МҚК бекітілген қатынаста негізді кемшіліктерді қолданумен JORC Кодексінің негізінде ауыстырылды:

- Барлық дәлелді және болжамды қорлар, запастарды бағалау және кеңейту бойынша міндеттемелерді қосатын келешек өндірістің бағалары;
- ағымдағы нарықтық бағаға және ұзақмерзімдік орташа бағаға Топтың бағалауына негізделген болашақтағы шикізат бағалары; және
- өндірістік, инвестициялық және қалпына келтіру міндеттемелері бойынша болашақ ақшалай шығындар.

Топ ұзақмерзімдік активтердің амортизациясын есептеу және Топтың әрқайсысы үшін өндірістік әдіспен амортизация есептеу үшін SRK есебіне сәйкес түгендеу деректерін пайдаланды. JORC қорлары кен орны бойынша МҚК ерекшеленбеген, қорларды қайта есептеу қаржылық көрсеткіштерге елеулі ықпал көрсетпеген. Қорлар бойынша деректер елеулі түрде төмендеген жағдайда, бұл факті нақты кен орнының активтерінің ықтимал құнсыздануының белгісі ретінде болды, және осы өзгертетін бірлікке қатысты Топ 2017 жылдың 31 желтоқсанына құнсыздануға тест жүргізді .

Топ перспективалы 2017 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілген активтердің (тарату қордың активтері, активтер мен негізгі активтер ретінде тау-кен кешенінің тарихи құн) амортизациясын қайта есептеу үшін JORC қорлары сәйкес деректерді қолданды. Осы аудармалар әсері айтарлықтай емес еді және ретроспективті сот шешімі пайдалану мүмкін емес, өйткені 2017 жылғы 1 қаңтардан дейін амортизация қайта есептеу, жүзеге асырған жоқ. 2017 жылы көрсетілетін өндірістік активтердің қосымша амортизациясы 753 млн. теңгені құрады. Осы активтер көлемі негізінде амортизацияланады ретінде қорларын қайта есептеу дамытуға дайын, себебі өндіріс дайындық амортизация есептеу құнын әсер етпеген.

ҚР МҚК бекіткен С1 және С2 санаттары бойынша қорлар негізінен минералды ресурстардың құрамына ауыстырылғандықтан, басшылық пайымдауына, жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімін ұзарту және тиісті салаларды дамыту бойынша жобаларды жаңарту кезінде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік резерв комитетінде тіркелген және JORC кодексіне сәйкес есептелген акциялар санының айырмашылығы азайтылады.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есептілік беру кезеңінің аяғында Топ активтердің (генерирленген бірліктердің) бағалауын олардың құнсыздану мүмкіндігі белгілерін анықтау үшін жүргізеді. Осындай белгілер бар болған кезде активтердің өтелетін құны есептеледі және оның баланстық құнымен салыстырылады. Баланстық құнының өтеу құнынан артуы құнсыздану ретінде мойындалады. Топ гудвилге қатысты жылына бір реттен кем емес құнсыздануға тестілеу жүргізеді.

Активтің немесе генерирлеуші бірліктің өтелетін құны екі мөлшердің ең көбін білдіреді: осы активтің (осы бірліктің) пайдалану құндылығын (қолдану құнын) және, сатуға арналған шығындарды есептен шығарып, оның әділ құны. Пайдалану құндылығын есептеу Топтан, Топтың активті (генерирлеуші бірлікті) қолданудан түскен ақшаның алдағы қозғалысына бағалауды құрастыруды талап етеді. Ақшаның алдағы қозғалысын бағалауға болашақ тауар (уранның және өзге өнімнің және қызметтердің) бағасына, дисконт мөлшерлемесіне, өсу қарқынына, операциялық шығындар деңгейіне және өзге факторларына қатысты елеулі ой-пікірлер кіреді. Құнсыздану мәніне арналған тексерулер мен есептілік айырысулар Топтың бизнес-модельдеріне сәйкес келетін ұсыныстарға негізделген. Субъективті сипатына байланысты бұл бағалаулардың қызметі мен ақша қозғалысының іс жүзіндегі қорытындысынан айырмашылығы болуы мүмкін, кез келген осындай айырмашылықтар болашақ кезеңде құнсыздануға және тиісті активтердің баланстық құнының төмендеуіне әкеліп соқтыруы мүмкін.

Гудвил

Топ гудвилге қатысты жылына бір реттен кем емес құнсыздануға тестілеу жүргізеді. Генерирлеуші бірліктің өтелетін құны қолдану құндылығын есептесу негізінде айқындалады. Аталған есептесу 19 Ескертуде өте толық баяндалған бағалаудың қолданылуын талап етеді.

Уран өнімі өндірісімен байланысты активтер

2016 жылғы 31 желтоқсанға уранның шала тотығы-тотығына бағаның жыл ішінде орташа алғанда әр фунтына 36 АҚШ долларынан әр фунтына 20 АҚШ долларынан төмен белгіге дейін төмендеуін басшылық Топтың уран өнімдерінің өндірісімен байланысты активтерінің (генерирлейтін бірліктерінің) құнсыздануының белгісі ретінде бағалады. Басшылық Топтың 2016 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздануы анықталған уран өнімдерінің өндірісімен байланысты активтерінің (генерирлейтін бірліктерінің) құнсыздануына тест жүргізді. Уран өндірісімен байланысты активтер құрамына негізгі құрал-жабдықтар, өндіріске дайындау шығындары, жер қойнауын пайдалану құқығы, барлау және бағалау активтері, қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар, бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар және өзге инвестициялар енді.

Жүргізілген құнсыздануға тест нәтижелері бойынша 2016 жылы Топ «Оңтүстік Мойынқұм» және «Уванас» генерирлейтін бірліктері үшін құнсызданудан залалды мойындады, өйткені бұл генерирлейтін бірліктердің өтелетін құны олардың баланстық құнынан төмен болып шықты (12 ескерту). 2016 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздануға тест жүргізу кезінде алдағы ақша ағындарын есептеу кезінде уран шала тотығы-тотығының әр фунтына 2017 жыл үшін 20,5 АҚШ доллары мөлшерінде баға салынды. 2017 жылы құралған нақты орташа баға бұл болжамдық бағадан жоғары болып шықты.

2017 жылғы 31 желтоқсанға Топ уран өнімдерін өндірумен байланысты активтердің (генерирлейтін бірліктердің) құнсыздануының белгілеріне талдау жүргізді. 2017 жылы уранға нақты баға 2016 жылы болжанған бағадан жоғары болғандықтан және тұрақты болып тұрғандықтан, сонымен қатар жалпы алғанда келешектегі кезеңдерге болжамдық бағаларға қатысты оң динамика байқалғандықтан, басшылық баға факторын уран активтерінің құнсыздану индикаторы ретінде қарастырған жоқ.

2017 жылғы 31 желтоқсанға басшылық әрбір уран кен орнына қатысты сыртқы және ішкі факторларды қарастырды. Нәтижесінде «Уванас», «Қанжуған», «Оңтүстік Мойынқұм», «Қарамұрын», «Семізбай», «Ирколь», «Шығыс Мыңқұдық» және «Заречное» генерирлейтін бірліктері үшін құнсыздану индикаторлары анықталды. Бақыланған құнсыздану индикаторлары JORC кодексі бойынша бағалауға көшуге байланысты қорлардың төмендеуі және қорлардың сарқылуы немесе жоғары өндірістік өзіндік құн сияқты өзге де факторларды еңгізді.

Басшылық Топтың 2017 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздануы анықталған уран өнімдерінің өндірісімен байланысты активтерінің (генерирлейтін бірліктерінің) құнсыздануына тест жүргізді.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау үшін активтер басқа активтерден немесе активтер тобынан (генерирлейтін бірліктерден) келетін ақша қаражаттары ағынынан елеулі дәрежеде тәуелсіз жекелеген идентификатталатын ақша ағындары бар ең төменгі деңгейлерде топтастырылады. Топ әр кен орнын (шарттық аумақты) жеке генерирлейтін бірлік ретінде белгіледі. Егер бірнеше кен орны бір қайта өңдеу зауытымен (өнімдік ерітінділерді қайта өңдеу телімімен) технологиялық байланыста болса, Топ мұндай кен орындарын біртұтас генерирлейтін бірлік ретінде қарастырады.

Жүргізілген құнсыздануға тест нәтижелері бойынша «Уванас», «Қанжуған», «Оңтүстік Мойынқұм», «Қарамұрын», «Семізбай» және «Заречное», генерирлейтін бірліктер үшін залалды мойындады, өйткені бұл генерирлейтін бірліктердің өтелетін құны олардың баланстық құнынан төмен болып шықты (12 ескерту).

Төменде құнсыздану индикаторлары белгіленген, Топтың уран өнімдерін өндірумен байланысты активтерін (генерирлейтін бірліктерін) пайдаланудың құндылығын бағалау кезінде басшылық пайдаланған негізгі болжалдар келтірілген.

- Уранға деген орташа жылдық бағалар 10% төмендететін коэффициентін қолдану есебімен 2017 жылдың төртінші тоқсанында (Mid Price Midpoint) жарияланған «Ux Consulting LLC» тәуелсіз ресми көзінің болжамы негізінде төменде ұсынылған негіздерде күтіледі:

	2018ж.	2019ж.	2020ж.	2021ж.	2022ж.	2023-2030 жж.
U3O ₈ фунт үшін орташа баға (АҚШ доллары)	23.45	22.6	22.8	24.6	26.7	31.3-45.6

- уран өндіру кезеңі мен көлемі болжамдары жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарда айқындалған жылдық өндіріс көлеміне сәйкес келеді; бұл көлем басшылық тарапынан өндірісті төмендету жоспарына байланысты түзетілген және SRK есебінің JORC кодексіне сәйкес анықталған қорлармен шектеледі;
- 2018-2022 жылдарға арналған өндірістік және күрделі шығындар Топтың бекітілген 5 жылдық бюджетіне сәйкес келеді;
- 2023 жылдан бастап операциялық және капиталдық шығындардың ұлғаюы ұзақмерзімдік инфляция деңгейінде болады, ол жылына 4-тен 6 пайызға дейін;
- Дисконттың мөлшерлемесі 9.57 бастап 12.1 жылдық пайызды құрайды ;
- Валютаның ұзақмерзімдік айырбас курсының болжамы IHS Global Insight көзінің негізінде қолданылады.

Төменде құнсыздану индикаторлары белгіленген активтер (генерирлеу бірліктері) үшін негізгі рұқсаттарды негізделген өзгерту кезінде болуы мүмкін (басқа барлық айнымалылардың өзгермеуінде) құнсыздану сомасын көрсететін сезімталдылық талдауы берілген:

- болжамды кезең барысында уранға орташа жылдық бағалардың төмендеуі:

Төмендеу %	Құнсызданудан залалдар, миллион теңге
10%	38,368
20%	40,549

KazPV жобалары

2015-2017 жж. 31 желтоқсанда басшылық KazPV жобасымен байланысты мынадай факторларды активтер құнсыздануының белгісі (генерирленген бірлігі) ретінде бағалады: бюджеттіктен төмен өндіру және сату деңгейі; бюджеттіктен жоғары шығындар деңгейі; және нарық бағаларының жалпы төмендеуі. KazPV жобасына жататын активтерге негізгі құрал-жабдықтар, аяқталмаған құрылыс, өндіріске дайындық бойынша шығындар және басқа да айналымнан тыс активтер енеді.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау үшін активтер басқа активтерден немесе активтер тобынан (генерирлейтін бірліктерден) келетін ақша қаражаттары ағынынан елеулі дәрежеде тәуелсіз жекелеген сәйкестендірілетін ақша ағындары бар ең төменгі деңгейлерде топтастырылады. Топ жобаның заңды ұйымдастырылуына емес, экономикалық мәніне негізделе отырып, үш генерирлейтін бірлікті анықтады.

- **Металлургиялық және жартылай кристалл кремний өндіру және өткізу, кремний өндірісінің қалдықтарын қайта өңдеу;**
- **Күн сапалы кремний, кремний және фотоэлектрлік пластиналар өндірісі;**
- **Фотоэлектрлік модульдер өндірісі.**

2015 ж. Құнсыздануды бағалауды жүргізгеннің негізінде Топ мынадай екі генерирленген бірліктер үшін құнсызданудан болған залалды таныды: «Өндіріс және металлургиялық және жартылай кристалдық кремнийді өткізу, кремний өндірісінің қалдықтарын өңдеу» және «Күн сапалы кремнийді, кремнийлік және фотоэлектрлік тілімшені шығару», өйткені аталған генерирленген бірліктердің өтелетін құны олардың теңгерімділік құнынан төмен болды. 2016 жылғы 31 желтоқсанға қайта қаралған қызмет жоспарларынан ауытқу және сатулардың төмендеуін басшылық активтердің одан әрі құнсыздануының индикаторы ретінде бағалады. Болашақтағы көлемдер мен сату бағаларының қайта қаралған болжамдарын ескерумен жүргізілген бағалау негізінде Топ «Күн сапалы кремний, кремний және фотоэлектрлік тілімшелер өндірісі» бірлігін толық құнсыздандырды.

2017 жылғы 31 желтоқсанға Топ KazPV активтерінің теңгерімдік құнын одан әрі құнсыздану белгілерінің бар-жоқтығын анықтау үшін талдады. «Фотоэлектрлік модульдер өндірісі» генерирлейтін бірлікті пайдалану құндылығын есептеу негізінде 1,075 миллион теңге мөлшерінде қосымша құнсыздану мойындалды. Дисконттау мөлшерлемесі 12, 8 % құрады.

KazPV жобасы бойынша сонымен қатар қорлардың өткізудің таза құнына дейін құнсыздануы есептелді (12-ескерту).

«Бәйтерек» ҚЖК

2016 жылғы 31 желтоқсанға басшылық мына факторларды «Бәйтерек» қызметтік жеткізу көлігінің (ҚЖК) құнсыздануы факторы ретінде: құрылыс мерзімдерінің ұзартылуы және осыдан кейін оны іске асырудан экономикалық пайда алу ықтималдылығының төмендігі тұрғысынан бағалады. Жүргізілген талдау негізінде басшылық 3,884 миллион теңге мөлшеріндегі негізгі құралдар құрамында аяқталмаған құрылысқа кіргізілген активтердің теңгерімдік құнын толығымен құнсыздандырды. 2017 жылы Топ «Бәйтерек» ҚЖК теңгерімдік құнын (аяқталмаған құрылыс құрамындағы) 61 миллион теңге сомасына қосымша құнсыздандырды (12-ескерту).

Бақылау, бірлескен бақылау және елеулі ықпалын бағалау

Басшылық еншілес, қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарында бақылаудың (бірлесіп бақылаудың және елеулі ықпалдың) бар болуына бағалауды тұрақты негізінде жүргізіп тұрады. Топ басшылары бағалауды жүргізу кезінде елеулі ой-пікірлерін қолданылады. Аталған ой-пікірлерге мыналар кіреді:

- Топқа инвестициялар объектісіне елеулі түрде ықпал ететін елеулі қызметті басқару мүмкіндігін беретін өкілеттіктердің бар-жоқтығын анықтау;
- Инвестициялар объектісіне қатысты кіріс шамасына ықпал ету мақсатында өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігінің бар-жоқтығын анықтау.

Аталған ой-пікірлерді қалыптастырған кезде Басшылық инвестициялар объектісінің қандай басқару органы маңызды қызметті басқаратынын, сондай-ақ Топтың осы органдарға әсер ету мүмкіндігіне талдау жасады. Тиісінше бірлескен бақылауды көрсетуі мүмкін кейбір факторлардың бар болуына қарамастан, Топ «Аппақ» ЖШС-ты бақылайды деген тұжырымға келді (40 Ескерту).

25-ескертуде айқындалғандай, басшылық сондай-ақ Топтың «Уранэнерго» ЖШС-ін бақылауды жүзеге асыру өкілдіктерін пайдалану мүмкіндігі жоқ деген тұжырымдамаға келді. Бақылаудың (бірлесіп бақылаудың және елеулі ықпалдың) бар-жоқтығын қайта бағалау нәтижесінде басшылық Топтың «Уранэнерго» жауапкершілігі шектеулі серіктестігіне бірлескен бақылауға ие екендігін тұжырымдады. Сәйкесінше, бұл инвестиция бірлескен кәсіпорынға инвестиция ретінде жіктелді.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге резерв

Табиғатты қорғау заңнамасына және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес Топта, өзінің операциялық қызметі нәтижесінде қоршаған ортаға келтірген залалынан айырылу, және жұмыс аяқталғанынан кейін кен орындарын және қалдықтар көмілген полигондарды жою, жабдықтарды демонтаждау және жерлерді қалпына келтіру бойынша заңдық міндеттемелер бар. Резервтер, өткен операциялық қызмет салдарынан болған міндеттемелерді туындауына қарай жою және қалпына келтіру бойынша шығындардың дисконтталған құны негізінде қалыптастырылады.

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелердің резерві Топпен Қазақстан Республикасының қолданыстағы табиғатты қорғау заңнамасын және келісімшарттық аумақтарында жер қойнауын пайдалану және өзге де операциялық қызметтің салдарын жоюға байланысты, қайта құнарландыру бойынша жұмыстарды қалпына келтіру және жүргізудің ағымдағы нормалары мен әдістеріне сәйкес келетін техникалық-экономикалық негіздемені және инженерлік зерттеулермен күшейтілген бағдарламаларды өзінше пайымдау негізінде айқындалады.

Жою бойынша ағымдағы міндеттемелерді есептіліктік күнге есептеуді SRK тәуелсіз консультанты Топ берген деректер негізінде орындады. Заңнамада қарастырылған және SRK есептеулеріне кіргізілген жұмыстардың көлеміне объектілер мен инфрақұрылымға (айдау, бақылау ұңғымаларын, ерітінділерді тотықтандыру және тарату технологиялық тораптарын, құбырларды, келу жолдарын, полигондардың технологиялық алаңдарын, ғимараттарды және басқа объектілерді) демонтаждау және содан кейін жерді қалпына келтіру енді.

Салдарын жою бойынша шығындарды бағалау табиғатты қорғау талаптарында және заңнаманы өзінше пайымдаудағы елеулі өзгерістерге тап болады. Кен орындарын жою бойынша міндеттемелер олардың туындау мүмкіндігінше және олардың сомасын негізделе бағалау ықтималдылығы кезінде мойындалады.

Осындай бағалауды жүргізу кезіндегі маңызды ой-пікірлерге дисконт мөлшерлемесі және ақшалай қаражаттың жылжу мерзімі жатады. Дисконт мөлшерлемесі номиналдық жұмыс құнына колданылған, оны басшылық болашақта кен орындарын жою және қалпына келтіру кезінде шегеді деп келтіруде. Тиісінше, басшылықтың ағымдағы бағалар бойынша өндірілген есептеу бағалауы, 5,4 % болжанатын ұзақмерзімдік инфляция құнын (2016 ж.: 5,13%) пайдаланып артқан және болашақта дисконт мөлшерлемесі негізінде дисконтталған. Дисконт мөлшерлемесі ақша қаражатының уақыттық құнының ағымдағы нарықтық бағалауларын, сонымен қатар жұмсалған шығындардың ең жақсы бағалауларында ескерілмеген міндеттемелер бойынша тәуекелділіктерді көрсетеді. Дисконт мөлшерлемесі мерзімдері жер қойнауын пайдалану шарттарының мерзімдерімен сәйкес келетін мемлекеттік облигациялардың кірістілігі ретінде анықталған тәуекелсіз ставкаға негізделеді. Топ компаниялары 2017 жылғы 31 желтоқсанға қорларды есептеу үшін қолданған дисконт мөлшерлемесі 9,06 % (2016 ж.: 7,08 %) болды.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша кен орындарын қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге резервтің теңгерімдік құны 19,939миллион теңгені (2016 г.: 14,188 миллион теңгені) құрды. (35 Ескерту). 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша қоршаған ортаны қорғауға арналған резервтің баланстық құны 2,556 миллион теңгені (2016 г.: 2,733 миллион теңгені) құрды. (35 Ескерту). Басшылықтың бағалауы бойынша, негізгі болжалдарда болуы мүмкін өзгерістер жою бойынша міндеттемелер қорында елеулі өзгерістерге әкелмейді.

БН-350 реакторлық қондырғыны пайдаланудан шығару, сақтау және демонтаждау

Атом энергиясын қолдану туралы заңнамаға сәйкес пайдаланушы ұйым атом энергиясын қолданған нысандардың пайдаланудан шығарылуына, аумақтың қайта құнарлануына және радиобелсенді қалдықтардың көмілуіне байланысты жұмыстарды орындау үшін шараларды көздеуге және құралдармен қамтамасыз етуге міндетті. Топқа меншік құқығымен БН-350 реакторлық қондырғы тиесілі екеніне қарамастан, басшылық Топтың оны пайдаланудан шығаруды қаржылаудан, БН-350 реакторлық қондырғысын сақтау және демонтаждау бойынша заңды міндеттемелері немесе қалыптасқан тәжірибемен шартталған міндеттемелері жоқ деп тұжырымдады. Аталған тұжырымдаманы қалыптастырған кезде басшылық мына факторларды ескерді:

- Заңнаманың талаптарын талдау негізінде басшылық қолданыстағы заңнамада БН-350 реакторлық қондырғыны пайдаланудан шығару, сақтау және бөлшектеу бойынша нақты талап пен орындау механизмі жоқ деген қорытындыға келді.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

- Қазақстан Республикасының Үкіметі БН-350 реакторын пайдаланудан шығаруды қамтамасыз ету жөніндегі бірқатар шараларға жауапты мемлекеттік органдарды анықтады, соның ішінде тиісті жабдық пен материалдарды кейіннен иеліктен шығару.
- Осы уақытқа дейін реакторды пайдаланудан шығару тұжырымдамасына сәйкес БН-350-ны жою жөніндегі шаралар мемлекеттік бюджеттен немесе басқа да түрлі көздерден қаржыландырылды, соның ішінде әртүрлі халықаралық ұйымдар.
- БН-350 реакторын қолданыстан шығару қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар кешенін жүзеге асыру үшін жауапты мемлекеттік орган, оның ішінде Қазақстан Республикасы энергетика министрлігі - 2020 дейін перспективасы бар 2011-2014 жылдарға арналған Қазақстан Республикасында атом саласын Қазақстан Республикасы Үкіметінің бекітілген бағдарламасына (бұдан әрі-«Бағдарлама») сәйкес байланысты жабдықтар мен материалдарды одан әрі кәдеге жаратуды іске асырады. Сонымен қатар, Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын қаржыландырудың көзі республикалық бюджет болып табылады.
- Топ құзыретті орган болып табылатын Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің 2015 жылғы 20 ақпанда №14-05/4512 хатын алды, оған сәйкес, тобының пайда БН-350 реакторын қолданыстан шығару жөніндегі жұмысты қаржыландыру үшін заңды міндеттеме жаңа қаулы қабылдау қажет болып қаржыландыру көздері анықталатын Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімдері, сондай-ақ БН-350 реакторын пайдаланудан шығару жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырудың негізгі шаралары. Қазіргі кезде мұндай қаулы қабылданбайды.
- 2018 жылдың басында Топ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» немесе оның жеке өндірістік нысандарын тарату, оларды пайдаланудан шығару, өндірісті тоқтату нәтижесінде Топтың міндеттемелерін бағалау үшін тәуелсіз заң фирмасын тартты. Заң фирмасының қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасы «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-ны ядролық қондырғыны пайдаланудан шығару жөніндегі жоспарды дайындауға міндеттейді және БН-350 реакторлық қондырғысын бөлшектеуді қаржыландыруға, сондай-ақ реакторға байланысты ғимараттар мен жабдықтарға қатысты талаптарды орнатпайды.

Тиісінше, басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі резервті тану қажеттілігін жоққа шығарған және қаржы есебінде шартты міндеттеме ретінде бөлшектеу міндеттемесін ашқан(Ескерту 38).

Сонымен бірге, осыған байланысты болашақтағы оқиғалар қалай дамитаынына қатысты жоғары дәрежеде белгісіздік бар. Әрбір есептілік беру күнінде басшылық міндеттемелердің бар екендігін сол күнге барлық қолда бар фактілерді ескере отырып бағалайды. Егер келешекте қаржыландыру бойынша міндеттемелер БН-350 реакторын пайдаланудан шығару бойынша Топқа берілетін болады, бұл толық көлемде тиісті резервті құру қажеттілігіне әкелетін болады.

БН-350 бірегей және ірі нысан болып табылатынына байланысты және Қазақстан Республикасында ұқсас объектілерді демонтаждаудың практикасы жоқтығына байланысты Топқа БН-350 реакторын демонтажының құнын тәуелсіз сараптау бағасы қажет етіледі. Қазіргі уақытта Топ БН-350 реакторын бөлшектеу құнын бағалайтын тәуелсіз сарапшыны тартты. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту кезінде бөлшектеу құнын сараптамалық бағалау әлі аяқталған жоқ. Тиісінше, БН-350 реакторын бөлшектеу құнын бағалау шоғырландырылған қаржы есебінде ашылмайды.

Негізгі құралдарды пайдалы қолдану мерзімдері

Негізгі құрал-жабдықтардың пайдалы қызмет ету мерзімін бағалау ұқсас активтерге қатысты бар тәжірибенің негізінде кәсіби ой-пікірлерді қолданып жүргізілді. Осы активтерге байланысты болашақ экономикалық пайдалар, негізінде, оларды қолдану нәтижесінде алынатын болады. Алайда, технологиялық немесе коммерциялық тұрғыдан тозған, сондай-ақ жабдықтардың тозуы сияқты басқа да факторлар, осы активтерге байланысты, экономикалық пайданың азаюына жеткізеді. Басшылық құрал- жабдықтардың пайдалы қолданудың қалған мерзімін активтердің ағымдағы техникалық жағдайына сүйеніп және, осы активтер Топқа экономикалық пайданы әкелу кезеңі ішіндегі есептесу кезеңін ескеріп бағалайды. Осы ретте мына негізгі факторлар назарға алынады:(а) активтерді пайдаланудың күтілетін мерзімі; (б) жабдықтардың пайдалану сипаттамасына және техникалық қызмет көрсету регламентіне тәуелді күтілетін физикалық тозу; және (в) нарық жағдайлары өзгеру нәтижесінде жабдықтардың технологиялық немесе коммерциялық тұрғыдан моральдік тозуы.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Топтың құрал-жабдықтарының көбі олардың пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде тікелей желілі әдісімен амортизацияланады. Басшылық активтердің пайдалы қызмет ету мерзімдерінің сәйкестігін кем дегенде, жыл сайынғы негізде қайта қарап отырады; кез келген өзгерістер перспективалық тозу мөлшерлемесіне және активтердің баланстық құнына ықпал етуі мүмкін.

Активтерді пайдалы қолданудың есептесу мерзімдері басшылықтың бағалауынан 10%-ға айырмашылығы болса, жылдағы амортизациялық аударымдар 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда 1,065 миллион теңгеге артуға немесе азаюға (2016 ж.: жылда 1,029 миллион теңгеге артуға/азаюға) тиісті еді.

Уран өнімін өндіруге байланысты активтердің амортизация мөлшерлерін бағалау мерзімдері

Уран өнімін өндіруге байланысты негізгі құрал-жабдықтар, өндіріске дайындау бойынша шығындар және жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтар, минералдық қорды бағалауға сүйеніп, кен орнын пайдалану мерзімі ішінде өндірістік әдісті қолданып амортизацияланады. Бағалау кезінде қолданыста болған болжамдар минералдық қорын айқындау кезінде жаңа ақпараттың түсуіне қарай өзгеруі мүмкін. Кез келген өзгерістер перспективті тозу нормаларына және активтің баланстық құнына ықпал етуі мүмкін.

Өндірістік әдіс бойынша мөлшерін есептесуге болашақта іс жүзінде болатын өндіру болжамдалған өндіруден айырмашылығы болатын факт ықпал етуі мүмкін. Ауытқу факторлардың немесе минералдық қорларды бағалауда қолданылған болжамдардың елеулі өзгеру нәтижесінде болуы мүмкін. Осындай факторларға мыналар кіреді:

- Минералдық қорларды бағалаудағы өзгерістер;
- Минералдық қор сортының кейде елеулі өзгеруі;
- Кен орындарда алдын ала болжамдалмаған операциялық проблемалар; және
- Күрделі және операциялық шығындардағы, қайта өңдеу мен рекультивациялаудағы шығындар, дисконттау мөлшерлемесіндегі және минералдық қордың экономикалық сипаттамасына теріс ықпал етуі мүмкін, ауыстыру бағамындағы өзгерістер.

Қорды бағалау кезеңнен кезеңге ауысуы мүмкін, бұл Топтың қаржы нәтижесіне ықпал етеді. Қордағы осындай өзгерістер тозуды есептеуге, активтердің баланстық құнына және активтерді жою бойынша міндеттемелерге арналған резервтер мөлшерлемесіне ықпалы бар. 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша уран өнімі өндірісіне байланысты активтер құны 67,041 миллион теңгені құрды (2016 ж.: 63,672 миллион теңге).

Егер активтерді амортизациялаудың есептілікті мөлшерлемесі басшылықтың бағалауынан 10%-ға өзгеше болса, онда жылдың амортизацияланған аударымы 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылда 1,209 миллион теңгеге арттуы немесе азаюы (2016 ж. 1,219 миллион теңгеге арттуы/азаюы) тиіс еді.

Салық заңнамасы және трансферттік бағаның құралу заңнамасы

Қазақстан салық заңнамасы және трансферттік бағаның құралу заңнамасы әртүрлі түсіндіру мүмкіндігін жасайды. (38 Ескерту).

Своп мәмілелері

Топ уран өнімдерінің бір бөлігін своп (своп) негізінде сатады. Топ сол шарттарды қарастырады және бір мезгілде бір контрагентпен екі келісім-шартты, біреуі жеткізу үшін, екіншісі уранды бірдей көлемде екі түрлі жеткізу пункттерінде сатып алу үшін қарастырады. Нәтижесінде, ол (топтың кәсіпорындары өндіретін немесе сатып алынған) уранды және сатып алынған уранды ауыстырады. Әдетте, своп операциялар кезінде Топ бір жеткізу пунктіне физикалық жеткізуді жүзеге асырады және үшінші тарап конвертеріндегі уранды бірдей мөлшерде сатып алушыларға сату үшін сатып алады. Сонымен бірге, Топ соңғы тұтынушыларға тауарларды жеткізу үшін тасымалдау шығындарын үнемдейді.

2017 жылы басшылық своп операцияларын өңдеу мен есептілікке алудың өз көзқарасын қайта қарады. Своп келісімдері ресми түрде бір-бірімен байланысы болмағанына қарамастан, басшылық нарықта қолданыстағы сұраныс пен ұсыныстарды түсінуге негізделген осы мәмілелердің байланысты және жеке емес жүзеге асырылатындығына шешім қабылдады. Басшылықтың айтуынша, бірдей көлемде бірдей тауардың (уранның) бірдей көлемде жеткізілуі, шын мәнінде, осы мәміленің экономикалық сипатын көрсететін қаржылық есептілікте

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

құлаған негізде көрсетілетін тауарларды ауыстыру болып табылады. Своп мәмілелерін көрсету үшін жағдайлар мен тәсілдерді түсіну төрелікті басқаруды талап етеді. Своп операцияларының көріністері рыноктың ағымдағы ақиқатында операциялардың экономикалық маңызын анағұрлым орынды көрсетеді деп есептеді басшылық. Сәйкесінше 2017 жылы, сондай-ақ 2016 жыл үшін салыстырмалы ақпаратта деректерді салыстыру мақсатында своп мәмілелер бойынша табыстар мен шығындарды айналдыру шешімін қабылдады. Бұл түзету 2015 және 2016 жылдардың 31 желтоқсанына бухгалтерлік баланстың бабына ықпалын тигізген жоқ. 2016 жылға түзету тиімділігі төменде келтірілген :

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2016ж. Қайта қаралғанға дейін	Түзету	2016 ж. қайта есептелді
Түсім	418,901	(24,586)	394,315
Өткізудің өзіндік құны	(308,468)	24,586	(283,882)
Жаппай табыс	110,433	-	110,433
ЖЫЛ ІШІНДЕ КІРІС	111,555	-	111,555

2015 жылы сатудан түсетін кірісті түзету және сату құны 13,806 миллион теңгені құрады.

2017 жылы Топ 4,645 миллион теңгеге қорлардың балансын азайту және 47,596 миллион теңге сомаға сатудың өзіндік құнын азайту, 52,241 миллион теңге сомасына своп операцияларынан түсімнің азаюын көрсетті. Қорды түзету сатып алынған уранның қорының бір бөлігі 2017 жылдың 31 желтоқсанына үшінші тараппен іске асырылған жоқтығымен байланысты, және сәйкесінше осы қорлардың құны жеке уранның тоннасына дейінгі құнына дейін жеткізілді .

Бұдан басқа, 2017 жылы Топ өзінің кірістерін және байытылған уранды жеткізуден түсетін табыстарды 4,935 млн. Теңге мөлшерінде шектеді. Басшылық бұл мәміле бойынша Топ негізгі емес, агент болып табылады және тиісінше осы қаржы есебінде 27 млн. теңге агенттік сыйақы қабылданды.

5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану

Төменде көрсетілген стандарттар мен түсіндірулер Топ үшін 2017 жылғы 1 қаңтардан бастап міндетті болды. Аталған стандарттар мен түсіндірулерді қабылдау шоғырландырылған қаржылық есептілікке әсер етпеді.

«Ақпарат көрсету саласындағы бастама» - ХҚЕС (IAS) 7-ге түзетулер (2016 жылғы 29 қаңтарда шығарылған және 2017 жылғы 1 қаңтардан немесе осы осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді).

«Іске асырылмаған шығындар бойынша кейінге қалдырылған салықтық активтерді мойындау» - ХҚЕС (IAS) 12-ге түзетулер (2016 жылғы 19 қаңтарда шығарылған және 2017 жылғы 1 қаңтардан немесе осы осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді). Түзету берешек құралдары бойынша іске асырылмаған шығындар бойынша кейінге қалдырылған салықтық активтерді мойындауға қойылатын талаптарды түсіндіреді. Ұйым берешек құралдары бойынша ақша ағындарын нарықтықайыздық ставкаларды, егер ол бұл құралды өтеуге дейін ұстауды қарастырса да, қолданумен дисконттау нәтижесінде туындайтын іске асырылмаған шығындар бойынша салықтық активті мойындауы тиіс болады және негізгі сома алынғаннан кейін салық төлеу қарастырылмайды. Кейінге қалдырылған салықтық активтермен байланысты экономикалық пайдалар берешек құралды ұстаушының алдағы уақытта салық төлеусіз пайда алу мүмкіндігімен (дисконттау әсерін ескерумен) байланысты туындайды.

Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының жыл сайынғы жетілдірулері, 2014-2016 жж. - ХҚЕС (IAS) 12-ге түзетулер (2016 жылғы 8 желтоқсанда шығарылған және 2017 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді).

Компанияның 2018 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін міндетті болып табылатын және ерте қабылдамаған жаңа стандарттар мен түсіндірмелер жарияланды.

6. Жаңа есептілікке алу ережелері

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар: Жіктеу және бағалау» (2014 жылғы маусымда енгізілген өзгерістер, 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді). Бұл стандарттың негізгі айырмашылықтары келесілер:

- Қаржы активтері бағалаудың үш санаты бойынша жіктелуі тиіс: соңынан амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, кейіннен өзгерістері өзге жиынтық табыста көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын және өзгерістері пайда мен залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын.
- Борыш құралдарының жіктелуі ұйымның қаржылай активтерді басқару бойынша бизнес-моделіне және шарттармен қарастырылған ақша құралдарының ағынының тек негізгі қарыз бен пайыздар есебіне төлемдер ғана болып табылатын-табылмайтындығына байланысты. Егер де борыш құралы ақша алу үшін қарастырылған болса ол амортизацияланған құнмен есептеліне алады, егер ол бұл ретте сонымен қатар негізгі берешек пен пайыздар есебіне төлемдер ғана қарастыратын болса. Тек негізгі қарыз бен пайыздарды жабуды ғана қарастыратын және портфельде ұсталатын борыш құралдары өзге жиынтық табыс құрамында кейін әділ құнмен бағаланатын болып жіктеледі, егер ұйым оларды активтер бойынша қаржы ағымдарын алу үшін ұстайтын да, активтерді сататын да болса. Ақша ағындары жоқ, тек негізгі қарыз бен пайыздар есебіне төлемдер ғана болып табылатын қаржылық активтерді өзгерістері пайда және залал құрамында көрсетілетін әділ құнмен бағалау керек (мысалы, туынды қаржылық құралдар). Кіріктірме қаржы құралдары қаржылық активтерден енді бөлінбейді, бірақ тек негізгі қарыз бен пайыздар есебіне төлемдерді қарастыратын шартты бағалағанда ғана есептеледі.
- Үлестік құралдарға инвестициялар әрдайым әділ құны бойынша бағалануы тиіс. Бұл орайда, егер де құрал сатуға арналмаған болса, басшылық әділ құнның өзгеруін өзге жиынтық табыс құрамында көрсету туралы өзгертілмейтін шешім қабылдауы мүмкін. Егер үлестік құрал сатуға арналған болса, әділ құнының өзгерулері табыс пен залал құрамында көрсетіледі.
- Қаржы міндеттерін жіктеу мен бағалауға қатысты 39-шы ХҚЕС(IFRS) талаптарының көпшілігі 9-шы ХҚЕС-қа(IFRS) өзгеріссіз ауыстырылды. Негізгі айырмашылық кәсіпорынға пайда немесе залал құрамындағы, өзге жиынтық табыс құрамындағы әділ құн бойынша көрсетілген санаттарға жатқызылған қаржы міндеттері бойынша меншікті кредиттік тәуекелдің өзгерістер тиімділігін ашу талабы болып табылады.
- 9-шы ХҚЕС-қа (IFRS) құнсызданудан болған залалды мойындаудың жаңа үлгісін енгізеді: күтілетін кредиттік залалдар үлгісі. Бастапқы мойындау мезетінен қаржы активтерінің кредиттік сапасының өзгеруінде негізделген «үш кезеңді» тәсіл бар. Іс жүзінде жаңа ережелер алғашқы қаржылық активтерді мойындауда құнсызданудан түскен кредиттік залал болып табылмайтын 12 айдағы күтілетін кредиттік залалдар сомасындағы залалдарды мекеме бірден мойындау керектігін көрсетеді (немесе саудалық дебиторлық берешек үшін қаржылық құралдың бар мезгіліндегі күтілетін кредиттік залал сомасында). Егер де кредиттік тәуекелде әсерлі көтерілу орын алса, онда құнсыздану 12 айда күтілетін емес, қаржылық құралдың мезгілінде күтілетін кредиттік залалдарға қарай бағаланады. Үлгі саудалық дебиторлық берешек пен қаржылық жалға алу бойынша дебиторлық берешектің операциялық оңайлатуын қарастырады.
- Хеджирлеуді есептілікке алу талабына есептіліктің тәуекелдерді басқаруменодан да тығыз байланысын орнату үшін түзету енгізілді. Стандарт кәсіпорындарға 9-шы ХҚЕС-тың (IFRS) құрамындағы хеджирлеуді есептілікке алу талабын қолдануымен, және барлық хеджирлеу құралдарына 39-шы ХҚЕС-ты (IAS) қолдануын жалғастыруымен есептілік саясаты арасында таңдау мүмкіндігін береді, өйткені қазіргі уақытта стандарт макрохеджирлеу жағдайлары үшін есептілікке алу көзделмеген.

Топтың 2017 жылғы 31 желтоқсанға қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерін талдау қорытындысы бойынша және көрсетілген күн бойынша жағдайдағы фактілер мен жағдайлардың негізінде Топ басшылығы жаңа стандартты 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолдану оның шоғырландырылған есептіліктілігіне елеулі ықпал етпейді деп күтеді.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

6. Жаңа есептілікке алу ережелері (жалғасы)

Төмендегі кестеде ХҚЕС ((IAS) 39-ға сәйкес қаржылық активтерді бағалаудың алдыңғы санаттары бойынша жіктелуін 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап ХҚЕС (IFRS) 9-ға көшу кезінде қабылданған олардың жаңа бағалау санаттарымен үйлестірілуі келтірілген:

(Қазақстандық миллион теңгемен)	Бағалау санаты		ХҚЕС (IAS) 39 сәйкес теңгерімдік құны (2017 ж. 31 желтоқсанға кезең аяғындағы қалдық)	Бағалау санаты				ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес теңгерімдік құны (2018 ж. 1 қаңтарға кезең басындағы қалдық)
	ХҚЕС (IAS) 39	ХҚЕС (IFRS) 9		Қайта бағалау		Қайта жіктеу		
				Күтілеті н шығын дар	Өзгелер і	Мінде тті	Ерікті	
Ақша қаражаттары және ақша қаражаттарының баламалары	Займдар және Дебиторлық берешек	Амортизациялық құны бойынша бағаланатын	239,936	-	-	-	-	239,936
Мерзімдік депозиттер	Займдар және Дебиторлық берешек	Амортизациялық құны бойынша бағаланатын	8,472	-	-	-	-	8,472
Берілген қарыздар	Займдар және Дебиторлық берешек	Амортизациялық құны бойынша бағаланатын	20,302	-	-	-	-	20,302
Өзге инвестициялар	Өтелгенге дейін ұсталатын	Амортизациялық құны бойынша бағаланатын	1,726	-	-	-	-	1,726
Дебиторлық берешек	Займдар және Дебиторлық берешек	Амортизациялық құны бойынша бағаланатын	58,085	-	-	-	-	58,085

Қаржылық міндеттемелерге қатысты елеулі өзгерістер күтілмейді.

Жаңа стандарт сонымен қатар қосымша ақпаратты және көрсеткіштерді ұсынудағы өзгерістерді ашып көрсетуге талаптар қояды. Бұл Компания қаржылық құралдарға қатысты ашып көрсететін ақпараттың сипаты мен көлемін, әсіресе жаңа стандарт енгізілген жылы, өзгертеді деп күтіледі.

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар» және ХҚЕС (IFRS) 4 «Сақтандыру келісімшарттары» қолдану – ХҚЕС (IFRS) 4 түзетулері (2016 жылғы 12 қыркүйекте шығарылған және таңдалып алынған тәсілге байланысты күшке енеді: 2018 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін – уақытша шығарылымды таңдаған ұйымдар үшін және ХҚЕС (IFRS) 9 стандартын ұйым алғаш қолдана бастаған жылдық кезең үшін – салу тәсілін таңдаған ұйымдар үшін). ХҚЕС (IFRS) 4 түзетулерінде ХҚЕС (IFRS) стандартын қолдануға қосымша нұсқаулар бар.

ХҚЕС(IFRS) 15 «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» (2014 жылдың 28 мамырынан бастап шығарылған және 2018 жылдың 1 қаңтардан басталатын кезеңдер үшін күшіне енеді немесе осы күннен кейін). Жаңа стандарт негізгі қағидалы енгізеді, оған сәйкес түсім тауарлар немесе қызметтер клиентке операция бағасы бойынша мойындалады. Тауарлардың немесе қызметтердің кез-келген жеке пакеттері бөлек танылуы тиіс және шарт бойынша бағадан барлық жеңілдіктер мен ретроспективті жеңілдіктер, әдетте, бөлек элементтерге бөлінеді. Егер қандай да бір себеп бойынша ақы өзгерсе, ең аз сомалар қайта қараудың айтарлықтай тәуекеліне ұшырамаған жағдайда танылуы тиіс. Клиенттермен келісімшарттарды алу және жасасу бойынша шығындар капиталдандырылады және шарттың экономикалық пайдасының кезеңінде амортизацияланады.

6. Жаңа есептілікке алу ережелері (жалғасы)

ХҚЕС-на өзгертулер (IFRS) 15 «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» (2016 жылдың 12 сәуірінде шығарылған және 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен бастап басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді). Түзетулер стандарттың негізгі қағидаларын өзгертпейді, бірақ бұл қағидалардың қалай қолданылуы керектігін түсіндіріңіз. Түзетулер келісімшарт бойынша орындалу міндеттемесін (тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға беру туралы уәде) қалай анықтауға болатынын түсіндіреді; Компанияның негізгі (өнім немесе қызмет жеткізушісі) немесе агент (тауарларды немесе қызметтерді жеткізуді ұйымдастыруға жауапты) екенін анықтау және лицензия беруден түсетін табыс белгілі бір кезеңде немесе кезең ішінде танылуы тиіс екендігін қалай анықтауға болады. Түсіндірулерден басқа, түзетулер компаниядан шығындарды азайту және бухгалтерлік есептіліктің күрделілігін азайту үшін жаңа стандартты қолдануға мүмкіндік беретін екі қосымша босату талаптарын қамтиды. Қазіргі уақытта Топ түзетулердің қаржылық есептілікке әсерін бағалайды.

ХҚЕС(IFRS) ауыспалы ережелеріне сәйкес 15 Топ ХҚЕС (IFRS) 15 Тобымен қолданылатын 2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталатын жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікте 2018 жылдың 1 қаңтарына қарағанда жаңа стандартқа ауысудың ықпалымен ауысудың жеңілдетілген әдісін таңдады .

Топ жеңілдетілген өтпелі әдіске арналған практикалық босатуды қолдануды жоспарлайды. Топ 15 ХҚЕС (IFRS) ретроспективті түрде тек бастапқы қолдану күнінде орындалмаған келісімшарттарға қолданылады(1 қаңтар 2018 жыл).

15 ХҚЕС (IFRS) қолдану есептілік саясатындағы өзгерістерге әкеп соқтырады, бірақ шамалы өзгерістердің салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептілікте түзетулерді тануға әкелмейді. 2007 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың тұрақты кіріс ағындарын талдау негізінде, жеке келісімшарттардың талаптары осы күні басым болатын фактілер мен жағдайларға негізделген және жеңілдетілген көшу әдісін қолдануды ескере отырып, басшылық жаңа стандартты 1 Катар 2018 шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі әсер етпейді.

«Жалдау» ХҚЕС (IFRS) 16 (2016 жылғы қаңтарда шығарылды және 2019 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді). Жаңа стандарт жалдау операцияларына қатысты есептілікте ақпаратты тану, бағалау, ұсыну және ашу принциптерін айқындайды. Жалдаудың барлық шарттары жалдау шартының қолданылуының басталу сәтінен бастап жалға алушы активтерді пайдалану құқығын алуға, сондай-ақ, егер жалдау төлемдері уақыт кезеңінің ішінде жүзеге асырылатын болса, қаржыландыруды алуға әкеледі. Осыған байланысты, ХҚЕС (IFRS) 16 жалдауды ХҚЕС (IFRS) 17 көздейтіндей операциялық немесе қаржылық ретінде жіктеудің күшін жояды, және оның орнына жалға алушылар үшін жалдау операциялары есебінің бірыңғай моделін енгізеді. Жалға алушылар мыналарды тануы тиіс: а) жалдау объектілерінің құны елеулі емес болып табылатын жағдайларды қоспағанда, қолданыс мерзімі 12 айдан асатын барлық жалдау шарттарына қатысты активтер мен міндеттемелерді; және б) пайда және залал туралы есептіліктегі жалдау міндеттемелері бойынша пайыздан бөлек жалдау объектілерінің амортизациялауын. Жалға алушыдағы жалдау есебіне қатысты ХҚЕС (IFRS) 16, шын мәнінде, ХҚЕС (IFRS) 17-де көзделгендей есептілікке алуға талапты сақтайды. Сөйтіп, жалға алушы операциялық немесе қаржылық жалдау ретінде жалдау шарттарын жіктеуді және, тиісінше, оларды есептілікте әртүрлі көрсетуді жалғастырады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің құрамынан немесе құрамына аударымдар – ХҚЕС түзетулер (IAS) 40 (2016 жылдың 8 желтоқсанында шығарылған және 2018 жылдың 1 қаңтарында немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).

КРМФО (IFRIC) 22 – Шетел валютасында операциялар және орнын толтыру алдын ала төлемі (2016 жылдың 8 желтоқсанында шығарылған және 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).

«Инвестордың қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен қызметке активтерді сату немесе салымы. - 10 (IFRS) және 28 (IAS) ХҚЕС (2014 жылғы 11 қыркүйекте шығарылған және жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді). ХҚЕС немесе осы күннен кейін). Бұл түзетулер инвестордың қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен қызметке активтерді сатуға немесе қосуға қатысты 10 ХҚЕС (IAS) және 28 (IAS) ХҚЕС-ының талаптары арасындағы сәйкессіздікті жояды. Түзетулерді қолданудың негізгі әсері, егер мәміле бизнеске қатысты болса, пайда немесе залал толық деп танылады. Егер активтер бизнес емес болса, еншілес кәсіпорын осы активтерге ие болса да, пайда немесе шығынның бір бөлігі ғана танылады.

ХҚЕС түзетулер (IFRS) 2 «Акцияларға негізделген төлем» (2016 жылдың 20 маусымда шығарылған және 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

6. Жаңа есептілікке алу ережелері (жалғасы)

Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарының жыл сайынғы жетілдірулері, 2014-2016 жж. –ХҚЕС (IFRS) 1 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулері (2016 жылғы 8 желтоқсанда шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді).

ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру келісімшарттары» (2017 ж. 18 мамырда шығарылған және 2021 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді).

КРМФО (IFRIC) 23 «Табыстарға салық салу әдістеріне қатысты белгісіздіктер» (2017 ж. 7 маусымда шығарылған және 2019 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді).

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар» және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулері (2017 ж. 12 қазанда шығарылған және 2019 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшке енеді).

Егер жоғарыда басқаша көрсетілмеген болса, осы жаңа стандарттар мен интерпретациялар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептіліктілігіне елеулі ықпал етпейді деп күтіледі.

7. Байланысты тараптармен есеп айырысу және операциялар

Егер тараптар жалпы бақылауда болса немесе тараптың біреуі басқа тарапты бақылауға мүмкіндігі болса, немесе қаржылық-шаруашылық қызметтің мәселелері бойынша онымен қабылданатын шешімдерге елеулі ықпалын көрсете алса немесе оған бірлескен бақылауды жүзеге асыра алса, Тараптар негізінде байланысты деп саналады. Әрбір болуы мүмкін байланысты тараптармен өзара қатынастарын басшылықпен қарау кезінде осындай өзара қатынастардың тек заңды формасы ғана емес, оның экономикалық мазмұны, назарға алынады.

Байланысты тараптарда «Самұрық-Қазына» АҚ бақылауындағы мекемелер бар. Өзге мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар, егер де олар кәдімгі қызмет жүрісінде барлық қоғамдық және жеке компанияларға ретімен қолданылатын шарттарға сәйкес (i), олар жеке-дара мәнді болмаса (ii), егер де Топтың қызмет көрсетуі стандарттық барлық пайдаланушыларға жетімді шарттарда көрсетілетін болса, немесе (iii) осындай қызмет көрсетуді, телекоммуникациялық қызметтерді, электр энергияны өткізу бойынша қызметтерді жеткізушіні таңдау жоқ болған жағдайда, ашылмайды.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысқан тараптармен операциялар бойынша қалдықтар төменде көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Дебиторлық берешек және Өзге активтер (27, 28 ескертулер)	Алуға арналған дивидендтер (28 ескерту)	Берілген қарыздар (31 ескерту)	Кредиторлық берешек және Басқа міндеттемелер(36, 37 ескертулер)
Қауымдастырылған кәсіпорындар	3,189	13,707	20,302	39,196
Бірлескен кәсіпорындар	2,981	-	-	21,989
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	186	-	-	8,778
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	49	-	-	1,607
Өзгелері	340	-	-	16,246
Жиынтығы	6,745	13,707	20,302	87,816

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

7. Байланысты тараптармен есеп айырысу және операциялар (жалғасы)

Төменде 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі байланысқан топтармен операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Тауарлар мен қызметтерді сату	Алынған дивидендтер (24,25 ескерту)	Тауарлар мен қызметтерді сатып алу	Акционерге дивидендтер (33 ескерту)	Қаржылық және өзге кірістер	Қаржылық шығыстар
Қауымдастырылған кәсіпорындар	16,243	21,244	66,026	-	2,621	1,254
Бірлескен кәсіпорындар	13,233	22,942	49,169	-	517	11
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	17,630	-	110,543	-	-	-
Акционер	-	-	-	65,849	-	-
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	108	-	193	-	-	-
Өзгелері	2,428	-	31,449	-	2	-
Жиынтығы	49,642	44,186	257,380	65,849	3,140	1,265

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысқан топтармен операциялар бойынша қалдықтар төменде көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Дебиторлық берешек және Өзге активтер (27, 28 ескертулер)	Алуға арналған дивидендтер (28 ескерту)	Берілген қарыздар (31 ескерту)	Кредиторлық берешек және Өзге міндеттемелер (36, 37 ескертулер)
Қауымдастырылған кәсіпорындар	3,308	5,916	19,151	31,991
Бірлескен кәсіпорындар	2,036	-	13	16,704
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	278	-	-	8,312
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	14	-	-	624
Өзгелері	274	-	-	64
Жиынтығы	5,910	5,916	19,164	57,695

Төменде 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі байланысқан топтармен операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Тауарлар мен қызметтерді сату	Алынған дивидендтер (24,25 ескерту)	Тауарлар мен қызметтерді сатып алу	Акционерге дивидендтер (33 ескерту)	Қаржылық және өзге кірістер	Қаржылық шығыстар
Қауымдастырылған кәсіпорындар	15,829	48,286	80,508	-	1,868	1,683
Бірлескен кәсіпорындар	13,694	21,066	51,878	-	291	-
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	18,611	-	45,749	-	-	-
Акционер	-	-	-	12,031	-	-
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	98	-	5,837	-	-	-
Өзгелері	1,987	-	10	-	844	173
Жиынтығы	50,219	69,352	183,982	12,031	3,003	1,856

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

7. Байланысты тараптармен есеп айырысу және операциялар (жалғасы)

2016 жылы Топ және «СГХК» ЖШС қатысу үлестері сәйкесінше 51% және 49% «Буденновское» БК» ЖШС құрды. 2017 жылы Топ «Буденновское» БК» ЖШС-нің жарғылық капиталына актив түріндегі – жер қойнауын пайдалану құқығы – қосымша салым салды. Салым мезетінде бұл актив 11,686 миллион теңге мөлшерінде бағаланған болатын, тиісінше Топтың қосымша салымы үлеске пропорционалды түрде 11,686 миллион теңге құрады. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте Топ Жер қойнауын пайдалану құқығының бағалау құнының 49 %-ы мөлшеріндегі 5,726 миллион теңге сомасына кірісті, Топтың үлесіне жатпайтын үлесте, өзге кірістер құрамында мойындады (13-ескерту). Топтың «Буденновское» БК» ЖШС-нің жарғылық капиталына төленбеген салымдары жоқ».

Өзге байланысты тараптарға «Байкен-У» ЖШС енеді. «Байкен-У» ЖШС-мен қарым-қатынастар МСБУ (IAS) 24 «Байланысты тараптарға» сәйкес Топтың байланысты тараптарымен қарым-қатынастар ретінде қарастыруға болмайды, алайда басшылық «Байкен-У» ЖШС-мен есептесулер мен операцияларды ашу шоғырландырылған қаржылық есептілікті түсіну үшін пайдалы болып табылады деп санайды.

Байланысты тараптардың берешектер шарттары байланысты емес тараптардың шарттарынан ерекшеленбейді.

Төмендегі кестеде негізгі басқарушы персоналға сыйақы туралы деректер келтірілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.		2016 ж.	
	Шығыстар	Міндеттемелер	Шығыстар	Міндеттемелер
<i>Қысқа мерзімдік төлемдер</i>				
Жалақы және сыйлықақы	660	43	503	29
Жиынтығы	660	43	503	29

8. Табыс

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж. қайта есептелген
Уран өнімін сатудан түскен табыс	207,788	268,101
Энергия ресурстарын сатудан түскен табыс	57,922	57,555
Бериллий өнімін сатудан түскен табыс	13,224	13,359
Тантал өнімін сатудан түскен табыс	12,871	11,749
Алынған тауарларды сатудан түскен табыс	11,655	10,461
Ұңғымаларды бұрғылаудан түскен табыс	9,950	10,532
Көрсетілген өзге қызметтерден түскен табыс	8,119	8,159
Материалдар мен өзге тауарларды сатудан түскен табыс	7,199	6,521
Тасымалдау бойынша қызметтерден түскен табыс	5,555	5,148
Зерттеулер мен әзірлемелерден түскен табыс	748	443
Фотоэлектрлік түрлендіргішті сатудан түскен табыс	381	26
Металлургиялық кремнийді сатудан түскен табыс	-	17
Өзгелері	1,105	2,244
Табыс жиынтығы	336,517	394,315

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

9. Өткізудің өзіндік құны

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж. қайта есептелген
Шикізат пен материалдар	182,950	204,881
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	31,889	30,620
Тозу және амортизация	15,558	15,845
Қайта өңдеу және басқа қызметтер	14,796	15,113
Табыс салығынан өзге салықтар	10,552	9,511
Тасымалдау бойынша шығыстар	2,570	2,558
Техникалық қызмет көрсету және жөндеу	2,393	2,358
Коммуналдық қызметтер	1,477	1,541
Жалдау	238	306
Зерттеулер мен әзірлеулер	53	54
Өзгелері	1,388	1,095
Өткізудің өзіндік құнының жиыны	263,864	283,882

10. Өткізу бойынша шығыстар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Тиеу, тасымалдау және сақтау бойынша шығыстар	2,868	4,301
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	693	624
Комиссиялық сыйақылар	242	314
Шикізат пен материалдар	173	235
Жалдау	89	132
Өзгелері	793	708
Өткізу бойынша шығыстар жиыны	4,858	6,314

11. Жалпы және әкімшілік шығыстар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	17,870	16,718
Консультациялық және ақпараттық қызметтер	3,164	4,147
Уранды қайта орамдау бойынша берешектің құнсыздануы	2,990	-
Жалдау	1,099	1,083
Табыс салығынан өзге салықтар	1,089	877
Тозу және амортизация	771	827
Корпоративтік іс-шаралар	640	176
Іссапар шығыстары	599	647
Техникалық қызмет көрсету және жөндеу	504	511
Оқытуға арналған шығыстар	372	349
Шикізат және материалдар	252	280
Байланыс қызметтері	230	143
Салықтар бойынша айыппұлдар мен өсімпұлдар	184	1,443
Күзеттік шығыстар	146	134
Коммуналдық шығыстар	146	130
Дебиторлық берешектің құнсыздануы	113	474
Банк комиссиялары	91	117
Зерттеулерге шығыстар	32	89
Кеңсе тауарлары	58	59
Сақтандыру	56	58
Өкілдік мақсаттарға шығыстар	52	53
Жұмыскерлерге төлемдер	83	(119)
Өзгелері	1,733	2,681
Жалпы және әкімшілік шығыстар жиынтығы	32,274	30,877

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

12. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар

Топ келесі активтердің құнсыздануынан болған залалдарды қалпына келтіруді мойындады:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Ескер.	2017 ж.	2016 ж.
Қорлар	29	424	85
Негізгі құрал-жабдықтар	20	41	51
Өзге дебиторлық берешек		-	1
Өзгелері		78	47
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру жиынтығы		543	184

Топ келесі активтердің құнсыздануынан болған залалдарды мойындады:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Ескер.	2017 ж.	2016 ж.
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	24	6,556	-
Қорлар	29	5,125	2,060
Өндіріске дайындау шығындары	21	4,955	1,393
Мерзімдік депозиттер	26	3,391	-
Өтеуге ҚҚС		3,136	1,581
Негізгі құрал-жабдықтар	20	2,663	12,286
Материалдық емес активтер	19	1,599	110
Өзге ұзақмерзімдік активтер	28	498	4,577
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	25	32	-
Өзге дебиторлық берешек		3	-
Активтердің құнсыздануынан болған залалдар жиынтығы		27,958	22,007

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

12. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар (жалғасы)

2017 жылғы 31 желтоқсанға құнсызданудан болған залал келесі генерирленген бірліктерге (активтерге) қатысты мойындалды:

Қазақстандық миллион теңгемен	Негізгі құрал-жабдықтар	Өндіріске дайындау бойынша шығындар	Өзге ұзақмерзімдік активтер	Өтеуге ҚҚС	Қорларды таза құнынменөткізуінедейін есептен шығару	Материалдық емес активтер	Жиынтығы
Қарамұрын	-	698	-	-	-	-	698
Уванас	-	10	-	-	557	-	567
Қанжуған	-	4,246	-	-	-	-	4,246
Оңтүстік Мойынқұм	-	-	-	-	639	-	639
Орталық Мойынқұмм	-	-	-	-	677	-	677
Күн сапалы кремнийді, кремнийлік және фотоэлектрлік пластиналарды шығару	-	-	-	1,534	253	-	1,787
Фотоэлектрлік модульдер өндіру «Қазинвестбанк» АҚ ұзақмерзімдік депозит(Ескерту 28)	1,075	-	-	-	806	-	1,881
«Бәйтерек» ҚЖК	61	-	337	-	-	-	337
«Заречное» БК» АҚ(Ескерту 24)	-	-	6,556	-	-	-	6,556
«ТТК» ЖШС гудвилі(Ескерту 19)	-	-	-	-	-	1,515	1,515
«РВК» АҚ депозиттері(Ескерту 26)	-	-	3,391	-	-	-	3,391
Өзгелері	1,527	-	197	1,602	2,193	84	5,603
Құнсызданудан болған залалдар жиынтығы	2,663	4,954	10,481	3,136	5,125	1,599	27,958

Оңтүстік Мойынқұм, Уванас, Қанжуған, Қарамұрын, Заречное, Семізбай

JORC бойынша қорлардың төмендеуі және басқа жағдайларды басшылық осы генерирлейтін бірліктердің құнсыздануының белгілері ретінде бағалады (4-ескерту). Генерирлейтін бірліктердің өтелетін құны пайдалану құндылығы ретінде анықталды. Қолданылған дисконттау мөлшерлемесі 12,1 % құрады.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

12. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар (жалғасы)

2016 жылғы 31 желтоқсанға қарасты құнсызданудан болған шығындар төмендегі генерирлеуші бірліктер (активтер) үшін мойындалды;

Қазақстандық миллион теңгемен	Негізгі құрал-жабдықтар	Өндіріске дайындау бойынша шығындар	Өзге ұзақмерзімдік активтер	Орны толтырылпатын ҚҚС	Қорларды таза құнымен өткізуіне дейін есептен шығару	Материалды қ емес активтер	Жиынтығы
Оңтүстік Мойынқұм Уванас	667	1,381	-	-	-	-	2,048
Күн сапалы кремнийді, кремнийлік және фотоэлектрлік пластиналарды шығару	7,091	-	-	1,581	738	-	9,410
«Қазинвестбанк» АҚ ұзақмерзімдік депозит (Ескерту 28)	-	-	4,189	-	-	-	4,189
«Бәйтерек» ҚЖК	3,884	-	-	-	-	-	3,884
Өзгелері	644	-	388	-	1,322	110	2,464
Құнсызданудан болған залалдар жиынтығы	12,286	1,393	4,577	1,581	2,060	110	22,007

Оңтүстік Мойынқұм және Уванас

2016 жылы уран бағасының төмендеуі басшылықпен ақша қаражатын қозғалысқа келтіретін бірліктердің құнсыздану белгісі ретінде қарастырылды. Өндіруші бірліктердің өтелетін сомасы нөлге тең болды және пайдалану құны ретінде анықталды. Қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі 10,46%.

Күн сапалы кремнийді, кремнийлік және фотоэлектрлік пластиналарды шығару

Қайта қаралған жоспарлардан ауытқу және сатуды төмендету 2015 жылы жартылай құнсыздандырылған түрлендіретін бірлікті әрі қарай құнсыздандырудың индикаторлары ретінде басшылықпен құнсыздандырылды. Пайдалану құндылығы ретінде анықталған және нөлге теңестірілді. Дисконттаудың қолданылған мөлшерлемесі 12.35% құрады.

«Бәйтерек» ҚЖК

2016 жылдың 31 желтоқсанына қарағанда келесі факторлар «Бәйтерек» СРТ құнсыздандыру белгісі ретінде басшылықпен бағаланды: «Бәйтерек» ҚЖК-нің құрылыс кезеңін ұзарту және оны іске асырудан экономикалық пайда алудың төменгі ықтималдығы. Талдаудың негізінде басшылық «Бәйтерек» ҚЖК балансын 3,884 млн. Теңге сомасында толығымен құнсызданды.

13. Өзге табыстар

Қазақстандық миллион теңгемен	2017 ж.	2016 ж.
Шығарылған пут опциондарын сатудан түскен кірістер (26 ескерту)	107,714	-
Жарғылық капиталға жер қойнауын пайдалану құқығын беруден түскен кірістер (7 ескерту)	5,726	-
Айыппұлдар мен айыппұлдардан түскен табыс	1,041	-
Негізгі құралдарды сатудан түсетін табыс	425	-
Ұзақмерзімдік активтерді шығарудан пайда	113	224
Өтеусіз алынған мүлік пен артықшылықтар	46	165
Бірлесе бақыланатын субъектілердің пайдасынан пайда	-	268
Өзгелері	46	118
Өзге табыстар жиынтығы	115,111	775

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

14. Өзге шығыстар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Әлеуметтік салаға арналған шығыстар	2,996	3,573
Өтелмеген ҚҚС	1,629	533
Қорлардың расталмауына байланысты активтерді есептен шығаруының шығындары	791	-
Өндірістің тоқтауынан шеккен шығыстар	717	846
ЭКСПО ұйымдастыру және өткізу бойынша шығындар	131	-
Амортизация	66	231
Негізгі құралдардың шығуынан болған залал	-	268
Өзге айыппұлдар мен өсімпұлдар	-	84
Өзгелері	438	625
Өзге шығыстар жиынтығы	6,768	6,160

Бағамдық айырма бойынша таза залал

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Қаржылақ қызметтен бағамдық айырма бойынша таза (залал) /пайда	(1,811)	2,341
Операциялық қызметтен бағамдық айырма бойынша таза пайда	1,043	1,273

Бағамдық айырма бойынша таза (залал) /пайда жиынтығы

(768) 3,614

ЭКСПО-ны ұйымдастыру және өткізу шығындары Астана ЭКСПО-2017 халықаралық мамандандырылған көрмесін қаржыландыру үшін Топтың үлесіне байланысты. Топтың 862 млн. Теңге сомасындағы шығындары шетелдік серіктестерден (Camco Kazakhstan, Uranium One Inc., Areva) 731 млн. Теңге мөлшерінде өтемақы есебімен ішінара өтелді. Бұдан басқа, Топ таза EXPO шығындары 295 млн. Теңге сомасында жалпы және әкімшілік шығындарда көрсетілген (11 ескерту).

15. Персоналдың еңбегіне ақы төлеу

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Еңбекақы	55,666	53,861
Әлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдар	6,163	5,739
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу жиынтығы	61,829	59,600

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

16. Қаржылық кіріс және шығыс

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Қаржылық кірістер		
Қаржылық кіріс	4,553	5,290
Қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен кіріс	1,115	1,640
Қаржылық міндеттемелерді қайта бағалаудан түскен кіріс	80	1,314
Дивидендтік кіріс	-	7,308
Өзгелері	140	273
Қаржылық кірістер жиынтығы	5,888	15,825
Қаржылық шығыстар		
Кредиттер мен қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	5,514	6,278
Резервтер бойынша дисконтты есептен шығару	1,267	1,100
Қаржылық активтерді қайта бағалауының шығындары	1,223	2,673
Шетел валютасын сатудан келген залал	294	349
Өзге қаржылық міндеттемелер бойынша дисконтты есептен шығару	285	288
Айрықшаландырылған акциялар бойынша дивидендтік шығыстар	53	53
Өзгелері	431	276
Қаржылық шығыстар жиынтығы	9,067	11,017

17. Табыс салығы бойынша шығыстар

(а) Табыс салығы бойынша шығыстардың компоненттері

Жыл ішіндегі пайдада немесе залалда көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстарға келесі компоненттер кіреді:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Ағымдағы табыс салығы	20,299	20,224
Кейінге қалдырылған табыс салығы	(2,837)	(2,236)
Табыс салығы бойынша шығыстар жиынтығы	17,462	17,988

(б) Табыс салығы бойынша шығыстарды салық салудың қолданылатын мөлшерлемесіне көбейтілген бухгалтерлік пайда сомасымен салыстырып тексеру

Топтың және оның еншілес кәсіпорындарының 2017 және 2016 жж. ішіндегі пайдасының көп бөлігіне қолданылатын табыс салығының ағымдағы мөлшерлемесі 20% құрайды.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

17. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

Төменде табыс салығы бойынша есептіліктік және нақты шығыстарды салыстыра тексеру ұсынылып отыр

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Салық салынғанға дейінгі пайда	156,616	129,543
Табыс салығы бойынша шығыстың заңмен белгіленген 20% мөлшерлемесі бойынша есептелген сомасы:20% (2016 г.: 20%):	31,323	25,909
Шығыстардың салық салынатын базасын және салық салынатын базаға енгізілмейтін кірістерді азайтпайтын салық эффектісі:		
Салық салынбайтын кіріс	(253)	(2,280)
Құнсызданудан болған залалдарға мойындалмаған салық активі	2,331	2,447
Инвестициялардың шығуы	(21,543)	-
Шегерілмейтін шығыстар	8,086	1,532
Трансферттік баға белгілеу бойынша түзетулер	509	693
Дайын өнім бойынша маржа элиминациясы	106	(8)
Қауымдастырылған кәсіпорындар нәтижелерінің үлесі	(4,401)	(7,612)
Бірлескен кәсіпорындар нәтижелерінің үлесі	(4,421)	(7,347)
Бұрын мойындалмаған салықтық залалдарды пайдалану	(789)	(780)
Ағымдағы жылға қатысты кейінге қалдырылған салықтық активтер бойынша мойындалмаған залалдар	188	676
Үстеме пайдаға салық	5,609	-
Бұдан бұрынғы кезеңдерге түзетулер	717	4,758
Табыс салығы бойынша жыл ішіндегі шығыстар	17,462	17,988

2016 жылы алдыңғы кезең түзетулеріне 2008 жыл ішіндегі трансферттік баға қалыптастыруды тексеру қорытындысы бойынша 2,512 миллион теңге мөлшеріндегі корпоративтік табыс салығын есептеу, 2009-2012 жж. кешенді салықтық тексеру қорытындысы бойынша 2015 жылы құрылған корпоративтік табыс салығына резерв есебінен 522 миллион теңге (38-ескерту) және 2013-2015 жж. 1, 538 миллион теңге мөлшеріндегі корпоративтік табысты түзету енеді.

2017 жылдағы үстеме пайдаға салық жер қойнауын пайдалану құқығын «Буденновское» БК» ЖШС-не беруден табыс бойынша туындайды (7-ескерту).

2017 жылы инвестициялардың шығуы 107,174 миллион теңге мөлшеріндегі опцион путтарын өткізуден салық салынбайтын табысқа жатады (Ескерту 26).

2017 және 2016 жылғы 31 желтоқсанға Топ құнсызданудан болған залалға кейінге қалдырылған салық активін мойындамады, себебі шегеруді пайдалану үшін болашақтағы салық салынатын кірістің болуы мүмкін емес деп есептелінеді.

(в) Кейінге қалдырылған шығыстар уақытша айырмашылықтардың түрлері бойынша бөлінгенде

ХҚЕС пен Қазақстанның салық заңнамасының арасындағы айырмашылық, қаржылық есептілікті жасау мақсатында, активтердің баланстық құны мен міндеттемелерінің және олардың табыс салығын есептеуге арналған базасының арасындағы уақытша айырмашылықтардың тууына әкеп соғады.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

17. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

Осы уақытша айырмашылықтардың өзгеруінің салықтық зардаптары төменде дәйектілікпен берілген және мөлшерлеме бойынша көрсетілген 20% (2016 ж.: 20%).

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілді		31 желтоқсан 2017 ж.
	1 қаңтар 2017 ж.	(жатқызылды)	
Шегерілетін (салық салынатын) уақытша айырмашылықтардың салықтық нәтижесі			
Негізгі құрал-жабдықтар және Материалдық емес активтер	(6,412)	678	(5,734)
Дебиторлық берешек	854	(156)	698
Алынған қарыздар	(311)	146	(165)
Кредиторлық берешек	(192)	192	-
Резервтер	961	179	1,140
Міндеттемелерді есептеу	799	91	890
Шеккен салықтық залал	1,270	(3)	1,267
Салықтар	768	(254)	514
Өзге активтер	1,709	1,946	3,655
Өзге міндеттемелер	110	18	128
	(444)	2,837	2,393
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық актив	4,299	2,537	6,836
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(4,743)	300	(4,443)

Басшылық 3,105 миллион теңге (2016 ж.: 3,085 миллион теңге) сомасындағы кейінге қалдырылған салықтық активтер мен 5,734 миллион теңге (2016 ж.: 6,412 миллион теңге) сомасындағы кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер есептіліктің кезең аяқталғаннан кейін 12 айдан астам мерзімде өтелуі мүмкін деп есептейді. Еншілес, қауымдасқан және бірлескен мекемелердегі инвестициялар бастапқы түрде дивидендтер арқылы өтеледі. Еншілес, қауымдасқан және бірлескен мекемелерден дивидендтер салық салудан босатылған, сондықтан Топ осы инвестициялардың табысынан кейінге қалдырылған салықты мойындаған жоқ.

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға қарасты уақытша айырмашылықтар қозғалысының салықтық нәтижесі төменде келтірілді:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілді		31 желтоқсан 2016 ж.
	1 қаңтар 2016 ж.	(жатқызылды)	
Шегерілетін (салық салынатын) уақытша айырмашылықтардың салықтық нәтижесі			
Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер	(6,296)	(116)	(6,412)
Дебиторлық берешек	817	37	854
Алынған қарыздар	(162)	(149)	(311)
Кредиторлық берешек	-	(192)	(192)
Резервтер	964	(3)	961
Міндеттемелерді есептеу	684	115	799
Шеккен салықтық залал	2,081	(811)	1,270
Салықтар	650	118	768
Өзге активтер	(1,523)	3,232	1,709
Өзге міндеттемелер	105	5	110
	(2,680)	2,236	(444)
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық актив	1,829	2,470	4,299
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(4,509)	(234)	(4,743)

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

17. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

Топтың қазіргі құрылымында Топтың қайсыбір кәсіпорындарының салықтық залалдары мен ағымдағы салықтық активтері Топтың басқа кәсіпорындарының салықтық пайдасы мен ағымдағы салықтық міндеттемелеріне қарсы есептелмейді және тиісінше салықтар, тіпті егер де шоғырландырылған салық залалдары орын алған күннің өзінде, салықтар есептелуі мүмкін. Сондықтан кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелерді, егер олар бір ғана салық төлеушіге жататын болса, өзара есептілікке алу жүргізілуі мүмкін. Топ өтпелі салықтық залалдарға қатысты 4,002 миллион теңге (2016 ж.: 4,603 миллион теңге) сомасындағы және құнсызданудан залалдарға қатысты 10,862 миллион теңге сомасындағы (2016 ж.: 8,531 миллион теңге) кейінге қалдырылған салықтық активтерді мойындаған жоқ:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
2018-2022 ж.	-	-
2023 ж.	-	715
2024 ж.	660	734
2025 ж.	2,478	2,478
2026 ж.	676	676
2027 ж.	188	-
Мойындалмаған салықтық актив жиынтығы	4,002	4,603

18. Акцияға келетін пайда

Акцияға келетін базалық пайда, өзі сатып алған акцияларды есептемегенде, Компания акционерлерінің үлесіне келетін пайда немесе залалдың жыл ішінде айналымда болған жай акциялардың орташа бағамдалған санына қатынасы ретінде есептеледі. Компанияның сұйытатын әлеуетті жай акциялары жоқ, демек, акцияға келетін сұйытылған пайда акцияға келетін базалық пайдамен ұқсас болады. Акцияға келетін пайда былай есептеледі:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Жай акциялардың иелеріне тиесілі жыл ішіндегі пайда	138,527	108,795
Айналымдағы жай акциялардың орташа бағамдалған саны (мың)	36,962	36,715
Акцияға келетін базалық және сұйытылған пайда, теңгемен	3,748	2,963

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

19. Материалдық емес активтер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Лицензиялар мен патенттер	Програм- малық қамтамасыз ету	Гудвил	Өзгелері	Жиынтығы
2016 ж. 1 қаңтарға					
Құны	525	1,756	10,110	1,461	13,852
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(457)	(830)	(4,944)	(448)	(6,679)
Баланстық құн	68	926	5,166	1,013	7,173
Табыстар	415	65	-	17	497
Жыл ішіндегі амортизация	(20)	(281)	-	(59)	(360)
Құнсыздану	-	(110)	-	-	(110)
Негізгі құралдардан аударымдар (Ескерту 20)	-	-	-	6	6
Сатуға арналған активтерден аударымдар	-	-	-	(89)	(89)
2016 ж. 31 желтоқсанға					
Құны	939	1,772	10,110	1,393	14,214
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(476)	(1,172)	(4,944)	(505)	(7,097)
Баланстық құн	463	600	5,166	888	7,117
Табыстар	788	161	1,515	2	2,466
Қаржылық жал бойынша табыстар	136	-	-	-	136
Шығулар	-	(42)	-	(103)	(145)
Жыл ішіндегі амортизация	(396)	(215)	-	(82)	(693)
Құнсыздану	-	-	(1,515)	(84)	(1,599)
Құнсыздануды қалпына келтіру	-	13	-	-	13
Еншілес компанияны бақылауды жоғалту	-	-	-	(12)	(12)
Негізгі құралдардан аударымдар (Ескерту 20)	-	750	-	(36)	714
Сатуға арналған активтерден аударымдар	-	-	-	12	12
2017 ж. 31 желтоқсанға					
Құны	1,851	2,371	11,625	944	16,791
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(860)	(1,104)	(6,459)	(359)	(8,782)
Баланстық құн	991	1,267	5,166	585	8,009

Өзге материалдық емес активтердің едәуір бөлігін өндіріс технологиясын әзірлеу жөніндегі жобаның құны құрайды.

Гудвилдің құнсыздануына арналған тест

(i) Орталық Мыңқұдық

2017 және 2016 жж. 31 желтоқсанына гудвил «Орталық Мыңқұдық» кен орнындағы жер қойнауын пайдалануға арналған операцияларға қатысы бар бір генерациялық бірлікке жатты

19. Материалдық емес активтер (жалғасы)

Өтеу құны жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттың қолданылу мерзімінде болжанатын ақша ағындары негізінде есептелген пайдалану құны ретінде айқындалды (1 Ескерту). Ақша ағындарының болжамдары барланған Дебиторлық берешектің бекітілген көлемінің, өндірудің есептілікті көлемінің және басшылық бекіткен кенорындарын пайдалану мерзімдері, және жылдық 12,10% (2016 ж.: 10,46%) дисконт мөлшерлемесінің негізінде айқындалды. Өндіріс көлемі құзыретті органмен және SRK (Ескерту 4) есебіне келісілген көлемге сәйкес келеді және генерациялаушы бірліктің өндірістік қуатына негізделген. Есептеулерде пайдаланылған басты болжауларда сату бағасындағы болжамды өзгерістер және сол кезеңдегі тікелей шығындар қамтылған. Болжамды ақша ағындарын есептеуде пайдаланылатын сату бағалары 2017 жылдың төртінші тоқсанында жарияланған «Ux Consulting LLC» тәуелсіз ресми көзінің деректерін пайдалану арқылы айқындалады. Кезеңнің тікелей шығындары 2018-2022 жж. бекітілген бюджетке және кейінгі 4% (2016 ж.: 4%) өсімге негізделген, бұл шамамен ұзақ мерзім көлеміне сәйкес келеді. Алдын ала есептелген өтеу құны генерациялаушы бірліктің баланстық құнынан едәуір асып түседі, сондықтан басты болжамдардағы айтарлықтай өзгерістердің өзі құнсыздануға соқтырмайды.

(ii) MKS қайта жүктеу базасы

2017 жылдың желтоқсан айында Топ «MKS Company» ЖШС-нен Шиелі ауылында толтырылған химиялық жүкті сақтау және қайта жүктеудің торабы бар (бұдан әрі « MKS қайта жүктеу базасы»). MKS қайта жүктеу базасын иелену Шиелі ауылы шегінен тыс бар қайта жүктеу базасын ауыстырумен, сондай-ақ осы өңірде қайта жүктеу көлемін арттыру бойынша Топтың жоспарларымен байланысты. MKS қайта жүктеу базасын иелену құны 4,276 миллион теңгені құрады.

MKS жүктеу базасын сатып алу туралы инвестициялық шешім қабылдаған кезде Топ басшылығы жаңа ауыстырып-қосуға арналған база салу мүмкіндігін қарады. Топ басшылығы жаңа ауыстырып тиеу қондырғысының құрылысы құны, негізінен, жаңа базаны салу кезінде теміржолдың қосылыс бөлігін салу қажеттігі есебінен, MKS-нің транзиттік базасын сатып алу құнынан айтарлықтай жоғары деп қорытындылады.

MKS жүктеу базасын сатып алуға инвестициялардың кірістілігін бағалау кезінде басшылық Топтың ұзақмерзімдік даму жоспарларына негізделген ақша ағындарының модельдерін пайдаланды. Осы жоспарларға енгізілген қайта өңдеу көлемі Топтың уран кен орындарын, бірлескен кәсіпорындармен қауымдасқан компанияларды дамыту жоспарларына негізделген. Кен орындарын игеру жоспарлары Қазақстан Республикасының заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырылатын пайдалы қазбалардың қорларын бағалау есебімен салынған. Осындай бағалаудың нәтижелері бойынша басшылық МКК-нің ауыстырып-қосқыш базасының сатып алу құнын оның қызмет мерзімі ішінде толығымен өтелетіндігі туралы қорытындыға келді.

Басшылық MKS-нің ауыстырып тиеу қондырғысының сатып алынған мүлік кешені активтер тобы емес, ағымдағы бизнес болып табылатындығына және, сәйкесінше, оны сатыпалу 3 ХҚЕС-қа сәйкес бизнесті сатып алу ретінде есептілікке алынуы тиіс деген қорытындыға келді. 3 ХҚЕС-қа сәйкес Топ MKS-ты ауыстырып тиеу базасындағы бизнесті сатып алуды көрсетті:

- Сатып алынған сәйкестендірілетін активтер, міндеттемелер және шартты міндеттемелер сатып алу күніндегі әділ құн бойынша көрсетіледі.
- Таза активтердің иелену құны мен әділ құнның арасындағы айырмашылық гудвилге жатқызылады.

Топ иелену мәмілесімен байланысты елеулі шығынға ұшыраған жоқ.

Төменде сатылып алынған акциялар мен міндеттемелер және осы сатып алумен байланысты туындаған гудвил туралы ақпарат келтірілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	<i>Алдын ала әділ құн</i>
Негізгі құрал-жабдықтар	2,761
Идентификатталатын таза активтердің әділ құны	2,761
Қатысудың бақыламайтын үлесін шегергенде	-
Сатып алуға байланысты гудвил	1,515
Табысталған өтеу жиыны	4,276
Ақшалай емес төлемді шегергенде	(4,276)
Ақша қаражаттары мен ақша қаражаттарының баламаларының сатып алу кезінде шығуы	-

19. Материалдық емес активтер (жалғасы)

Сатып алынған активтердің уақытша әділ құны тәуелсіз бағалаушы жүргізген бағалау негізінде анықталды. Гудвилл, негізінен, Топтың тау-кен кәсіпорындарымен МКҚ-ны ауыстырып тиеу базасындағы операциялардан айтарлықтай синергияларды күтуге байланысты болды.

ХҚЕС талаптарына сәйкес Топ кемінде жылына бір рет құнсыздануға туындаған гудвилге тест жүргізу керек. Құнсыздануға тесттің мақсаттары үшін MKS қайта жүктеу базасы жеке түрлендіретін бірлік ретінде анықталды.

MKS-ны ауыстырып тиеу базасының кірісі негізінен Топқа, бірлескен және қауымдасқан компанияларға ауыстырып-тиеу қызметтері есебінен қалыптастырылады. Тиісінше, MKS-нің ауыстырып-қосуға арналған базасында амортизациялық сынау мақсатында, қайта өңдеу көлемі Топтың тиісті уран кен орындарының құнсыздануын сынау кезінде күтілетін өндіріс көлеміне негізделген. Осы сынақты өткізу кезінде, 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, JORC кодексінің (2012 ж.) Талаптарына сәйкес Топтың тәуелсіз консалтингтік инженерлері өткізген қор бағалау нәтижелері назарға алынды (Ескерту 4).

Табылған және ықтимал руданың қорларын тәуелсіз бағалау нәтижелері MKS-нің Трансмиссиялық базасын сатып алу туралы шешім қабылдау кезінде пайдаланылған пайдалы қазбалар қорларын бағалау және уран өндіру жоспарларынан ерекшеленеді. Атап айтқанда, Топтың ұзақмерзімдік даму жоспарларына кіретін барлау сатысында тұрған кен орындар осындай бағалаудың мақсаты үшін есептілікке алынбайды. Сәйкесінше, 2017 жылдың 31 желтоқсанына қарағанда құнсыздануға тестілеуді жүргізу кезінде MKS қайта жүктеу базасы онымен байланысты көлемдерімен және уранды кен орындарының қазу көлемдерімен қайта қарастырылды. 2017 жылдың 31 желтоқсанына қарағанда құнсыздануға тестілеу нәтижесінде MKS қайта жүктеу базасының қайта қаралған құны 2,491 миллион теңгені құрады, және сәйкесінше гудвилдің құнсыздануынан шығын 1,515 миллион теңгені құрады және негізгі құралдар 270 миллион теңге. Гудвилдің құнсыздануы шығындар құрамынан танылады және нәтижесінде қалпына келтірілмейді.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

20. Негізгі құрал-жабдықтар

Негізгі құрал-жабдықтар баланстық құнының өзгерістері төменде келтірілді:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Жер	Ғимарат	Машина- лар мен жабдықта р	Көлік құрал- дары	Өзгелері	Аяқтал- маған құрылыс	Жиыны
1 қаңтар 2016 ж.							
Құны	352	94,847	73,526	13,813	4,987	38,047	225,572
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	-	(25,690)	(39,927)	(7,656)	(2,811)	(19,077)	(95,161)
Баланстық құн	352	69,157	33,599	6,157	2,176	18,970	130,411
Табыстар	18	369	2,189	1,255	607	7,226	11,664
Аударымдар	1	2,078	2,624	42	91	(4,836)	-
Жыл ішіндегі амортизация	-	(4,517)	(5,667)	(1,073)	(524)	-	(11,781)
Құнсызданудан залалдар (ескертулер 4, 12)	-	(1,920)	(747)	(5)	(63)	(9,551)	(12,286)
Өткен кезеңдерде мойындалған құнсызданудан болған залалды қалпына келтіру	-	-	21	-	22	8	51
Шығулар	(4)	(42)	(80)	(38)	(32)	(72)	(268)
Еншілес кәсіпорынның шығуы	(6)	(135)	(9)	(19)	(6)	(1)	(176)
Қорлардан аударымдар	-	-	8	-	(9)	(59)	(60)
Материалдық емес активтерге аударымдар (Ескерту 19)	-	-	-	-	-	(6)	(6)
Сатуға арналған активтерге аударымдар	-	(32)	(7)	(22)	(4)	(479)	(544)
Есептілікті бағалаудағы өзгерістер	-	334	-	-	-	-	334
Презентация валютасына қайта есептеу	-	-	-	(3)	(1)	-	(4)
31 желтоқсан 2016 ж.							
Құны	361	96,011	75,678	14,005	5,434	39,812	231,301
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	-	(30,719)	(43,747)	(7,711)	(3,177)	(28,612)	(113,966)
Баланстық құн	361	65,292	31,931	6,294	2,257	11,200	117,335
Табыстар	9	3,470	3,211	1,190	629	12,211	20,720
Аударымдар	-	2,716	3,163	240	95	(6,214)	-
Жыл ішіндегі амортизация	-	(4,636)	(5,237)	(1,149)	(502)	-	(11,524)
Құнсызданудан залалдар (4, 12 ескертулер)	-	(1,624)	(289)	(33)	(6)	(711)	(2,663)
Өткен кезеңдерде мойындалған құнсызданудан болған залалды қалпына келтіру	-	-	20	1	7	13	41
Шығулар	(10)	(274)	(63)	(18)	(19)	(48)	(432)
Қорларға/қорлардан аударымдар	-	-	10	-	-	(29)	(19)
Материалдық емес активтерге/активтерден аударымдар (Ескерту 19)	-	-	36	-	-	(750)	(714)
Сатуға арналған активтерге / активтерден аударымдар	-	2	(1)	(7)	-	-	(6)
Есептілікті бағалаудағы өзгерістер	-	(566)	-	-	-	-	(566)
Презентация валютасына қайта есептеу	-	-	-	2	1	-	3
31 желтоқсан 2017 ж.							
Құны	360	100,308	81,301	15,699	6,015	49,519	253,202
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	-	(35,928)	(48,520)	(9,179)	(3,553)	(33,847)	(131,027)
Баланстық құн	360	64,380	32,781	6,520	2,462	15,672	122,175

20. Негізгі құрал-жабдықтар (жалғасы)

2017 жылы құнсыздануға жүргізілген тест нәтижесінде Топ негізгі қаражаттың 2,663 миллион теңге (2016 ж.: 12,286 миллион теңге) сомасындағы құнсызданудан келген залалын мойындады, 711 миллион теңге (2016 ж.: 9,551 миллион теңге) мөлшеріндегі аяқталмаған құрылыстың құнсыздануын қоса алғанда. 2016 жылы аяқталмаған құрылыстың құнсыздануы негізінен «Күн сапалы кремнийді, кремнийлік және фотоэлектрлік пластиналарды шығару» генерирлейтін бірлігіне жататын 4,909 миллион теңге мөлшеріндегі аяқталмаған жабдықтаудың құнсыздануы мен 3,884 миллион теңге мөлшеріндегі «Бәйтерек» ҚЖК құнсыздануынан тұрады (Ескерту 12).

Сатып алуға жұмсалған шығындарға - 10,231 миллион теңге (2016: 10 302 млн. теңге), сату шығындарына 74 млн. Теңге (2016: 87 млн. Теңге), 476 млн. Теңге (2016 ж. 571 млн. Теңге) жалпы және әкімшілік шығыстар және 66 млн. Теңге (2016: 231 млн. Теңге) басқа шығыстар. Қалған бөлігі 677 млн.теңге (2016: 590 млн.теңге) мөлшеріндегі амортизация дайын өнімнің құрамына кіреді, аяқталмаған жұмыстар және басқа да заттар.

2017 жылдың 31 желтоқсанға қатысты аяқталмаған құрылыс 6,845 миллион теңге мөлшерінде «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС тығыздауыш қондырғыларының құрылысын, 1,120 миллион теңге мөлшерінде «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» агрегаттарының күрделі жөндеуін, 1,912 миллион теңге мөлшерінде «УМЗ» АҚ өндірісінің техникалық қайта жарақтауды, 1,751 миллион теңге мөлшерінде Жалпақ кен орнына технологиялық автожолдың құрылысын және 1,969 миллион теңге мөлшерінде ақпараттық технологиялар (IT жобалары) бойынша «Қазатомөнеркәсіп ҰАҚ» АҚ жобалары.

IT сандық 1,018 млн теңге көлемінде разрезін, 951 млн теңге көлемінде SAP ERP енгізу жобасы кіреді АҚ «ҰАК» АҚ жобалар. сандық шахтаның енгізу аяқтау 2018 жылы компаниялар тобы бірінде жоспарланып отыр. 2019 жылы Топ барлық басқа тау-кен кәсіпорындарында жүйесін көшірмелеу жоспарланып отыр. 2017 жылы, SAP ERP іске асыру жөніндегі жоба аясында тестілеу жүйесі үшін дайындық жұмыстары жүргізілді, бизнес-процестерді мақсатты жобалық шешімдерді әзірлеу үшін жүзеге асырылады. 2018 жылы, жұмыс SAP ERP негізделген корпоративтік орталығының мақсатты бизнес-процестерді жүзеге асыру және автоматтандыру бойынша жалғастыру және 5 еншілес ұйымдары болады.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдарды сатып алу бойынша шарттық міндеттемелер сомасы 1 890 млн. Теңгені (2016: 5 383 млн. Теңге) құрады. Есептілікті кезеңде капиталдандырылған қарыздар бойынша шығындар 212 млн. Теңгені (2016: 631 млн. Теңге) құрайды. 2017 жылы капиталдандырудың орташа мөлшерлемесі жылдық 3,22% -ды құрады (2016 жылы: жылдық 4,32%),.

Толықтай амортизацияланған, бірақ әлі қолданылатын негізгі құралдардың жаппай баланстық құны 2017 жылдың 31 желтоқсанына 10,582 миллион тенгені құрайды (2016ж.: 9,474 миллион теңге).

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

21. Өндіріске дайындау шығындары

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Кен орнын дайындау	Кен орындарын қалпына келтіру	Ионалмас- тырғыш шайыр	Жиыны
1 қаңтар 2016 ж.				
Құны	51,603	7,182	4,365	63,150
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(21,971)	(1,423)	(1,178)	(24,572)
Баланстық құн	29,632	5,759	3,187	38,578
Табыстар	11,284	-	-	11,284
Барлау және бағалау активтерінен аударымдар (Ескерту 23)	2,920	691	255	3,866
Қорлардан аударымдар	591	-	267	858
Жыл ішіндегі амортизация	(9,915)	(502)	(288)	(10,705)
Құнсызданудан залалдар	(1,393)	-	-	(1,393)
Құнсыздануды қалпына келтіру	1	1	-	2
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	-	(808)	-	(808)
31 желтоқсан 2016 ж.				
Құны	66,298	7,062	4,887	78,247
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(33,178)	(1,921)	(1,466)	(36,565)
Баланстық құн	33,120	5,141	3,421	41,682
Табыстар	11,308	-	-	11,308
Барлау және бағалау активтеріне аударымдар (Ескерту 23)	-	-	(32)	(32)
Қорлардан аударымдар	896	-	764	1,660
Жыл ішіндегі амортизация	(10,052)	(726)	(245)	(11,023)
Құнсызданудан залалдар	(4,955)	-	-	(4,955)
Құнсыздануды қалпына келтіру	39	5	-	44
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	-	4,846	-	4,846
31 желтоқсан 2017 ж.				
Құны	65,843	11,728	5,359	82,930
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(35,487)	(2,462)	(1,451)	(39,400)
Баланстық құн	30,356	9,266	3,908	43,530

Учаскені қалпына келтіру жөніндегі активтер Топ кенорындарын қалпына келтіруге арналған резервтерді құру кезінде құрылған капиталдандырылған шығыстардан тұрады. Резервтер мен байланысты активтердің баланстық құны әрбір есептіліктік кезеңнің аяғында қайта қаралады. Қосымша ақпарат үшін 4 және 35 ескертулерді қараңыздар.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

22. Жер қойнауын пайдалану құқығы

Қазақстандық миллион теңгемен

1 қаңтар 2016 ж.	
Құны	9,072
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(7,005)
Баланстық құн	2,067
Барлау және бағалау активтерінен аударымдар (Ескерту 23)	524
Жыл ішіндегі амортизация	(300)
31 желтоқсан 2016 ж.	
Құны	9,593
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(7,302)
Баланстық құн	2,291
Табыс	90
Жыл ішіндегі амортизация	(191)
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	(186)
31 желтоқсан 2017 ж.	2,004
Құны	9,183
Жиналған амортизация және құнсызданудан болған залалдар	(7,179)
Баланстық құн	2,004

23. Барлау және бағалау активтері

	Материалды активтер	Материалды емес активтер	Жиынтығы
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>			
Құны			
1 қаңтар 2016 ж.	7,277	1,261	8,538
Табыстар	3,085	15	3,100
Өндіріске дайындау шығындарына аударым (Ескерту 21)	(3,866)	-	(3,866)
Жер қойнауын пайдалану құқығына аударым (Ескерту 22)	-	(524)	(524)
Сатуға арналған ұзақмерзімдік активтерге аударым	(1,967)	(25)	(1,992)
Тестілік өндіруді өткізуден табыс	(1,422)	(3)	(1,425)
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	(360)	-	(360)
31 желтоқсан 2016 ж.	2,747	724	3,471
Табыстар	3,626	17	3,643
Шығу	(83)	(24)	(107)
Дайындау бойынша шығындардан өндіріске аударым (Ескерту 21)	32	-	32
Тестілік өндіруді өткізуден табыс	-	213	213
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	(1,644)	-	(1,644)
	4,678	930	5,608
31 желтоқсан 2017 ж.			

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

24. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар

Төмендегі кестеде Топтың қауымдастырылған кәсіпорындарға салған инвестицияларының баланстық құнының өзгерістері берілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
1 қаңтарға баланстық құн	107,773	121,938
Жарғылық капиталға жарна	-	7
Қауымдастырылған кәсіпорындар нәтижелеріне үлес	22,007	38,058
Қауымдастырылған кәсіпорындардан алынған дивидендтер	(21,244)	(48,286)
Шығулар	-	(69)
Бірлескен кәсіпорындар ретінде жіктелді	-	(3,216)
Презентация валютасына қайта есептеу	(234)	(659)
Құнсыздану	(6,556)	-
31 желтоқсанға баланстық құн	101,746	107,773

Төменде Топтың өзінің қауымдастырылған кәсіпорындарындағы қатысу үлесі келтірілген:

Ел	Негізгі қызметі	2017 ж.		2016 ж.		
		Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	
ЖШС «БК «КАТКО»	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	49%	38,504	49.00%	39,843
ЖШС «БК «Инкай»	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	40%	40,389	40.00%	37,686
ЖШС «БК «Южная горно-химическая компания»	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30%	5,029	30.00%	8,258
АҚ «БК «Заречное»	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	49,98%	1,947	49.98%	8,692
АҚ «Каустик»	Қазақстан	Каустикалық соданың жеткізілімдері	40%	3,775	40.00%	3,462
ЖШС «БК «Бетпак Дала»	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30%	1,949	30.00%	2,316
ЖШС «БК «Хорасан-У (Хорасан-У)»	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	33,98%	5,259	33.98%	4,418
ЖШС БК «СКЗ Қазатомөнеркәсіп»	Қазақстан	Күкірт қышқылын өндіру	9,89%	720	9.89%	737
ЖШС «БК «Росбурмаш»	Қазақстан	Геологиялық барлау және зерттеулер	49%	553	49.00%	459
ЖШС «Қызылқұм»	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30%	3,621	30.00%	1,902
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар жиыны			101,746		107,773	

Жоғарыда көрсетілген барлық қауымдастырылған кәсіпорындар қатысу үлесі әдісімен берілген.

2016 жылы Топ «Уранэнерго» ЖШС-на қатысу үлесін ұлғайтты, бұл осы инвестицияға қатысты бақылаудың, бірлескен бақылаудың және елеулі ықпалдың бар-жоқтығын қайта бағалауға әкелді. Нәтижесінде басшылық Топ «Уранэнерго» ЖШС-на бірлескен бақылауға ие деген қорытындыға келді. Тиісінше, бұл инвестиция бірлескен кәсіпорынға инвестиция ретінде жіктелді (25-ескерту).

2016 және 2017 жылдар ішінде «Бетпак Дала» БК» АЖШС операциялық қызметті жүзеге асырған жоқ. Қатысушылар шешіміне сәйкес кәсіпорын 2018 жылдың бірінші жартысында таратылады деп жоспарланып отыр.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

24. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Топтың ербір айтарлықтай қауымдастырылған кәсіпорындары бойынша 2017 жылғы жиынтық қаржылық ақпарат төменде келтірілді. Бұл ақпарат Топ қатысу үлесі едісін қолдану нәтижесіндегі түзетулерден кейін ХҚЕС бойынша қауымдастырылған кәсіпорындардың есептікесептіліктік көрсеткіштерін білдіреді.

Қазақстандық мшллон теңгемен	ЖШС «БК «Бетпак Дала» «Қызылқұм»	ЖШС «Южная горно-химическая компания»	ЖШС «БК «Хорасан-У»	ЖШС «БК «Хорасан-У»	Өзгелері	Жиынтығы
	ЖШС «БК «Бетпак Дала» «Қызылқұм»	ЖШС «БК «Инкай»	АҚ «БК «Заречное»	ЖШС «БК «Хорасан-У»		
Қысқамерзімдік активтер	6,519	7,877	28,850	7,935	19,391	6,306
Ұзақмерзімдік активтер	-	29,700	130,998	15,663	23,986	26,755
Активтер жиынтығы	6,519	37,577	159,848	23,598	43,377	469,857
Қысқамерзімдік міндеттемелер	(21)	(3,072)	(43,551)	(5,679)	(26,862)	(6,948)
Ұзақмерзімдік міндеттемелер	-	(22,269)	(11,720)	(876)	(892)	(15,807)
Міндеттемелер жиынтығы	(21)	(25,341)	(55,271)	(6,555)	(27,754)	(205,972)
Таза активтер	6,498	12,236	104,577	17,043	15,623	263,885
Қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі Топтың үлесі	1,949	3,671	41,831	8,518	5,308	1,644
Топтағы іске асырылмаған пайда	-	-	(1,442)	(57)	(49)	-
Құнсыздану	-	-	-	(6,556)	-	(6,556)
Өзгелері	-	(50)	-	42	-	(1,034)
Гудвил	-	-	68	-	-	4,438
Инвестициялардың баланстық құны	1,949	3,621	40,389	1,947	5,259	101,746
Табыс жиынтығы	-	17,604	37,449	14,657	28,138	19,749
Жыл ішіндегі пайда жиыны(залал)	(1,221)	5,730	9,036	797	1,741	1,413
Өзге жиынтық кіріс	-	-	-	-	-	308
Жиынтық пайда / (залал) жиыны	(1,221)	5,730	9,036	797	1,741	55,368
Алынған дивидендтер	-	-	-	1,089	-	21,244

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

24. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Топтың әрбір айтарлықтай қауымдастырылған кәсіпорындары бойынша 2016 жылғы жиынтық қаржылық ақпарат төменде келтірілді. Бұл ақпарат Топ қатысу үлесі әдісін қолдану нәтижесіндегі түзетулерден кейін ХҚЕС бойынша қауымдастырылған кәсіпорындардың есептілік-қисап көрсеткіштерін білдіреді.

Қазақстандық миллион теңгемен	ЖШС «БК «Бетпак Дала» «Қызылқұм»		ЖШС «Южная горно-химическая компания»		ЖШС «БК «Хорасан-У»		Өзгелері	Жиынтығы
	ЖШС «БК «Бетпак Дала»	ЖШС «Қызылқұм»	ЖШС «БК «Инкай»	ЖШС «БК химическая компания»	АҚ «БК «Заречное»	ЖШС «БК «Хорасан-У»		
Қысқарғандық активтер	7,792	3,815	35,413	31,441	21,375	16,653	5,133	129,800
Ұзақмерзімдік активтер	1	28,308	66,976	137,885	38,150	20,592	25,948	332,236
Активтер жиынтығы	7,793	32,123	102,389	169,326	59,525	37,245	31,081	462,036
Қысқарғандық міндеттемелер	(74)	(5,260)	(11,672)	(59,732)	(27,201)	(22,062)	(7,365)	(136,646)
Ұзақмерзімдік міндеттемелер	-	(20,311)	(8,940)	(13,469)	(2,183)	(1,300)	(15,611)	(62,664)
Міндеттемелер жиынтығы	(74)	(25,571)	(20,612)	(73,201)	(29,384)	(4,130)	(22,976)	(199,310)
Таза активтер	7,719	6,552	81,777	96,125	30,141	13,883	8,105	262,726
Қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі Топтың үлесі	2,316	1,965	40,071	38,450	9,042	4,717	672	106,442
Топтағы іске асырылмаған пайда	-	-	(296)	(764)	(784)	(299)	-	(2,702)
Өзгелері	-	(64)	-	-	-	-	-	(64)
Гудвил	-	-	68	-	-	-	3,987	4,097
Инвестициялардың баланстық құны	2,316	1,901	39,843	37,686	8,258	4,418	4,659	107,773
Табыс жиынтығы	214	15,983	87,105	48,781	69,802	29,876	18,294	287,819
Жыл ішіндегі пайда жиыны(залал)	(113)	4,935	34,117	18,833	30,077	4,233	128	96,841
Өзге жиынтық кіріс	-	-	-	1,646	-	-	-	1,646
Жиынтық пайда / (залал) жиыны	(113)	4,935	34,117	20,479	30,077	4,233	128	97,487
Алынған дивидендтер	689	-	25,359	11,013	10,416	-	343	48,286

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

25. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

Төмендегі кестеде Топтың бірлескен кәсіпорындардағы инвестицияларының баланстық құнының өзгерістері берілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
1 қаңтарға шаққандағы баланстық құн	66,862	43,519
Жарғылық капиталға жарна	8,413	4,640
Бірлескен кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	22,107	36,739
Бірлескен кәсіпорындардың өзге жиынтық табысындағы үлес	44	(216)
Бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер	(22,942)	(21,066)
Құнсыздану	(32)	-
Бірлескен кәсіпорындар ретінде жіктелді (Ескерту 24)	-	3,216
Шығулар	-	(76)
Презентация валютасына қайта есептеу	366	106
31 желтоқсанға баланстық құн	74,818	66,862

2016 жылы Топ «Уранэнерго» ЖШС-на қатысу үлесін ұлғайтты, бұл осы инвестицияға қатысты бақылаудың, бірлескен бақылаудың және елеулі ықпалдың бар-жоқтығын қайта бағалауға әкелдө. Нәтижесінде басшылық Топ «Уранэнерго» ЖШС-на бірлескен бақылауға ие деген қорытындыға келді. Тиісінше, бұл инвестиция бірлескен кәсіпорынға инвестиция ретінде жіктелді.

Төмендегі кестеде Топтың негізгі бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлестері келтірілді:

Ел	Негізгі қызмет	2017 ж.		2016 ж.		
		Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	
«Ақбастау» БК АҚ	Казахстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	50.00%	17,887	50.00%	19,398
«Қаратау» ЖШС	Казахстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	50.00%	14,637	50.00%	15,791
«Семізбай-У» ЖШС	Казахстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	51.00%	10,037	51.00%	11,218
«Үлбі» ЖБҚ» ЖШС	Казахстан	Жылу белгіш элементтерді шығару зауытын салу және жылу белгіш элементтерді шығару, маркетингісі және сату	51.00%	5,287	51.00%	3,223
«Уранэнерго» ЖШС	Казахстан	Электр энергиясын беру және бөлу, электр желілері мен қосалқы станциялардың жұмысы	58.90%	2,818	58.02%	4,432
«УҚР ЖБҚ» БК» ЖАҚ	Украина	Ядролық отынды өндіру	33.33%	21	33.33%	21
«СКЗ-У» ЖШС	Казахстан	Күкірт қышқылын өндіру	49.00%	1,625	49.00%	289
«ЦОУ» ЖАҚ	Россия	Қайта бөлудің жоғары дәрежесі бар уран өнімдерін өндіру	50.00%	16,787	50.00%	12,445
«Қазатомөнеркәсіп-Сорбент» ЖШС	Казахстан	Иондық алмасу шайырын жеткізу	-	-	51.00%	-
«КАС» ЖШҚ	Германия	Жоғары технологиялық инновациялық жобаларды әзірлеу және енгізу	-	-	50.00%	-
«ҮлбіКонверсия» ЖШС	Казахстан	Конверсиялық зауыт құрылысы және басқару	50.96%	-	50.96%	45
«ҚРҚАС» АҚ	Казахстан	Ядролық энергетикалық қондырғылар мен АЭС үшін жобалық-техникалық құжаттаманы әзірлеу	-	-	50.00%	-
«Буденовское» БК» АҚ	Казахстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	51%	5,719	51.00%	-
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар жиынтығы			74,818		66,862	

Топтың әрбір ірі бірлескен кәсіпорны үшін шоғырландырылған қаржылық ақпарат төменде келтірілген. Бұл ақпарат Топтың үлестік қатысу әдісін қолдануы нәтижесінде түзетілгеннен кейін бірлескен қызметтің ХҚЕС бойынша қаржылық есептіліктілігін көрсетеді.

«ҚАЗАТОМПРОМ» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер - 2017 жылғы 31 желтоқсан

25. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

	ЖШС «Қаратау»		АҚ «Ақбастау»		ЖШС «Семізбай-У»		ЖАҚ «ЦОУ»		Өзгелері		Жиынтығы	
	2017 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2016 ж.
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>												
Қысқарғандық активтер	14,306	13,785	18,326	26,232	11,921	11,845	13,179	16,228	18,166	14,768	75,898	82,858
Соның ішінде ақшалай қаражаттар	743	3,965	3,027	16,793	177	359	12,239	7,455	7,299	6,219	23,485	34,791
Ұзақмерзімдік активтер	26,108	24,689	21,503	19,527	15,104	20,804	124,690	115,798	46,225	35,615	233,630	216,433
Активтер жиынтығы	40,414	38,474	39,829	45,759	27,025	32,649	137,869	132,026	64,391	50,383	309,528	299,291
Қысқарғандық міндеттемелер	(9,132)	(2,753)	(2,199)	(1,411)	(12,088)	(15,413)	(23,381)	(18,180)	(7,597)	(9,363)	(54,397)	(47,120)
Саудалық және басқа кредиторлық және резервтік резервтерді шегергендегі қаржылық міндеттемелер	(4,470)	(835)	-	(1,388)	(9,497)	(12,217)	(6,050)	(5,157)	(4,590)	(5,921)	(24,607)	(23,295)
Ұзақмерзімдік міндеттемелер	(829)	(835)	(1,156)	(1,388)	(2,883)	(2,866)	(80,914)	(88,957)	(19,936)	(24,440)	(105,718)	(118,486)
Саудалық және басқа кредиторлық және резервтік резервтерді шегергендегі қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	(47)	(258)	(80,914)	(88,957)	(19,926)	(24,425)	(100,887)	(113,640)
Міндеттемелер жиынтығы	(9,961)	(3,588)	(3,355)	(2,799)	(14,971)	(18,279)	(104,295)	(107,137)	(27,533)	(33,803)	(160,115)	(165,606)
Таза активтер	30,453	34,886	36,474	42,960	12,054	14,370	33,574	24,889	36,858	16,580	149,413	133,685
Топтың бірлескен кәсіпорындардың таза активтеріндегі үлесі	15,227	17,443	18,237	21,480	6,147	7,328	16,787	12,444	19,243	9,110	75,641	67,805
Бірлескен кәсіпорынның шығындарының танылмаған үлесі	-	-	-	-	-	-	-	1	(2,376)	292	(2,376)	293
Гудвилл	-	-	-	-	4,105	4,105	-	-	(1,397)	(1,392)	2,708	2,713
Құнсыздану	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Топтағы іске асырылмаған пайда	(590)	(1,652)	(350)	(2,082)	(215)	(215)	-	-	-	-	(1,155)	(3,949)
Инвестициялардың баланстық құны	14,637	15,791	17,887	19,398	10,037	11,218	16,787	12,444	15,470	8,010	74,818	66,862
Табыс жиынтығы	43,615	48,720	31,939	40,534	20,789	24,388	58,495	65,951	16,055	18,442	170,893	198,035
Тозу және амортизация	(4,630)	(4,414)	(3,422)	(3,870)	(4,557)	(3,827)	(2)	(2)	(1,250)	(1,209)	(13,861)	(13,322)
Қаржылық кіріс	72	54	523	380	67	32	4,848	-	305	2,601	5,815	3,067
Пайыздық шығыс	(206)	(120)	(300)	-	(742)	(893)	(4,721)	-	(634)	(765)	(1,778)	(1,778)
Табыс салығы	(5,593)	(6,580)	(3,865)	(5,491)	16	(1,304)	5	(9,264)	(171)	(1,388)	(9,608)	(24,027)
Алынған дивидендтер	11,861	11,689	10,766	9,377	315	-	-	-	-	-	22,942	21,066
Жыл ішіндегі пайда / залал /	19,289	23,723	15,045	21,531	(1,725)	4,115	7,892	36,622	(1,150)	3,564	39,351	89,555

25. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Барлық жоғарыда аталған бірлескен кәсіпорындар үлестік қатысу әдісі бойынша есептілікте көрсетілді.

2017 жылы келесі кәсіпорындар жойылды: «Қазақстан-ресейлік атом станциялары» АҚ (КРКАС), «Қазатомөнеркәсіп-Сорбент» ЖШС және «КАС» ЖШС.

Топ Қытайдағы жалпы ядролық-энергетикалық корпорациямен (CGNPC) Қытайдағы атом электр стансалары үшін байытылған уран көлемі бойынша жылына 200 тоннаға дейін отын құрастыру қондырғысын салу бойынша жобаны жүзеге асырады. Желтоқсан 2015 жылы «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ-ның еншілес кәсіпорны «және CGNPC бірлескен кәсіпорны ЖШС құрылды» Үлбі-ТВС ҮМЗ «АҚ» - 49%, CGNPC- 51% құрылысын ұйымдастыру үшін жауапты болады және зауыт жұмысын жалғастырды болады, . Отынды өндіру технологиясының негізгі жеткізушісі ретінде Argeva NP (2018 жылдан бастап - Framatome) таңдалды. Қазіргі уақытта, жұмыс отын құрамаларын өндіру желісі үшін негізгі технологиялық жабдықтарды отын құрастыру зауытын және өндіру құрылысына жобалау-сметалық құжаттамасын әзірлеу бойынша жұмыстар жүргізілуде. Құрылыс-монтаж жұмыстары аяқталғаннан кейін жанармай құю станцияларының барлық өндірістік желісін сертификаттау басталады. 2019 жылы отын құрастыру зауытын пайдалануға беру жоспарланып отыр.

26. Өзге инвестициялар

Қазақстандық миллион теңгемен	2017 ж.	2016 ж.
Сату үшін қолда бар инвестициялар		
ЖШС «Байкен-У»	1,022	1,022
Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.	-	48,892
Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.	-	17,112
Өзгелері	704	15
Жиынтығы өзге инвестициялар	1,726	67,041

«Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» инвестициялар

2017 жылдың қазан айында Топ 540, 000 АҚШ доллары жалпы сомасына «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» (бұдан әрі – «TNEH-US») және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Inc.» (бұдан әрі – «TNEH-UK») компанияларының А классты 10% акциялары бойынша иеленді (400,000 мың АҚШ доллары және TNEH-US және 140,000 мың АҚШ доллары TNEH-UK).

TNEH-US және TNEH-UK қатысу үлестерін бірізгілікте иеленумен Топ «пұт» опционына келісімге қол қойды (бұдан әрі – «пұт» опционы). «Пұт» опционының осы келісіміне қосымша ретінде 2012 жылдың соңында Топ және «Toshiba» корпорациясы келісімге қол қойды, оған сәйкес Топ 2017 жылдың 1 қазаннан бастап 2018 жылдың 28 ақпанына дейінгі кезеңде «пұт» опционын пайдалана алды. Сатуға арналған опцион Топқа TNEH-US және TNEH-UK-дағы үлесті бастапқы құнының 540,000 мың АҚШ доллары көлеміндегі 100% -дық үлестің алғашқы 67% және қалған 33% сатуға қойылған опционды орындау құны 522,180 мың АҚШ долларына тең.

TNEH-US және TNEH-UK қатысу үлестерін бірізгілікте иеленумен Топ «колл» опционына келісімге де қол қойылды (бұдан әрі опцион «колл»). «колл» опционы Toshiba Corporation корпорациясына ТопАҚШ-тың TNEH-US және TNEH-UK-дағы үлесін сатуды талап етуге құқылы болса, АҚШ-тың Шетелдік инвестициялар жөніндегі комитеті, үкіметтік ұйым, Топ бұдан былай стратегиялық әріптес емес. Бұл жағдайда Топтың иеленіп отырған акцияларының өділ құны тәуелсіз халықаралық бағалау компанияларын тарту арқылы бағаланды. «Пұт» опционын іске асыру күніне «Toshiba» корпорациясы «колл» опционын қолданған емес.

TNEH-US және TNEH-Ұлыбританиядағы меншік үлесін 2017 жылдың қыркүйегіне дейін сатып алғаннан бері Топ TNEH АҚШпен TNEH UK-ден жалпы сомасы 101 млн. АҚШ доллары мөлшеріндегі дивиденд алды.

2017 жылдың 29 наурызында Westinghouse Electric Company LLC (TNEH-US және TNEH-UK еншілес ұйымы) кредиторлар алдындағы берешекті өтеу үшін кредиторлардан қорғау, активтерді қайта құрылымдау және кейіннен конкурстық негізде сату үшін банкроттық процесін бастады.

26. Өзге инвестициялар (жалғасы)

2017 жылдың 2 қазанында «Toshiba» корпорациясымен келісімдер шарттарына сәйкес «пұт» опционын іске асыру туралы ескертуді жіберді.

2017 жылдың қазанынан қараша айына дейінгі кезеңде Топ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жоғарыда аталған компаниялардың акционерлері құрамынан шығу және TNEH-US және TNEH-UK компанияларының акцияларын сату «пұт» опционын іске асыру бойынша қажетті корпоративті шешімдер алынды.

2017 жылдың 25 желтоқсанында Топ «Toshiba» корпорациясының мекен-жайына TNEH-US және TNEH-UK акцияларын беру туралы келісімге қол қойды, оған сәйкес компанияның акцияларды иеленуге меншік құқығы мен бенефициарлы құқығын берді, және 522,180 мың АҚШ доллары мөлшерінде ақшалай қаражатты алды (173,719 миллион тенге).

Топ сатып алынған опционды іске асырудан түскен табысты 107,714 миллион теңгеден алды және алынған шығыс пен баланстық есептілік айырысу құны арасындағы айырма үшін.

2017 жылдың 25 желтоқсанынан бастап Топ TNEH-US және TNEH-UK компанияларының акционері болып табылады.

ЖШС «Байкен-У»

«Байкен-У» ЖШС инвестициялары кәсіпорынның 5% -ын құрайды. Басшылық Топтың инвестицияларының әділ құнын «Байкен-У» ЖЗҚ-ға сенімділік деңгейімен бағалай алмайды. Инвестициялар бухгалтерлік теңгерімде өзіндік құны бойынша көрсетіледі, өйткені оның үлестік құралдары биржада бағаланбайды, ал бұқаралық ақпарат көздерінде осы құралдармен жасалған соңғы мәмілелердің бағасы туралы ақпарат жоқ.

Топ бұл инвестицияларды іске асыруды жоспарламайды.

Өзге

Өзге инвестицияларға 598 миллион теңге баланстық құнымен «ДСФК арнайы қаржылық компаниясы» ЖШС облигациясын енеді. Бұл облигациялар Топтың 3,989 млн теңге сомасына депозиттерін «Банк» Bank RBK» АҚ-да қайта құрылымдау нәтижесінде алынды. Облигациялардың айналыста болу мерзімі 15 жыл, ал тіркелген пайыздық мөлшерлеме жылына 0,01% құрайды. Облигацияларды өтеу 5 жыл мерзімге берілген DSFK бас компаниясының кепілдігімен ішінара қамтамасыз етіледі. Топ облигацияларды Бас компания кепілдіктің және жылына 13% дисконт мөлшерлемесінің құнынан шыға отырып бағалаған әділ баға бойынша мойындады. Топ 3,391 млн. теңге сомасындағы депозиттер бойынша құнсызданудан болған тиісті шығынды мойындады (Ескерту 12).

Өзге инвестициялар сондай-ақ 2017 жылы PSIL алу кезінде алынған баланстық құны 91 миллион теңге EAL-да қатысудың 9,95% үлесін қосады (Ескерту 38).

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

27. Дебиторлық берешек

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Өзге дебиторлық берешек	141	-
Өзге дебиторлық қарыздың құнсыздануы бойынша резерв	(1)	-
Ұзақмерзімдік дебиторлық берешек жиынтығы	140	-
Саудалық дебиторлық берешек	53,217	64,524
Байланысты тараптардың саудалық дебиторлық берешегі	5,997	5,096
Дебиторлық берешектің жаппай сауда жиынтығы	59,214	69,620
Дебиторлық берешектің құнсыздануына резерв	(1,246)	(1,697)
Байланысты тараптардың құнсыздануының дебиторлық берешек резерві	(52)	(64)
Дебиторлық берешектің таза сауда жиынтығы	57,916	67,859
Өзге дебиторлық берешек	595	510
Байланысты тараптардың өзге дебиторлық берешегі	7	19
Өзге дебиторлық берешектің жаппай жиынтығы	602	529
Өзге дебиторлық берешектің құнсыздануына резерв	(433)	(467)
Өзге дебиторлық берешек жиынтығы	169	62
Қысқамерзімдік дебиторлық берешек жиынтығы	58,085	67,921

Дебиторлық сауда қарызының құнсыздануынан шығындар, кредиттік және валюталық тәуекелдерге Топтың ұшырауы туралы ақпарат 41 ескертпеде ашылған.

28. Өзге активтер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Ұзақмерзімдік		
Ұзақмерзімдік активтер үшін берілген аванстар	10,430	5,450
Ұзақмерзімдік қорлар	7,349	7,149
Қолданылуы шектелген ақшалай қаражат	4,377	3,470
Қызмткерлерге берілген қарыз	898	839
Келешек кезеңдерінің шығындары	674	694
Байланысты тараптардың берілген аванстары	397	345
Өтеуге ҚҚС	-	1,570
Өзге ұзақмерзімдік активтер жиынтығы	24,125	19,517

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

28. Өзге активтер (жалғасы)

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Қысқамерзімдік		
Байланысты тараптардан дивидендтер бойынша берешек	13,707	5,916
Тауарлар мен қызметтерге арналған аванстар	2,813	2,948
Қызметкердің қарызы	414	451
Байланысты тараптарға тауарлар мен қызметтер үшін төленген аванстар	396	498
Мерзімі ұзартылған шығындар	355	373
Пайдаға салынатын салықтан өзге салықтарды алдын-ала төлеу	291	185
Шектеулі қаражат	242	82
Сақтандыруды алдын ала төлеу	162	335
Байланысты тараптар бойынша өзге активтер	-	16
Өзге активтер	16	27
Өзге қысқамерзімдік активтер жиынтығы	18,396	10,831

Шектеулі ақшалай қаражаттар, қызметкерлерге берілетін несиелер және басқа да ұзақмерзімдік және қысқамерзімдік активтердегі дивидендтерді төлеу қаржы активтері болып табылады. Басқа ұзақмерзімдік және қысқамерзімдік белсенді қатысушылар қаржылық емес активтер болып табылады.

Ұзақмерзімдік қорлар құрамына Топқа тиесілі және болашақта уран түйіршіктерін өндіруге арналған жаңа қондырғыларды пайдалануға бергеннен кейін пайдалануға арналған байытылған уран қорлары кіреді. Басшылық есептілікті бергеннен кейін бір жыл ішінде осы қорларды экономикалық қызмет барысында пайдалануға жоспарламайды.

Жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының шарттарына сәйкес, Топ болашақ қалпына келтіру қызметін қаржыландыру үшін ақша қаражатын ұзақмерзімдік банктік салымдарға аударады. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2017 жылғы болашақтағы қалпына келтіру қызметін қаржыландыруға байланысты ұзақмерзімдік банктік салымдардағы шектелген қаражаттардың жалпы сомасы 4,377 млн. теңгені (2016: 3,467 млн. теңге) құрады.

2016 жылы Топ «Қазинвестбанк» АҚ-дағы 4,189 млн. Теңге мөлшеріндегі ұзақмерзімдік депозиттің құнсыздануын мойындады (12 ескерту). Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы шешімімен «Қазинвестбанк» АҚ бағалы қағаздар нарығында банктік және өзге операцияларды және қызметті жүзеге асыру құқығынан айыруға шешім қабылдады.

29. Қорлар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Дайын өнім мен қайта сатуға арналған тауарлар	140,533	88,595
Аяқталмаған өндіріс	17,563	15,908
Шикізат және материалдар	14,520	14,476
Қосалқы бөлшектер	819	730
Қайта өңдеуге материалдар	762	1,440
Отын	889	656
Өзге де материалдар	2,842	2,522
Ескірген және өтелмейтін қор бойынша резерв және сатудың таза құнына дейін шығынға жазу	(8,253)	(4,232)
Қорлар жиынтығы	169,675	120,095

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

29. Қорлар (жалғасы)

Төменде резервтегі өзгерістер келтірілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
1 қаңтардағы қалдық	(4,232)	(2,647)
Бір жыл ішінде резервті есептеу	(5,125)	(2,060)
Жыл ішіндегі резервті қалпына келтіру	424	85
Жыл ішінде есептен шығарылған қорлар	680	378
Сатуға арналған активтерге аудару	-	2
Презентация валютасына түрлендіру	-	10
31 желтоқсандағы қалдық	(8,253)	(4,232)

Уранның дайын өнімінің қорлары 8,770 млн. теңге көлеміндегі уранның бөлінбеген көлеміне жатады. Топ 2018 жылдың бірінші жартысында уранды жеткізуді аяқтауды жоспарлап отыр. Бұл жеткізілімге қосымша логистикалық шығындар 2,990 млн. Теңге 2017 жылы шығыс кезеңінің бөлігі ретінде танылды (Ескерту 11).

30. Мерзімдік депозиттер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Валюта	2017 ж.	2016 ж.
Ұзақмерзімдік			
«Цесна Банк» АҚ	Тенге	-	15
Ұзақмерзімдік депозиттер жиынтығы		-	15
Қысқамерзімдік			
«Банк ЦентрКредит» АҚ	АҚШ долл.	3,166	2,868
«Цесна Банк» АҚ	АҚШ долл.	2,426	15,360
«АТФ Банк» АҚ	АҚШ долл.	1,994	25,597
«Цесна Банк» АҚ	Теңге	240	48
«Сбербанк» АҚ	Ресей рублі	173	70
«АТФ Банк» АҚ	Теңге	135	532
«Нурбанк» АҚ	Теңге	108	100
«Банк ЦентрКредит» АҚ	Теңге	92	1,102
«Альфа банк» АҚ ЕБ	Ресей рублі	69	5
«ForteBank» АҚ	Теңге	59	58
«Еуразиялық банк» АҚ	Теңге	10	82
«Банк RBK» АҚ	АҚШ долл.	-	4,833
Халық банк АҚ	АҚШ долл.	-	3,666
«Еуразиялық банк» АҚ	АҚШ долл.	-	1,911
Халық банк АҚ	Теңге	-	175
«Сбербанк» АҚ	АҚШ долл.	-	69
Қысқамерзімдік депозиттер жиынтығы		8,472	56,476

Топтың балансында 2017 жылғы 31 желтоқсандағы мерзімді салымдар бойынша сыйақы жылына 0,01% -дан 10,5% -ға дейін (2016: жылдық 0% -дан 18%) өзгереді. Топтың пайыздық тәуекелге ұшырауы және қаржы активтері мен міндеттемелерінің сезімталдықты талдауы туралы ақпарат 41 ескертуде ашып көрсетілген.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

31. Байланысты тараптарға берілген қарыздар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Ұзақмерзімдік		
«Қызылқұм» ЖШС	20,302	19,151
Ұзақмерзімдік қарыздар жиынтығы	20,302	19,151
Қысқамерзімдік		
КРКАСБК АҚ	-	13
Қысқамерзімдік қарыздар жиынтығы	-	13

2017 жылы байланысты тараптарға берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 8,5% (2016: 8,47%) болды.

2010 жылы қаржылық қолдау көрсету мақсатында Топ «Қызылқұм» ЖШС-ге 2024 жылы өтеу мерзімімен ұзақмерзімдік несие берді. Заемның қауіпсіздігі кепілді мүлікпен қамтамасыз етілді. Бұл несие бойынша бірлескен қарыз алушы «Хорасан-У» (Хорасан-У) ЖШС »ЖШС болып табылады.

32. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Банктердегі ағымдағы шоттар	234,845	62,323
Талап етілетін депозиттер	5,053	12,685
Кассадағы ақша	38	44
Барлық ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	239,936	75,052

33. Капитал

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жарияланған және орналастырылған (төленген) қарапайым акцияларының саны 37 050 944 бірлікті құрайды (2016: 36,784,961).

Компанияның барлық акциялары «Самұрық-Қазына» АҚ-ға тиесілі (Ескерту 1), ол дивидендтерді бөлу туралы шешім қабылдайтын жалғыз және түпкілікті соңғы тарабы болып келеді. Әр қарапайым акция бір дауыс беруге құқылы.

2017 жылдың 22 ақпанында Ұлттық Банк жалпы құны 266 миллион теңгеге 1 акция үшін номиналды құны 1000 теңге 265,983 данаға Компанияның қарапайым акцияларын арттырудың мемлекеттік тіркеуін жүзеге асырды. 2017 жылдың 17 мамырында жарияланған акциялар орналастырылды (төленді).

2016 жылдың ағымында Акционер Компанияға 93 миллион теңгеге құнсыздандырылған «Қазақстан атомды электрлік станциялар» АҚ кәсіпорынның 100% акцияларының 92,600 төлемін Компанияға берді (Ескерту 40).

Жылдың ағымында келесі дивидендтер жарияланды және төленді:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
1 қаңтардағы кредиторлық берешек дивидендтер бойынша		-
Жыл ағымында жарияланған дивидендтер	65,849	12,031
Жыл ағымында төленген дивидендтер	(65,849)	(12,031)
31 желтоқсандағы кредиторлық берешек дивидендтер	-	-
Жыл ағымында акцияға жарияланған дивидендтер, теңге	1,790	328

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

34. Кредиттер мен қарыздар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Ұзақмерзімдік міндеттемелер		
Банк несиелері	38,557	76,861
Банктік емес несиелер	353	323
Ұзақмерзімдік кредиттер мен қарыздар жиынтығы	38,910	77,184
Қысқамерзімдік міндеттемелер		
Банктік несиелер	82,374	50,581
Қысқамерзімдік кредиттер мен қарыздар жиынтығы	82,374	50,581

2016-2017 ж. Ішінде айналым қаражаттарын толықтыру мақсатында, Топ қысқамерзімдік банк несиелерін жұмылдырды.

2015 жылдың 19 қаңтарында Топ 450 миллион АҚШ доллары мөлшерінде бес банкпен қамсыздандырылмаған синдикатталған қарыз туралы келісімге қол қойды. Топ бұл синдикатталған қарызды 2010 жылы шығарылған және 2015 жылы өтелген облигацияларды қайта қаржыландыру мақсатында жұмылдырды. Қарызды 2015 жылдың қыркүйек айынан, 2019 жылдың маусым айына дейін теңдес төлемдермен өтейді. Кредитті келісімде ескертілген жағдайларды қоспағанда, несиелік міндеттері шарттары бойынша сату және қайтарылмалы жалгерлікпен, факторингпен елеулі келісімдерді жүзеге асыруға, елеулі қосылулар, бөлініп шығулар, біріктірулер және корпоративті реструктуризациялар, елеулі кәсіпорындарды құру және сатып алу шараларына шектеу қойған. Топ сондай-ақ 3,5 артық емес EBITDA қаржылық міндеттемелерінің қатынасы мен 1-ден артық емес үлестік қатынасы қаржылық міндеттемелердің арақатынасын сақтау үшін қажет.

Төменде Топтың кредиттері мен қарыздары туралы ақпарат келтірілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Валюта	Төлем мерзімі (жыл)	2017 ж.	2016 ж.
Банк несиелері				
Синдицирленген қарыз	АҚШ долл.	2019	55,126	92,127
Societe Generale	АҚШ долл.	2018	23,319	-
The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd	Евро	2024	16,977	17,178
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	АҚШ долл.	2018	9,816	-
«Қазкоммерцбанк» АҚ	Теңге	2020	4,233	4,233
Natixis Bank	АҚШ долл.	2022	3,420	4,330
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Евро	2018	3,344	-
Fortebank» АҚ	АҚШ долл.	2018	3,335	-
«Ұлттық банк» АҚ	Теңге	2018	1,361	-
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	АҚШ долл.	2017	-	7,736
«Альфа-Банк» АҚ	АҚШ долл.	2015-2016	-	1,838
Банк несиелерінің жиынтығы			120,931	127,442
Банктік емес несиелер				
Кожема-Катко-Демеу	Теңге	2024	353	323
Банктік емес несиелер жиынтығы			353	323

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

34. Кредиттер мен қарыздар (жалғасы)

2017 жылы сыйақының белгіленген пайыздық мөлшерлемесімен қарыздар бойынша орташа өлшенген жылдық пайыздық мөлшерлемесі 6.29% (2016 ж.: 5.39%), және құбылмалы сыйақы мөлшерлемесімен қарыздар бойынша 3.47% (2016 ж.: 2.81%).

Таза қарызды салыстыру

Төмендегі кестеде көрсетілген кезеңдерінен әрқайсысы үшін қаржылық қызметтің нәтижесінде туындайтын Топтың міндеттемелерінде таза қарыздың сомасының талдауы келтірілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Кредиттер мен қарыздар	Қаржылық жалға алу бойынша міндеттеме	Жиынтығы
1 қаңтар 2016 ж. таза қарыз	172,621	-	172,621
Несиелер мен қарыздардан табыстар	10,072	-	10,072
Несиелер мен қарыздарды өтеу	(53,430)	(23)	(53,453)
Сыйақыны есептеу	6,253	4	6,257
Сыйақыны төлеу	(5,460)	(4)	(5,464)
Бағамдық айырмашылық	(2,340)	-	(2,340)
Ақшалай қаражаттың қозғалысымен байланысты емес өзге де өзгертулер	49	187	236
31 желтоқсан 2016 ж. таза қарыз	127,765	164	127,929
Несиелер мен қарыздардан табыстар	52,793	-	52,793
Несиелер мен қарыздарды өтеу	(61,410)	(69)	(61,479)
Сыйақыны есептеу	4,944	17	4,961
Сыйақыны төлеу	(4,414)	(16)	(4,430)
Бағамдық айырмашылық	1,810	-	1,810
Ақшалай қаражаттың қозғалысымен байланысты емес өзге де өзгертулер	(204)	323	119
31 желтоқсан 2017 ж. таза қарыз	121,284	419	121,703

Несие келісімі бойынша міндетті шарттар

Қарыз шарттарына сәйкес, банктермен тобының компаниялары енген, Group заңмен оған қолданылатын барлық жағынан ұстануды қажет оның активтерінің кез келген қатысты міндеттемелерді жасау немесе активтерді жүзеге асыру, несие шарттарында көзделген жағдайларды қоспағанда, алуға жасау немесе рұқсат етпеуі тиіс олардың пайда жағдайда сатып алу, бірігу мен шегерулер бойынша кредитор банктердің бекіту, сондай-ақ топтық шатыр тұтынушылар үшін азаматтық мақсаттар үшін уран сатуға мүмкін Ядролық қаруды таратпау туралы шартқа қол қойды, және Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттіктің мүшелері болып келеді.

Бұдан басқа, Топ кейбір деңгейлерде Топтың шоғырландырылған ақпаратына, мысалы, заемдық қаражаттарды меншікті капиталға қатынасына, қарыз алудың салыққа, пайызға, амортизация мен амортизацияға дейінгі арақатынасқа қатынасы сияқты бірнеше негізгі қаржылық көрсеткіштерді қолдауды талап етеді. Топ басшылығы Топтың 2017 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша барлық жоғарыда аталған міндетті талаптарын орындайды деп санайды.

Елеулі ақшалай емес операциялар

2016-2017 ж. Ішінде жеткізушілерді тікелей қаржыландыру арқылы банктердің ұсынған қарыздары болған жоқ.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

35. Резервтер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Кәсіби аурулармен байланысты өтемақыны төлеуге резерв	Қоршаған ортаға резерв	Кен орындарын қалпына келтіру резерв	Өзге	Жиынтығы
1 қаңтар 2016 ж.					
Ұзақмерзімдік	419	2,316	14,420	28	17,183
Қысқамерзімдік	100	-	1	-	101
Жиынтығы	519	2,316	14,421	28	17,284
Жыл ішінде қалыптастырылған резервтер	7	-	150	2	159
Дисконтты есептен шығару	35	155	909	1	1,100
Шығару	-	-	(25)	-	(25)
Жыл ішінде қолданылған резервтер	(95)	-	-	-	(95)
Есептілік бағадағы өзгерістер	-	262	(1,268)	-	(1,006)
Презентация валютасына қайта есептеу	-	-	1	-	1
31 желтоқсан 2016 ж.					
Ұзақмерзімдік	369	2,733	14,187	31	17,320
Қысқамерзімдік	97	-	1	-	98
Жиынтығы	466	2,733	14,188	31	17,418
Жыл ішінде қалыптастырылған резервтер	-	96	-	3	99
Дисконтты есептен шығару	32	185	1,049	1	1,267
Шығару	-	-	(8)	-	(8)
Жыл ішінде қолданылған резервтер	-	-	(175)	-	(175)
Есептілік бағадағы өзгерістер	(93)	(1)	-	-	(94)
Презентация валютасына қайта есептеу	(58)	(457)	4,885	-	4,370
31 желтоқсан 2017 ж.					
Ұзақмерзімдік	254	2,460	19,939	35	22,688
Қысқамерзімдік	93	96	-	-	189
Жиынтығы	347	2,556	19,939	35	22,877

Кәсіби аурулар жағдайында өтемақыны төлеуге резерв

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 939, 943, 944 баптарына сәйкес Топтың жұмыс орнында жұмыс шарттарының нәтижесі ретінде зейнетақы жасында немесе жұмысбастылық кезеңі барысында туындайтын еңбек қабілеттілігінің жоғалуы және кәсіби аурулар бойынша жәрдемақы төлеу міндеттемелері болады.

Жәрдемақы мөлшерін айқындау кезінде Топ басшылығы өзінің бағаларын осы төлемдерге құқығы бар қызметкерлердің саны, төлемдердің күтілетін ұзақтығы және аурулар мен қазіргі және бұрынғы қызметкерлердің еңбекке жарамсыз болып қалу жағдайларының күтілетін болашақтағы деңгейіне экстраполяцияланатын сәйкес қызметкерлеріне негізделген әр түрлі санаттағы қызметкерлердің орташа жылдық төлемдерге негіздеген.. 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша бағаланған міндеттемелердің дисконтталмаған сомасы 607 миллион теңге (2016 ж:766 миллион теңге) құрады. Резерв тәуекелсіз мөлшерлеме болып танылатын 9.06% (2016: 7.08%) дисконттық мөлшерлеме (себебі, ақшалай қаражаттардың жылыстауы осындай міндеттемеге тән тәуекелдерді қамтып көрсетеді)және 5.4% (2016: 5.13%) инфляция мөлшерлемесін пайдаланып келтірінді құн бойынша мойындалған.

35. Резервтер (жалғасы)

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларға арналған резерв

Топ Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау бойынша заңнамасына сәйкес радиоактивті қалдықтарды жоюға, ластанған негізгі құралдардың пайдалануын тоқтатып, жоюға міндетті. 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағаланған міндеттемелердің дисконтталмаған сомасы 64,826 миллион теңге (2016: 58,176 миллион теңге) құрады. Табиғатты қорғау жөніндегі іс-шаралар бойынша шығындардың едәуір бөлігі 2068-2073 жылдарға келеді. Міндеттеменің ұзақмерзімді сипатын есептілікке алғанда, шығындардың нақты құнына қатысты белгісіздік орын алады. Резерв тәуекелсіз мөлшерлеме болып танылатын 9.06% (2016: 7.08%) дисконттық мөлшерлеме (себебі, ақшалай қаражаттардың жылыстауы осындай міндеттемеге тән тәуекелдерді қамтып көрсетеді) және 5.4% (2016: 5.13%) инфляция мөлшерлемесін пайдаланып келтірінді құн бойынша мойындалған.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларға арналған резервтің сомасын айқындағанда Топ басшылығы эксплуатациядан шығару және ұқсас сипатты 2000-2016 жылдары өткізілген тазарту жұмыстары бойынша тәжірибеге негізделген жорамалдар мен бағалауларды пайдаланды. Есептіліктік жорамалдар мен бағалаулар Топтың инженерлерімен, сонымен қатар қоршаған ортаны қорғау бойынша қолданыстағы заңнаманы ең жақсы түсіндіру негізінде кәсіби кеңесшілермен ұсынылған.

Кен орнын қайта қалпына келтіруге арналған резерв

Топ Топтың әр жер телімінде орналасқан кен орнын қайта қалпына келтіру бойынша шығындарды бағалады. Болжаумен жою іс-шаралар бойынша шығындардың жалпы дисконтталмаған сомасы 40,939 миллион теңге (2016: 23,589 миллион теңге) құрайды. Кен орындарын қайта қалпына келтіруге арналған резервтің сомасы шегеретін шығыстар бойынша ағымдағы бағаларын (есептіліктік күндегі бағаларын) пайдаланып және міндеттеме өтеу күніне дейін уақыт кезеңіндегі инфляцияның болжамды мөлшерлемесін (2018-2038 жылдар кезеңі үшін 5.13% шамасында) пайдалана отырып айқындалған. Міндеттеменің ағымдағы құнын айқындау мақсатында пайдаланған дисконттық мөлшерлеме 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жылдық 9.06% мөлшерлемесін (2016: 7.08%) құрады. Бұл мөлшерлеме тәуекелсіз болып келеді, себебі келешектегі ақшалай қаражаттардың жылыстауы осындай міндеттемеге тән тәуекелдерді қамтып көрсетеді.

Міндеттеменің ұзақмерзімді сипатын есептілікке алғанда, әр кен орнын қайта қалпына келтіру кезеңдегі шығындардың нақты құнына байланысты белгісіздік орын алады (4 ескерту).

Бағалаудағы өзгерістер қайтадан бұрғылаған ұңғымаларды, құм тұндырғыштарды және өзге де алдағы жойылуға тиіс объектерді есептілікке алып полигон объектелерін жою құнын әр жыл сайын қайта есептеу салдарынан туындайды.

Топ жер қойнауын пайдалану келісімшарттарына сәйкес кен орындарын қайта қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды қаржыландыруға арнайы ұзақмерзімді депозиттік шотқа ақшалай қаражат аударады. 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша арнайы ұзақмерзімді шоттағы жиналған аударымы 8,903 миллион теңге (2016 жылы: 7,656 миллион теңге) құрады.

Төменде міндеттемелердің теңгерімділік құнын есептеуге негіз болған негізгі болжаулар берілген:

- Топтың қазіргі уақытта барлау сатысында тұрған кен орындарында игеру мен өндіруді жалғастыру ықтималдығы айқын байқалады. Топ өзінің ұзақмерзімдік стратегиялық жоспарының бір бөлігі ретінде уран кен орындарының санын арттыру туралы жоспарларын көпшілікке жария етті. Стратегиялық жоспарды Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен. Бұл фактілер Топтың өндіру мен барлауға арналған барлық келісімшарттары бойынша кен орындарды қалпына келтіру жөніндегі конструктивтік міндеттемелердің туындауына әкеліп соғады;
- ақшалай қаражаттардың жылыстауы болатын болжалды кезеңді есептеу кен орындар қызметінің мерзіміне негізделеді. Шығыстардың едәуір бөлігі 2019-2034 жылдары, яғни кен орындарының қызмет көрсету мерзімінің соңы деп күтілуде; және
- инфляцияның болжамды деңгейі – жылына 5,4%.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

36. Кредиторлық берешек

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Ұзақмерзімдік		
Саудалық кредиторлық берешек	573	574
Ұзақмерзімдік қаржылық кредиторлық берешек жиынтығы	573	574
Өзге кредиторлық берешек	9	7
Өзге кредиторлық берешек жиынтығы	-	7
Ұзақмерзімдік кредиторлық берешек жиынтығы	582	581
Қысқамерзімдік		
Байланысты тараптардың саудалық кредиторлық берешек	83,712	54,964
Саудалық кредиторлық берешек	24,979	18,308
Қаржылық қысқамерзімдік кредиторлық берешек жиынтығы	108,691	73,272
Байланысты тараптардың өзге кредиторлық берешектері	-	74
Өзге кредиторлық берешек	3,951	1,308
Өзге кредиторлық берешек жиынтығы	3,951	1,382
Қысқамерзімдік кредиторлық берешек жиынтығы	112,642	74,654

Топтың валюта тәуекелі және сауда және өзге де кредиторлық қарыздың өтелімділігіне қатысты ақпараты 41 ескертуде ашылған.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

37. Өзге міндеттемелер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Ұзақмерзімдік		
Алынған аванстар (38 ескерту)	3,261	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	1,749	2,453
Байланысты тараптардан алынған аванстар	1,450	1,579
Келешек кезеңдердің табыстары	856	723
Артықшылық берілген акциялардың ұстаушылары алдындағы міндеттемелер	265	265
Қаржылық сақтандыру	96	179
Өзге міндеттемелер	34	-
Өзге ұзақмерзімдік міндеттемелер жиынтығы	7,711	5,199
Қысқамерзімдік		
Қолданылмаған демалыстар мен сыйақылар бойынша есептелген міндеттемелер	4,460	4,020
Байланысты тараптардан алынған аванстар	2,654	1,078
Еңбекақы бойынша берешек	2,620	1,892
Алынған аванстар	2,120	2,220
Әлеуметтік жарналар	963	872
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	818	874
Өзге қатысушылардың төлеміне дивидендтер	253	255
Келешек кезеңдерінің табыстары	102	90
Өзге міндеттемелер	359	488
Өзге қысқамерзімдік міндеттемелер жиынтығы	14,349	11,789

Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың аясында Топ жер қойнауын пайдалануға арналған келісім шарттарды жасасқанға дейін мемлекеттің келісімшарттық аумақтарды геологиялық зерттеуге және уран кен орындарын барлауға жұмсалған жиынтық шығындарын өтеуге жауапты. Салық заңнамасының талаптарына сәйкес тарихи шығындар уранды коммерциялық түрде өндіру күнінен басталатын 10 жылдық кезең аяқталғанға дейін тең тоқсан сайынғы төлемді өтеуге жатады. Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер АҚШ долларында номиналданған тарихи шығындар үшін 3.3%, және теңгеде номиналданғандар үшін 7% мөлшерлемесі бойынша дисконтталған болжамды болашақ төлемдер сомасында көрсетіледі (2016 ж.: сәйкесінше 3.3% және 7%).

38. Шарттық және келісімшарттық міндеттемелер

Сот қараулары

Топтың қалыпты қызметінің барысында қуыным талабы түсіп тұрады. Басшылық өз бағалауына сүйене отырып, олар қандай-да елеулі залалдарға жеткізбейді деп есептесанайды.

Салық салу

Қазақстан Республикасындағы салық ережелері өзгеру мен тиянақсыз қолдануға жәнеөзінше пайымдауғашалдыққыш. Атап айтқанда, жер қойнауын пайдалануға арналған ағымдағы келісімшарттарда 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап салықтық тұрақтылық жоқ, және де салық міндеттемелері жалпы қалыпта есептелініп, Топтың позициясын қоса, жер қойнауын пайдаланушылардың салық позицияларын жағымсыз өзгерістерге әкелуі мүмкінсепте. Қазақстандық заңдар мен ережелерді Топ және қазақстандық уәкілетті органдарының өзіндік пайымдауындағы алшақтық қосымша салықтарды, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін.

Қазақстандық заңнама және салық салу тәжірибесі үздіксіз даму жағдайында тұр, сондықтан ол кері күші болуы мүмкін әртүрлі түсіндірме мен жиі өзгерістерге ұшырайды. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл бойы ретроспективті тексеру жүргізе алады.

38. Шарттық және келісімшарттық міндеттемелер (жалғасы)

Топ басшылығы тиісті заңнаманы түсіндіруге қолайлы болып саналады және Топтың салықтық позициясы негізделеді деп санайды. Төменде осы ескертпеде салықтық даулар мен жинақтар туралы толық ақпарат келтірілген. Топ басшылығының пікірі бойынша, Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі Қорлардан асып түсетін ағымдағы және ықтимал салықтық талаптарға қатысты айтарлықтай шығындарға ұшырамайды.

(а) Трансфертті баға құру

Трансферттік баға белгілеу туралы заңға сәйкес халықаралық операциялар мемлекеттік бақылауға жатады. Бұл заң қазақстандық компанияларға, егер қажет болса, баға мен дифференциалды растайтын құжаттаманың бар екендігін қоса, халықаралық мәмілелерде пайдаланылатын бағаларды есептеудің экономикалық негіздемесін және әдісін қамтамасыз етуді талап етеді. Бұдан басқа, оффшорлық елдерде тіркелген компаниялармен халықаралық операцияларға дифференциалды қолдану мүмкін емес. Егер мәміле бағасы нарықтық бағадан ауытқып кетсе, салық органдары салық салу объектілерін түзетуге және қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар салу құқығына ие.

Салық органдары Топтың трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеуі мүмкін тәуекелдеріне қарамастан, егер салық органдары Топтың трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеген жағдайда, онда ол өзінің позициясын негіздеуге және экспорттық бағалардың қалыптасуын растайтын қажетті барлық құжаттаманы ұсына алады деп басшылық есептейді. 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап Топ өз бетінше табыс салығына нарықтық бағаға дейін қоса есептеу жүргізіп отыр. 2017 жылда қосаесептеу сомасы 509 миллион теңгені (2016ж.:693 миллион теңге) құрады.

2015 жылы шілдеде Топта 2008 жыл бойынша трансферттік бағаларды пайдалану кезінде мемлекеттік бақылау сұрақтары бойынша құжаттамалық тақырыптық тексеріс аяқталды. Тексеріс нәтижелері бойынша Топқа тескеру актісі және жалпы мөлшері 3,302 миллион теңге корпоративті табыс салығы мен өсімпұл, соның ішінде 2,512 миллион теңге сомасындағы корпоративті табыс салығы мен 790 миллион теңге сомасындағы өсімпұл сомасын үстінен қоса есептеу туралы хабарлама ұсынылды. Топсалық тексерісімен келіспей, берілген хабарламаға шағымданды. 2016 жылғы 31 желтоқсанға салық тексерісінің нәтижелерін сәтсіз шағымдауға байланысты Топтабыс салығы бойынша шығыстар құрамындағы 2,512 миллион теңге мөлшерінде үстінен қоса есептеулердің толық сомасы (17 ескерту) мен жалпы және әкімшілік шығыстар құрамындағы 996 миллион теңге есепте мөлшерінде жинақталған өсімпұлдарды (11 ескерту) мойындады. Салық пен өсімпұл сомалары бюджетке толығымен аударылды.

(б) Топ кәсіпорындарының кешенді салық тексерістері

2014 жылы Топта 2009-2012 жылдар кезеңі бойынша салықтың барлық түрлері мен бюджетке өзге міндетті төлемдер бойынша салық міндеттемелерінің орындалу сұрақтары бойынша кешенді салық тексерісі өткізілген. Өткізілген салық тексерісінің нәтижелері бойынша Топқа салықтық үстінен қоса есептеулер қойылды, оларға Топпен 2015-2016 есепте жылдар ішінде шағым түсірілді. Нәтижесінде, 2015 жылы Топ берілген есептеулер бойынша 1,598 миллион теңге мөлшерінде міндеттемені, соның ішінде салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды мойындады. Салық, айыппұл мен өсімпұл сомалары бюджетке толық көлемде аударылды.

2014 жылы салық органдары барлық салықтар мен 2010-2012 жылдары бюджетке төленетін өзге да міндетті төлемдер бойынша салық міндеттемесінің орындалуы мәселе бойынша «Аппақ» ЖШС кешенді салықтық тексеру жүргізген. «Аппақ» ЖШС-інсалықтық тексеру қорытындысы бойынша компания шағымданған қосымша салықтарды төлеу туралы хабарлама қойылды. Нәтижесінде 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Аппақ» ЖШС жалпы сомасы есепте 1,274 миллион теңге мөлшерінде міндеттемені мойындап, және де 2016 жыл ішінде 183 миллион теңге мөлшеріндегі өсімақыны таныды. Салықтар, айыппұлдар мен өсімақылардың толық сомасы бюджетке төленді.

2014 жылы салық органдары 2009-2012 жылдарға Топтың қауымдасқан кәсіпорны «КАТКО» ЖШС БК-ның кешенді салықтық тексеруін аяқтады. Салықтық органдармен салықтық тексеру қорытындысы бойынша 2014-2017 жылдары «КАТКО» ЖШС БК-мен шағымдалған қосымша есептілікке алынған салықтар, өсімақылар мен айыппұлдарды талап етті. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «КАТКО» ЖШС БК 6,035 миллион теңге мөлшерінде міндеттемені мойындады. 2017 жылғы наурызда «КАТКО» ЖШС БК есептелген салықтар мен өсімақылардың 4,700 миллион теңге мөлшерінде өтеді, және де осыған қосымша 2017 жылғы маусымда өсімақылардың 630 миллион теңге мөлшерінде өтеді. Әкімшілік айыппұлдар 2017 жылғы тамызда 1,800 миллион теңге мөлшерінде өтелді. Осылайша 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2009-2012 жылдары өткізілген кешенді салықтық тексеріс нәтижесінде қосымша есептелген салықтардың сомасы, сонымен қатар өсімақылар мен әкімшілік айыппұлдардың тиісті сомасы бюджетке толықтай төленді.

38. Шарттық және келісімшарттық міндеттемелер (жалғасы)

Жекешелендіру

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 30 желтоқсанда №1141 Қаулысына сәйкес Компания бекітілген тізілімге сай еншілес және тәуелсіз ұйымдарды өткізу мен жою бойынша жоспарды орындайды. Берілген жоспар Компания активтерінің құрылымын оңтайландыру мен оны корпоративті басқару деңгейін жоғарылату мақсатымен Компания қызметінің негізгі бейініне сәйкес келмейтін кәсіпорындарды бәсекелестік ортаға тапсыруды болжамдайды.

Жекешелендіру жоспарына сәйкес 2017 жылғы наурызда Компания «Сирекметалды компания» КТ» БК» ЖШС жарғы капиталында өзінің қатысу үлесін іске асырды. Топ «Қызылту» ЖШС-сін 2018 жыл ішінде өткізудің жоғары мүмкіндігі бар деп санайды, сәйкесінше, Топ активтер мен міндеттемелерді сатуға арналған ретінде көрсетті. 2018 жылы «Қаустик» АҚ мен KazPV жобасының кәсіпорындарын: «AstanaSolar» ЖШС, «KazakhstanSolarSilicon» ЖШС және «MK«KazSilicon» ЖШС бәсекелестік ортаға тапсыру үшін әлеуетті инвесторларды іздеу бойынша жұмыс жоспарлануда.

Сақтандыру

Қазақстандағы сақтандыру қызметін көрсететін нарық қалыптасу сатысында тұр және басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлері әлі қолжетімді емес. Топтың өндіріс ғимараттарына, өндірістің тоқтатылуымен болған залалдарға, немесе апаттың немесе Топтың қызметінің нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне, немесе қоршаған ортаға келтірілген зиянға байланысты үшінші тараптардың алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру арқылы қорғауы жоқ.

Қоршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелер

Баланс күніндегі жағдай бойынша басшылық Топтың БН-350 реакторлық қондырғысын пайдаланудан шығаруды, сақтауды және бөлшектеуді қаржыландыру үшін бекітілген тәжірибеден туындайтын заңды міндеттемелері немесе міндеттемелері жоқ деп қорытындылады. 4-ескертпеде көрсетілгендей, болашақта БН-350 реакторын (УПН-ны орнатуды қоса алғанда) пайдаланудан шығару туралы оқиғалар қалай дамидығы туралы жоғары белгісіздік бар. Болашақта заңда болған оқиғалар немесе өзгерістер немесе оның түсіндірілуі мүмкін, бұл осы мәселені қайта қарауға әкелуі мүмкін. Болашақтағы оқиғаларға байланысты әрбір есептілік беру күнінде басшылық сол күні барлық қол жетімді факторларды есептілікке ала отырып, міндеттеменің болуын бағалайды. Егер болашақта БН-350 реакторын пайдаланудан шығаруды қаржыландыру жөніндегі міндеттемелер Топқа берілсе, бұл тиісті резервті құру қажеттілігіне әкеледі.

Кепілдіктер

Кепілдіктер Топтың басқа тарап өз міндеттерін орындамаған жағдайдағы төлемдерді жүзеге асыру бойынша қайтарылмайтын міндеттемелерді білдіреді (34 ескерту). Кейбір байланысты тараптарға ұсынылған қаржы кепілдіктері бойынша ең жоғары несиелік тәуекел 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша 14,732 миллион теңгені (2016 ж.: 21,649 млн. теңге) құрады.

Кредит шарттарының талаптарын сақтау

Топ көбінесе кредиттер және қарыздармен байланысты белгілі талаптарды орындауы тиіс (34 Ескерту). Осы талаптарды орындамау Топ үшін қарыз қаражаттар құнының артуын қоса, жағымсыз нәтижелерге әкелуі мүмкін. 2017 және 2016 жж. 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Топ кредит шарттарында көзделген талаптарды сақтады.

Жер қойнауын пайдалануға келісімшарттар бойынша міндеттемелер

Топтың 2017 жылға арналған жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының талаптарына сәйкес 4,927 миллион теңге (2016: 5,622 миллион теңге) мөлшеріндегі ең төменгі жұмыс бағдарламаларын орындауға қатысты капиталды шығындар бойынша міндеттемелері бар.

Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарының әкімдіктерімен жасалған меморандумдар

2014 жылғы желтоқсанда Топ 2015-2016 жж. арналған әлеуметтік-экономикалық даму аясында Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарының әкімдіктерімен ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойды. Осы меморандумдарға сәйкес Топ еншілес және қауымдасқан кәсіпорындарға тиесілі әлеуметтік объектілерді 2015-2016 жж. оларды ұстауға 3.6 млрд. теңге көлеміндегі қаржы қаражаттарымен бірге облыстың коммуналдық меншігіне беруі күтілген болатын. Меморандумдар сондай-ақ құны 3.2 млрд. теңгені құрайтын үш әлеуметтік нысанды және

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ **Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл**

2015-2016 жылдары Шымкентте бизнес орталығын салуды қарастырған. 2015 жылы берілген әлеуметтік нысандар оларды ұстауға арналған 1,6 миллиард теңге ақша қаражатымен бірге коммуналдық меншікке тегін берілді.

2016 жылы Топ Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарын әлеуметтік-экономикалық дамыту шеңберінде ынтымақтастық туралы меморандумдарға сәйкес 3,1 миллиард теңге, соның ішінде құрылыс-монтаж жұмыстарына – 800 миллион теңге, негізгі құралдарды ұстау үшін – 1,5 миллион теңге, қаржыландыруға – 800 миллион теңге аударды. 2016 жылғы 31 жеттоқсанға Топ Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарын әлеуметтік-экономикалық дамыту шеңберінде ынтымақтастық туралы меморандумдардың шарттарын толығымен орындады.

Елеулі мәмілелер

(a) Camesco-мен келісім

2016 жылы Топ және «Инкай» БК» ЖШС-де 60% үлесіне ие (24 ескерту) «Cameco» канадалық корпорациясы қайта құрылымдау туралы келісімге қол қойды. Келісім «Инкай» БК» ЖШС-не бірлескен жобалардың жақындағы 30 жылға дамуын анықтайды, атап айтқанда, жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолдану мерзімін ұзарту және Топтың «Инкай» БК» ЖШС-не қатысу үлесін 40%-дан 60%-ға арттыруды көздейді. Сонымен қатар қол қойылған келісім шеңберінде бірлескен аффинаж кәсіпорнын құру бойынша шарттар бекітілді.

2017 жылғы желтоқсанда Топ және Cameco «Инкай» БК» ЖШС қайта құрылымдау бойынша мәмілені аяқтады. Өткізу туралы Келісімнің шарттары бойынша, Топ 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап «Инкай» БК» ЖШС-не қатысу үлесін 40%-дан 60%-ға арттырады және кәсіпорынды басқаруды өз қолына алады (44 ескерту). Сонымен қатар, өткізу туралы Келісімді орындау шеңберінде және жер қойнауын пайдаланудың 2017 жылғы 30 қарашадағы келісімшартының толықтыруына сәйкес, «Инкай» БК» ЖШС жер қойнауын пайдалану келісімшарт мерзімін 2045 жылға дейін ұзарту және уранды жылына 4,000 тоннаға дейін өндіруге құзыретті органның рұқсатын алды.

(б) UraniumOneInc-мен келісім

2016 жылғы қазанда «Росатом» Ресей корпорациясы, Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі және Топ ядролық отын айналымы саласында стратегиялық ынтымақтастықты кеңейту мен өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойды. Берілген меморандум шегінде Топ және «Росатом» корпорациясының халықаралық уран өндіруші дивизионына кіретін UraniumOneInc. «Қаратау» ЖШС кейінгі дамуы жөніндегі келісімге қол қойды. «Қаратау» ЖШС дамуы жөніндегі UraniumOneInc. және Топ арасындағы Келісімге сәйкес UraniumOneInc. Топ пайдасына 10 миллион АҚШ доллар мөлшерінде төлем аударды (37 ескерту).

Топ пен UraniumOne Inc. «Қаратау» ЖШС мен «Ақбастау» ЖШС қатысушылары болып табылады және үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен кәсіпорындарға құйылатын ағымдағы инвестицияларға бірлескен операцияларды есептілікке алу әдісін қолдану мүмкіндігін есептілік қарастырады. 11-ші ҚЕХС сәйкес бірлескен операцияларды есептілікке алу әдісіне өту үшін, қатысушылар/акционерлер 2018 жылы құжаттар қатарына қол қояды талқылайды. Осымен қатысушылар/акционерлермен өндірілетін толық өнімді қатысу үлестеріне пропорционалды сатып алу бөлігіндегі міндеттемені, өткізудің тең бағасын, сонымен қатар қызметке қаржыландыруды қатысу үлесіне пропорционалды ұсынудағы міндеттемені бекітіледі. Бірлескен операцияларды есептілікке алудың болжамдалған әдісі қатысушыларға/акционерлерге қаржылық есептілікте «Қаратау» ЖШС мен «Ақбастау» ЖШС-нің активтерін, міндеттемелерін, табыстар мен шығыстарын иелену үлесінің мөлшерінде шоғырландыруға мүмкіндік береді. Бірлескен операцияларды есептілікке алу әдісіне өту және «Қаратау» ЖШС (50% қатысу үлесі) мен «Ақбастау» ЖШС-не (50% акциялар) құйылатын инвестициялардың әділ құнын анықтау сәтіне дейін Компанияның қаржылық есептіліктілігіне кешенді әсерді бағалау аса қиынға соғады.

Бұл қаржылық есептілікте Топ үлестік қатысу әдісі бойынша «Ақбастау» АҚ (50% акция) және «Қаратау» ЖШС (50% қатысу үлесі) инвестицияларды мойындайды.

(в) АРЕВА-мен келісім

2017 жылғы сәуірде «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ мен Areva Оңтүстік Төртқұдық кен орнын дамыту негізінде «КАТКО» БК» ЖШС кейінгі дамуы жөніндегі келісімге қол қойды. Келісімге сәйкес, 2022 жылдан бастап, өндірісті 1,500 тоннадан 4,000 тоннаға дейін арттыру және Компаниямен Areva-дан «КАТКО» БК» ЖШС-не таратылатын пайдасынан қосымша 11% өтемақы алуы күтілуде.

38. Шарттық және келісімшарттық міндеттемелер (жалғасы)

(а) Корпоративтік қуынымдар

2006 жылы «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК АҚ «Байкен-У» ЖШС мен «Қызылқұм» ЖШС-де, сәйкесінше, 95% бен 40% үлесті өткізді, нәтижесінде Топ жоғарыда аталған кәсіпорындарды басқаруды жоғалтты. 2014 жылы Топпен Британдық Виргин аралдарында жауап берушілерге: Power System International Limited (одан ары-PSIL), Swinton Investment and Finance S.A. және жеке тұлғаларға «Байкен-У» ЖШС мен «Қызылқұм» ЖШС-не қатысу үлестерінің белгілі бір бөлігі рәсімделген, оффшор құкімінде тіркелген компания акцияларына құқықты мойындау туралы қуыным түсірілді. 2017 жылғы 28 қыркүйекте келіссөз нәтижесінде жауап берушілермен Бітімгерлік келісімге қол қойылды. Шарттары бойынша Компания иеленуіне PSIL компаниясының 99.91% акцияларын тапсырды. PSIL компаниясы өз кезегінде, «Байкен-У» ЖШС (26 Ескерту) мен «Қызылқұм» ЖШС (24 Ескерту) қазақстандық уранөндіруші компанияларының белгілі бір қатысу үлестерінің жанама ұстаушысы болып табылады. PSIL компаниясындағы қалған 0.09% акциялардың иесі Nupco Limited компаниясы болып табылады, ол Уэльс пен Англия әділеттілігі Жоғарғы сотының конкурстық өндірісі туралы Заңына сәйкес PSIL компаниясының акцияларын Компания пайдасына тапсырды. Осылайша, 2017 жылғы қазаннан бастап, Компания Британдық Виргин аралдарында тіркелген PSIL компаниясының жалғыз акционері болып табылады және оның жалғыз директоры етіп Компания өкілі тағайындалды.

PSIL сатып алу «Байкен-У» ЖШС мен «Қызылқұм» ЖШС үлесін ұстаушысы болып келетін EAL оффшорлық компаниясында 9.95% болып табылатын инвестициялар ретінде PSIL балансында орналасқан актив ретінде есептілікке алынды. EAL-ға инвестиция 91 миллион теңге мөлшерінде сатып алынған құны бойынша мойындалған (26 ескерту).

Қазатомөнеркәсіп Жауап берушілермен Бітімгерлік келісім жасасқаннан кейін және PSIL компаниясының «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК АҚ иелігіне өтуінен кейін, Британдық Виргин аралдарындағы соттық талқылау тоқтатылды. Сонымен бірге, қазіргі уақытта бұрын шығарылған активтерді қайтару бойынша жобаның екінші кезеңі жүргізілуде, атап айтқанда, Топтың «Байкен-У» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС мен «Хорасан-У (Хорасан-У) БК» ЖШС-де үлесті қалпына келтіру бойынша жапондық концернімен келіссөз жүргізілуде. Осы жеке қаржылық есептілікке берілген сұрақ бойынша толық ақпарат, соның ішінде құпия мінезіне ие Топтың әлеуетті шартты міндеттемелерінің болуы ашылмаған. Мұндай ақпараттың ашылуы мүдделі тараптармен келіссөз үдерісі кезінде Топ жайғасымына үлкен залал келтіруі мүмкін.

2017 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша «Қызылқұм» ЖШС қауымдасқан кәсіпорынға инвестиция ретінде (24 ескерту) және «Байкен-У» ЖШС – өзге инвестиция ретінде (26 ескерту) мойындалды. Қазіргі уақытта берілген сұрақты реттеу бойынша жұмыс жүргізілуде. Топ басшылығы берілген іс бойынша Топтың маңызды нақты немесе шартты міндеттемелері жоқ деп санайды.

39. Бақыламайтын үлес

Төменгі кестеде 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Топқа маңызды болып келетін бақыламайтын үлесі бар еншілес кәсіпорындар туралы ақпарат ұсынылып отыр:

Еншілес кәсіпорынның атауы	Тіркеу орны және қызметтің негізгі орны	Бақыламайтын үлес тің пайызы	Бақыламайтын үлес кетіесілі дауыс құқығының пайызы	Бақыламайтын үлес кетіесілі пайда немесе залал	Еншілес кәсіпорындағы жинақталған бақыламайтын үлес
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ «Аппак» ЖШС	Қазақстан Қазақстан	9.82% 35%	9.82% 35%	(155) (620)	6,369 7,121
Жиынтығы				(775)	13,490

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

39. Бақыламайтын үлес (жалғасы)

Төменгі кестеде 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Топқа маңызды болып келетін бақыламайтын үлесі бар еншілес кәсіпорындар туралы ақпарат ұсынылып отыр:

Еншілес кәсіпорынның атауы	Тіркеу орны және қызметтің негізгі орны	Бақыламайтын үлес тің пайызы	Бақыламайтын үлес кетіесілі дауыс құқығының пайызы	Бақыламайтын үлес кетіесілі пайда немесе залал	Еншілес кәсіпорындағы жинақталған бақыламайтын үлес
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	Қазақстан	9.82%	9.82%	644	6,405
«Аппақ» ЖШС	Қазақстан	35%	35%	2,761	6,501
«SARECO» БК ЖШС	Қазақстан	49%	49%	(608)	(1,673)
Жиынтығы				2,797	11,233

Осы еншілес кәсіпорындар бойынша жалпыланған қаржылық ақпарат төменде кестеде берілген:

Қазақстандық миллион теңгемен	«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ		«Аппақ» ЖШС		«SARECO» БК» БК» ЖШС	
	2017 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2016 ж.
Қысқамерзімдік активтер	38,899	41,855	16,200	21,641	-	186
Ұзақмерзімдік активтер	37,008	35,578	14,367	14,542	-	227
Қысқамерзімдік міндеттемелер	(3,611)	(4,076)	(8,643)	(15,811)	-	(3,827)
Ұзақмерзімдік міндеттемелер	(5,523)	(5,622)	(1,579)	(1,813)	-	-
Топтың меншікті капиталы	66,773	67,735	20,357	18,570	-	(1,741)
Бақыламайтын үлес	-	41,855	-	-	-	(1,673)
Табыс	37,484	38,977	18,157	23,902	-	34
Шығыстар	(36,020)	(32,320)	(16,386)	(16,018)	-	(1,275)
Жылдағы пайда / (залал)	1,464	6,657	1,771	7,884	-	(1,241)
Пайда/(залал), Компания акционерлеріне жататын	1,619	6,013	2,391	5,123	-	(633)
Пайда/(залал), бақыламайтын үлес кетіесілі жататын	(155)	644	(620)	2,761	-	(608)
Жылдағы пайда / (залал)	1,464	6,657	1,771	7,884	-	(1,241)
Жылдағы өзге кіріс / (залал) жиынтығы	(34)	32	16	4	-	-
Жылдағы кіріс / (залал) жиынтығы	1,430	6,689	1,787	7,888	-	(1,241)
Ақша қаражатының таза түсімі/(шығуы):						
- операциялық қызметтен	2,775	7,015	(3,502)	4,512	-	7
- инвестициялық қызметтен	314	(4,046)	(1,554)	(1,795)	-	9
- қаржылық қызметтен	(2,204)	(2,945)	3,437	(247)	-	-
Ақша қаражатының таза түсімі / (шығуы)	885	24	(1,619)	2,470	-	16

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

40. Негізгі еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке келесі еншілес кәсіпорындар кіреді:

Қызмет түрі	Иелік ету үлесі		
	2017 ж.	2016 ж.	
«МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС	Өндіріс, электр энергиясы мен жылу энергиясын тарату және іске асыру, ауыз су, техникалық және дистилденген су өндірісі және іске асыру, теңіз суы шығару және газды тасымалдау	100%	100%
«Қазатомөнеркәсіп-Даму» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп-Демеу» ЖШС)	Топтың инвестициялық қызметі бойынша консультациялық қызмет көрсету	90%	90%
«КАР -Technology» ЖШС (Байланыс-НАК»)	Байланыс қызметін көрсету	100%	100%
«Қорған Қазатомөнеркәсіп» ЖШС	Күзет қызметтерін көрсету	100%	100%
«Аппақ» ЖШС	Барлау, өңдеу және уран кенін алдын ала өңдеу	65%	65%
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	Уран материалдарын өндіру және қайта өңдеу, сирек металдарды және жартылай өткізгіш материалдарды өндіру	90.18%	90.18%
«Волковгеология» АҚ	Геологиялық барлау және уран кенорындарын зерттеу, бұрғылау жұмыстарын жүргізу, радиоактивтілі деңгейлерін, экологиялық шарттарын мониторингілеу	90%	90%
«Жоғарғы технологиялар институты» ЖШС	Ғылыми-зерттеу, жобалау-құрастыру, тәжірибелік-құрастыру және инжинирингтік консультациялық қызметтер көрсету	100%	100%
«Қызылту» ЖШС	Барлау, өңдеу және уран құрамы бар молибден-мыс кендерін өңдеу	76%	76%
«SARECO» БК» ЖШС	Кен байыту, сирек металдардың концентраттарының гидрометаллургиялық өндірісі, металдардың жеке оксидтеріне сирек металдардың жайылуы бойынша химия өндірісі	100%	51%
«KazSilicon» МК ЖШС	Металлургиялық және поликристаллдық кремний өндірісі және іске асыру, кремний өндірісінің қалдықтарын қайта өңдеу	100%	100%
«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС	Күн сапалы кремний, кремний пластиндерін және фотоэлектр модульдері өндірісі	100%	100%
«Astana Solar» ЖШС	Фотоэлектр модульдері өндірісі	100%	100%
"КТ Сирек металды компаниясы" БК ЖШС	Сирек және сирек жер металдарын барлауға арналған техникалық-экономикалық негіздемені орындау	-	51%
«Орталық» ЕК» ЕК» ЖШС	Уранды химиялық концентратқа дейін өңдеу, қайта өңдеу қызметтерін және тау-дайындық жұмыстары бойынша қызметтерін көрсету	100%	100%
«РУ- 6» ЖШС	Уранқұрамды кенді барлау, өңдеу және бастапқы қайта өңдеу	100%	100%
«Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС	Уранқұрамды кенді барлау, өңдеу және бастапқы қайта өңдеу	100%	100%
«Геотехносервис» ЖШС	Тау жұмыстарының жоспарларын құру, жобаның тау бөлігін өзірлеу, геофизикалық зерттеулер кешенін жүргізу	100%	100%
«Сауда-көлік компаниясы» ЖШС	Кешенді материалдық-техникалық қамтамасыз ету және көліктік-экспедициялық қызмет көрсету	99.9998%	99.9998%
«Қазақстандық атомдық электр станциялары» АҚ	Атом электр станцияларын салу бойынша жобаларды іске асыру және оларды пайдалану	100%	100%
Kazakatom TN AG	Уранды іске асыру үшін маркетингтік функцияларды жүзеге асыру және қаржы қаражаттарын, тауарларды және құқықтарды инвестициялау және әкімшілендіру	100%	100%
Power System International Limited	Коммерциялық және инвестициялық қызмет	100%	-

2016 жылы Компания Швейцарияда KazakatomTNAG еншілес кәсіпорнын құрды. Kazakatom TN AG акционерлік капиталы толықтай төленген және 339 миллион теңгені құрайды, олардың 270 миллион теңгесі 2017 жылы төленген болатын.

Қалған барлық еншілес кәсіпорындар Қазақстанда құрылып, өздерінің қызметтерін жүзеге асыруда.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

41. Қаржы тәуекелдерін басқару

Есептілікке алу саясаты және қаржылық құралдарға қатысты ашылулар қаржылық құралдардың келесі топтарына қолданылады:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Ескер.	2017 ж.	2016 ж.
Қаржы активтері			
Өзге инвестициялар	26	1,726	67,041
Саудалық дебиторлық берешек	27	57,916	67,859
Өзге да дебиторлық берешек	27	169	62
Пайдалануы шектелген ақша қаражаттары	28	4,619	3,552
Байланысты тараптардан дивиденттер бойынша берешек	28	13,707	5,916
Жұмысшыларға берілген қарыздар	28	898	839
Мерзімдік депозиттер	30	8,472	56,491
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	31	20,302	19,164
Банктердегі ағымдық шоттар	32	234,845	62,323
Талап етілгенге дейінгі салымдар	32	5,053	12,685
Кассадағы ақша қаражаттары	32	38	44
Қаржы активтерінің жиынтығы		347,745	295,976
Қаржылық міндеттемелер			
Банк несиелері	34	120,931	127,442
Банктік емес несиелер	34	353	323
Саудалық кредиторлық берешек	36	109,264	73,846
Өзге кредиторлық берешек	36	3,960	1,389
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер		419	164
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	37	2,567	3,327
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	37	96	179
Артықшылық берілген акциялар ұстаушылары алдындағы міндеттемелер	37	265	265
Өзге қатысушыларға төленетін дивиденттер	37	253	255
Қаржы міндеттемелерінің жиынтығы		238,108	207,190

Топтың тәуекелдерін басқару функциясы қаржылық, операциялық және заңды тәуекелдерге қатысты жүзеге асырылады. Қаржылық тәуекелдерге кредит тәуекелі, өтемаздық тәуекелі және нарықтық тәуекелі (валюта тәуекелі, пайыздық тәуекел және басқа баға тәуекелі) кіреді. Тәуекелдері басқару тобының саясаты Топ соқтығысуы мүмкін тәуекелдерді анықтау және талдау, тәуекелдің рұқсатты шекті мәндерін және бақылаудың тиісті механизмдерін орнату, сондай-ақ тәуекелдері мониторингілеу және бекітілген шектеулерді басқару мақсатында өзірленген. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйесі Топтың нарықтық шарттары мен қызметінің өзгерістеріне байланысты өзгертулерді енгізу қажеттілігі пәніне тұрақты талданып отырады. Топ бақылаудың реттелген және әрекетті жүйесін құру мақсатында оқыту және басқару стандарттары мен процедураларын орнатады, онда барлық жұмысшылар өздерінің рөлдері мен міндеттерін түсінеді. Операциялық және заңды тәуекелдерді басқару осы тәуекелдерді азайту мақсатында ішкі саясаттар мен процедураларды тиісті қызмет жасауын қамтамасыз етуі тиіс.

Бұл ескертуде Топтың көрсетілген қаржылық тәуекелдердің әрқайсысына ұшырағыштығы туралы, Топтың мақсаты туралы, оның саясаты және осы тәуекелдерді бақалау және басқару процедуралары, және Топтың капиталды басқаруға қатысты тәуекелдері туралы ақпарат ұсынылған. Сандық сипаттағы қосымша ақпарат осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте барлық мәтін бойынша ашылады.

Директорлар кеңесі Топтың мақсаттарын орнатуға және тәуекелдерді басқару бойынша саясатты бекітуге жауап береді. Басқарма тәуекелдерді басқару саясатын іске асыруға және тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін іске асыруға жауап береді. Тәуекелдерді басқару комитеті оның орындалуына жауапкершілік алады және өзінің жұмысы туралы Басқарма мен Директорлар кеңесінің алдында үнемі есептілік беріп отырады.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Қаржылық активтердің баланстық құны Топтың кредиттік тәуекелге ұшырағыштығының максималды дәрежесін көрсетеді.

Ақша қаражаттарымен және оларды баламасымен және мерзімді депозиттермен байланысты кредиттік тәуекел мынаған байланысты шектеулі, яғни контрагенттер халықаралық рейтингтік агенттіктер тағайындайтын жоғары кредиттік рейтингі бар банктермен ұсынылған.

Төмендегі кестеде 2017 жылдың 31 желтоқсаны бойынша Топтың салымдары орынластырылған қаржылық мекемелердің кредиттік рейтингі туралы ақпарат берілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Standard & Poor's B рейтингімен	Standard & Poor's C рейтингімен	Өзге	Жиынтығы
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	3,451	3	1,164	4,618
Мерзімдік депозиттер	8,472	-	-	8,472
Банктегі ағымдық шоттар	230,035	2,793	2,017	234,845
Талап етілгенге дейінгі салымдар	5,008	45	-	5,053
Жиынтығы	246,966	2,841	3,181	252,988

Төменде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Топтың салымдары орналастырылған қаржы мекемелерінің кредиттік рейтингі туралы ақпарат берілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Standard & Poor's B рейтингімен	Standard & Poor's C рейтингімен	Өзге	Жиынтығы
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	3,547	5	-	3,552
Мерзімдік депозиттер	56,491	-	-	56,491
Банктегі ағымдық шоттар	43,340	17,017	1,966	62,323
Талап етілгенге дейінгі салымдар	2,184	10,501	-	12,685
Жиынтығы	105,562	27,523	1,966	135,051

Топтың саудалық дебиторлық берешекке қатысты кредиттік тәуекелге бейімділігі негізінен әр сатып алушының дербес сипаттамасына байланысты болады. Клиенттік базаның демографиялық көрсеткіштері, сатып алушылар өздерінің қызметтерін жүзеге асыратын нақты салаға немесе елге тән дефолт тәуекелін қоса алғанда, аз дәрежеде кредиттік тәуекелдің деңгейіне әсер етеді. Топ кредиттік тәуекелдің шоғырлануына бейім. 2017 жылы Топ табысының шамамен 54%-ы (2017 жылдың 31 желтоқсаны бойынша саудалық дебиторлық берешегінің 29%-ы) жеті негізгі сатып алушының сатуына келеді (2016 ж.: 52% табыс және 77% саудалық дебиторлық берешек жеті негізгі сатып алушыға сатуға келеді). Топ ұқсас сипаттамалары бар контрагенттерді олар байланысты тарап болып табылғанда анықтайды.

Топ кредит саясатын қолданады, осыған сәйкес әрбір жаңа клиенттің несие қабілеттілігі алдымен оған Топқа арналған стандартты шарттар мен төлемдер мен жеткізілімдерді жүзеге асыру мерзімдері ұсынылғанға дейін жеке талданады.

Топ саудалық және басқа дебиторлық берешекке қатысты сақтандыру өтеуін талап етпейді.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Географиялық өңірлер бөлігінде есептілік кезеңге арналған жағдай бойынша саудалық дебиторлық берешекке қатысты несиелік тәуекелдің барынша жоғары деңгейі келесідей болды:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Қытай	17,570	24,600
Еуропалық Одақ	18,394	10,650
Қазақстан	16,128	9,334
АҚШ	3,702	13,727
Жапония	1,421	3,622
Ресей	243	128
Канада	-	1,690
Өзге өңірлер	458	4,108
Жиынтығы	57,916	67,859

Топтың анағұрлым ірі клиенттері China Nuclear Energy Industry Corporation, Urangesellschaft mbH, CNNC International (HK) Limited, CGNPC Uranium Resources Company Limited, HOKKAIDO Electric Power Company Inc., CAMECO EuropeLtd, A&R Merchants Inc (2016 ж.: China Nuclear Energy Industry Corporation, Trade Tech Energy LLC, Exelon Generation Company LLC, Electricite de France, Urangesellschaft mbH) болып табылады. Есептілік күнге арналған жағдай бойынша бұл клиенттердің жиынтық дебиторлық берешегі 39,751 миллион теңгені құрады (2016 ж.: 42,366 миллион теңге).

Тауарларды іске асыру бойынша орташа кредиттік кезең 30 күн құрайды. Алғашқы 30 күнге дебиторлық берешек бойынша шот-фактура берілген күннен бастап пайыздар жүрмейді. Пайыздар Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі бекіткен қайта қаржыландыру мөлшерлемесі бойынша өтелмеген қалдықтың салдары үшін есептеледі (2017 ж.: 10.25%; 2016 ж.: 5.5%). Күмәнді қарыздарды жабуға арналған қор 30 күннен бастап 120 күнге дейінгі мерзіммен немесе контрагенттің міндеттемені орындамау өткен тәжірибесінен және контрагенттің ағымдағы қаржылық жағдайын талдаудан шыға отырып, 120 күннен жоғары мерзіммен мерзімі өтіп кеткен дебиторлық берешекке арналады. Төменде кредиттік сапа бойынша дебиторлық берешекке талдау келтіріледі:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.		2016 ж.	
	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек
Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған	55,844	169	66,551	62
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған				
0-30 күнге мерзімі өткен	582	-	784	-
31-120 күнге мерзімі өткен	1,326	-	346	-
120 күннен астам мерзімі өткен	164	-	178	-
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған дебиторлық берешектер жиынтығы	2,072	-	1,308	-
Мерзімі өткен және құнсызданған				
120 күннен артық мерзімі өткен	1,297	433	1,761	467
Мерзімі өткен және құнсызданған дебиторлық берешектер жиынтығы	1,297	433	1,761	467
Құнсыздануға арналған қор	(1,297)	(433)	(1,761)	(467)
Жиынтығы	57,916	169	67,859	62

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған берешек сатып алушылардың жиынтығына жатады, яғни олардың төлем мерзімдерінің өтіп кетуі тарихы жоқ. Құнсыздану төлем кешіктірілімдері бар дебиторлық берешекке қатысты мойындалған болатын.

Төмендегі кестеде дебиторлық берешектің құнсыздануы бойынша өзгерістер келтірілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек
2016 жылғы 1 қаңтар бойынша құнсыздану қоры	1,729	454
Жыл бойы құнсыздану қорының ұлғаюы	410	59
Қалпына келтірілген	(172)	-
Жыл бойы есептен шығарылған сомалар	(206)	(45)
Сатуға арналған активтерге аударымдар	-	(1)
2016 жылғы 31 желтоқсан бойынша құнсыздану қоры	1,761	467
Жыл бойы құнсыздану қорының ұлғаюы	66	4
Қалпына келтірілген	(13)	(1)
Жыл бойы есептен шығарылған сомалар	(517)	(37)
Сатуға арналған активтерге аударымдар		
2011 жылғы 31 желтоқсан бойынша құнсыздану қоры	1,297	433

Байланысты тараптар берген (Ескерту 31) қарыздарға және қызметкерлердің қарыздарына (Ескерту 28) қатысты кредиттік тәуекел берілген қаражаттардың қайтарылмау мүмкіншілігінен туындайды. Бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындар және қызметкерлер берген қарыздарға қатысты, Топ кредиттік тәуекелді қарыз алушылардың активтерінің көпшілігінде қарызды қамтамасыз етуді ұсыну талаптары арқылы төмендетеді. Қарыз алушыларда кредиттік рейтинг болмайды.

Өтемділік тәуекелі

Өтемділік тәуекелі – бұл, кәсіпорынның қаржылық міндеттемелерді атқару кезінде қиыншылықтармен кезігу тәуекелі. Топ қолдағы ақша қаражаттарын күнделікті пайдалану қажеттілігіне байланысты тәуекелге бейім. Өтемділік тәуекелін Топтың Корпоративтік қаржы және қазынашылық департаменті басқарады. Басшылық ай сайын Топтың ақша қаражаты айналымын бақылайды.

Топ қарыз қаражатынан, сауда және өзге кредиторлық берешектен тұратын қаржыландырудың тұрақты базасын қолдауға тырысады. Топтың өтемпаздықты басқаруға тәсілі бұның қаншалық мүмкін екендігін қамтамасыз етуде, Топта залалдың туындауына жол бермейтін және Топтың беделіне нұқсан келтірмейтін әдеттегідей және қысылтаяң кездерде де мерзімінде өзінің міндеттемелерін өтеу үшін жеткілікті өтемпаздық қаражаттың үнемі болуы. Топ өтемпаздық деңгейіне күтпеген талаптарға жылдам әрі тиісті түрде әсер ету мүмкіншілігін алу үшін өтемпаздық активтердің әртараптандырылған портфельдеріне қаражатты инвестициялайды.

Әдетте Топ күтілетін операциялық шығыстардың орнын толтыру үшін жеткілікті көлемдегі бірінші талап бойынша қолжетімді ақша қаражатының болуы қамтамасыз етеді. Сонымен қоса айрықша жағдайлардың әлеуеті ескерілмейді, олардың пайда болуын алдын ала қарастыру негізделмеген болатын, мысалы, табиғи апаттар.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Төменде Топтың пайдаланылмаған қарыздары және өтемділік тәуекелін басқарудың маңызды элементі болып табылатын қысқамерзімдік депозиттерге орналастырылған уақытша еркін ақшалары туралы ақпарат берілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Қысқамерзімдік депозиттердегі сома	13,525	69,161
Шоттардағы ақша қаражатының сомасы	234,845	62,323
Қарыз бойынша пайдаланылмаған сома	35,177	44,758
Жиынтығы	283,547	176,242

Бұдан әрі келтірілген кестеде өтеуге дейін қалған шарттық мерзімдер бойынша есептік күнге арналған жағдай бойынша міндеттемелерді бөлу көрсетілген. Өтеу мерзімі кестесінде ашылған сомалар контрактілік дисконтталмаған ақша ағымдары, оған қоса алынған несиелер және қаржылық сақтандыру бойынша міндеттемелердің жалпы сомасы көрсетілген. Бұл дисконтталмаған ақша ағымдары қаржылық жағдай туралы есептілікке енгізілген сомадан ерекшеленеді, себебі қаржылық жағдай туралы есептілікте берілген сома ақша қаражатының дисконтталған ағымдарының негізінде есептелген.

Сома төлемге тіркелмеген болып табылған жағдайда, сома кестеде есептік күніндегі шарттан шыға отырып анықталады. Валюталық төлемдер есептік кезеңнің соңына спот айналым курсы пайдаланумен қайта есептеледі.

Төменде 2017 жылдың 31 желтоқсаны бойынша қаржылық міндеттемелерді өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат ұсынылған:

<i>Қазақстандық теңгемен</i>	<i>миллион</i>	Төңгерімді к құны	Шарт бойынша ақша қаражатының ағымдары	Талап етілгенге дейін 1 айдан аз	1 айдан бастап 3 айға дейін	3 айдан бастап 1 жылға дейін	1 жылдан бастап 5 жылға дейін	5 жылдан астам
Банк несиелері		120,931	136,644	32,823	12,886	48,982	38,046	3,907
Банктік емес несиелер		353	353	-	-	-	-	353
Сауда кредиторлық берешек		109,263	109,263	-	108,690	-	573	-
Өзге кредиторлық берешек		3,960	3,960	-	3,951	-	9	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер		2,567	2,803	-	204	614	1,985	-
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер		419	462	-	22	120	320	-
Шығарылған қаржылық сақтандыру		96	14,732	-	14,732	-	-	-
Артықшылық берілген акцияларды ұстаушылар алдындағы міндеттемелер		265	265	-	-	265	-	-
Өзге қатысушыларға төленген дивидендтер		253	253	-	253	-	-	-
Жиынтығы		238,107	268,735	32,823	140,738	49,981	40,933	4,260

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Төменде 2016 жылдың 31 желтоқсаны бойынша қаржылық міндеттемелерді өтеудің шарттық мерзімі туралы ақпарат ұсынылған:

Қазақстандық теңгемен	миллион	Теңгерімдік құны	Шарт бойынша ақша қаражатының ағымдары	Талап етілгенге дейін 1 айдан аз	1 айдан бастап 3 айға дейін	3 айдан бастап 1 жылға дейін	1 жылдан бастап 5 жылға дейін	5 жылдан астам
Банк несиелері		127,442	137,222	368	16,917	37,040	77,380	5,517
Банктік емес несиелер		323	323	-	-	-	-	323
Сауда кредиторлық берешек		73,846	73,846	-	73,272	-	574	-
Өзге кредиторлық берешек		1,389	1,389	-	1,389	-	-	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер		3,327	3,815	-	136	737	2,942	-
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер		164	164	-	44	-	120	-
Шығарылған қаржылық сақтандыру		179	21,649	-	21,649	-	-	-
Артықшылық берілген акцияларды ұстаушылар алдындағы міндеттемелер		265	265	-	-	265	-	-
Өзге қатысушыларға төленген дивидендтер		255	255	-	255	-	-	-
Жиынтығы		207,190	238,928	368	113,662	38,042	81,016	5,840

Кепілдер бойынша контрактілік ақша ағымдарының барынша көп сомасы 38-қосымшада ашып көрсетілген.

Нарықтық тәуекел

Топ нарықтық тәуекелдің әсер етуіне бейім. Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағаның өзгерісі Топтың пайдасына немесе оның қаржылық құралдарының құнына кері әсер ету тәуекелі. Нарықтық тәуекелдер келесілер бойынша ашық ұстанымдармен байланысты: а) шетел валютасы, б) пайыздық активтер және міндеттемелер және в) нарықта жалпы және ерекше өзгерістердің тәуекеліне бейім үлестік құралдар. Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты - нарықтық тәуекелге бейімділікті бақылау және оны рұқсатты шамада ұстап қалу, сонымен бірге инвестицияның табыстылығына қол жеткізу. Басшылық қабылданатын тәуекелге қатысты лимиттерді беркітеді және олардың тұрақты негізде сақталуын бақылайды. Алайда нарықта анағұрлым айтарлықтай өзгерістер болған жағдайда бұл тәсілді қолдану осы лимиттерден жоғары залалдың алдын ала алмайды.

Төменде берілген нарықтық тәуекелге сезімталдық бір фактордың өзгеруіне негізделген, қалған айнымалы сипаттамалардың барлығы өзгеріссіз қалып отырады. Іс жүзінде бұлай болу екіталай және бірнеше факторлардың өзгерісі– мысалы, пайыздық мөлшерлеме мен валюта курсының өзгерісі, арақатынас орнатуы мүмкін.

Валюталық тәуекел

Топ функционалдық валютадан бөлек валютада берілген сату, сатып алу және қарыздарды тарту операцияларын жүзеге асыра отырып, валюта тәуекеліне ұшырайды. Қарыздар валютада көрсетілген, олар валютаға сәйкес келеді, онда Топтың қолданыстағы бөлімшелерімен ақша қаражатының ағымдары түрлендіріледі. Олай болса, негізінен туынды құралдарды пайдаланбай экономикалық хеджерлеу әсеріне қол жеткізеді. Шетел валюталарында берілген басқа ақша активтері мен міндеттемелеріне қатысты, Топ төлем валютасын ескере отырып, болашақ шығыстарды жоспарлау арқылы шекті шамада тәуекелге бейім нетто-ұстанымды ұстап қалуға тырысады. Топ негізінен АҚШ долларының ауытқушылық тәуекеліне бейім.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Топтың валюталық тәуекелге бейімділігі келесі үлгіде көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
АҚШ долларымен берілген		
Саудалық дебиторлық берешек	46,474	58,376
Байланысты тараптарға берілген қарыздар*	20,302	19,151
Банктегі ағымдық шоттар	212,119	43,577
Талап етілгенге дейінгі салымдар	1,937	11,978
Мерзімдік депозиттер	7,586	54,304
Активтер жиынтығы	288,418	187,386
Банк несиелері	(95,016)	(106,031)
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	(14,410)	(11,487)
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	(1,125)	(2,813)
Міндеттемелер жиынтығы	(110,551)	(120,331)
Валюталық тәуекелге бейім таза сома	177,867	67,055

* - Байланысты тараптарға берілген қарыздар теңге деноминацияланған, бірақ теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының өзгерісін индексациялау туралы ережеден құралған.

2017 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша теңге курсының 10%-ға әлсіреуі және АҚШ долларына қатысты 10%-ға нығаюы (2016 ж.: 13% және 13%) төменде көрсетілген сомаларға арналған кезеңге капитал мен пайданың немесе залалдың көлемін ұлғайтар/(азайтар) еді.

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
АҚШ доллары бағамының 10%-ға ұлғаюы (2016 ж.: 13%)	14,230	6,974
АҚШ доллары бағамының 10%-ға азаюы (2016 ж.: 13%)	(14,230)	(6,974)

2017 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша теңге курсының 10%-ға әлсіреуі (2016 ж.: 13%) және АҚШ долларына қатысты 10%-ға нығаюы (2016 ж.: 13%) 2017 жылға арналған тарихи нарықтық мәліметтер негізінде есептелген орташа квадраттық ауытқу көлеміндегі нарықтық тәуекелдің ықтимал өзгеруі болып табылады.

Уранның нарықтық бағасының өзгеру тәуекелі

Топ қызметі халықаралық нарықта АҚШ долларында белгіленетін уран бағасының ауытқуының әсеріне бейім. Топтың жыл сайынғы бюджеті уранның келесі жылға арналған болжамдық бағасының негізінде дайындалады.

Уран бағасы ауытқуға тарихи бейім және Топтың бақылауынсыз төменде көрсетілген және олармен шектелмейтін көптеген факторлардың әсеріне ұшырайтын болады:

- атомдық электр станциялары тарапынан отын ретінде пайдаланылатын уранға сұраныс;
- қосымша көздер деңгейінің сарқылуы, яғни қайталап пайдалану және сұраныс пен ұсыныс арасындағы айырманы жою үшін аралас жоғары байытылған құрамдастардың болуы;
- Халықаралық атом энергиясы агенттігінің нормативтік актілерінің әсері және
- уран саласына тікелей қатысты өзге факторлар.

Есепті күн жағдайы бойынша Топтың қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелеріне нарықтық бағалар өзгерісі тәуекелінің, тек уран өнімін 14,059 миллион теңге көлемінде өндірумен байланысты активтердің құнсыздануын қоспағанда (2016 ж.: 2,060 миллион теңге), айтарлықтай әсері болған жоқ (Ескерту 12).

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Сыйақы мөлшерлемесін өзгерту тәуекелі

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі, негізінен, жұмылдырылған қарыздарға, не олардың әділ құнын (белгіленген сыйақы мөлшерлемесімен борыштық міндеттемелер), не болмаса олар бойынша ақша қаражатының болашақ ағымдарын (айнымалы сыйақы мөлшерлемесі бар борыштық міндеттемелер) өзгерте отырып, әсер етеді. Жаңа несиелер мен қарыздарды тартқан жағдайда, басшылық Топ үшін өтеу мерзімі басталғанға дейін күтілетін кезең бойында қай сыйақы мөлшерлемесі анағұрлым тиімді болатындығын (белгіленген немесе айнымалы) өзінің кәсіби пайымдауының негізінде анықтайды. 2017 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шамамен 21% қарыз алу құралында (2016 ж.: шамамен 18%) белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бар.

Есептілік күніне Топтың пайыздық қаржылық құралдарының құрылымы сыйақы мөлшерлемесі бойынша келесідей топтастырылады:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
<i>Белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бар құралдар</i>		
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	4,618	3,552
Мерзімдік депозиттер	8,472	56,491
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	20,302	19,164
Талап етілгенге дейінгі салымдар	5,053	12,685
Банк несиелері	(26,924)	(23,572)
Банктік емес несиелер	(353)	(323)
Таза ұстаным	11,168	67,997
<i>Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар құралдар</i>		
Банк несиелері	(94,360)	(104,193)

Белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бар қаржылық құралдардың әділ құнының сезімталдығын талдау

Топ белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бар қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің ешқайсысын өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын құралдар үшін қарастырылған тәртіпте есепке алмайды. Сондықтан есепті күн бойынша сыйақы мөлшерлемесінің қандай да бір өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе залал көрсеткішіне әсер етпейді. Алайда қаржылық активтер пен қаржылық міндеттемелер пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі салдарынан әділ құнның өзгеруі тәуекеліне бейім. Пайыздық мөлшерлеменің ықтимал өзгерістері мұндай қаржылық активтер пен қаржылық міндеттемелердің әділ құнына елеулі әсер етпейді.

Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қаржылық құралдардың ақша қаражаты ағынына сезімталдығын талдау

Есептік күні сыйақы мөлшерлемелерінің 70 (8) базистік тармақтарға артуы (азаюы) (2016 ж.: 60-қа артуы және 8 базистік тармаққа азаюы) кезең ішіндегі пайда немесе залал капиталы мен көлемін төменде көрсетілген сомаға азайтқан (арттырған) болар еді. Бұл жорамал басшылықтың ағымдағы нарықтық мөлшерлемеге, сондай-ақ экономикалық ортаға негізделген пайыздық мөлшерлемелерде ықтимал өзгерістердің негізделгендік бағалауын көрсетеді. Осы талдау барлық басқа айнымалылар, атап айтқанда шетел валютасының айырбас курсы өзгеріссіз қалады дегеннен шығады және есептіліктік кезеңге өтелмеген міндеттеменің сомасы бүкіл жыл бойында өтелмеген болып қала берген.

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
70 базистік тармаққа артуы (2016 ж.: 60 базистік тармақ)	(528)	(500)
8 базистік тармаққа азаюы (2016 ж.: 8 базистік тармақ)	60	67

41. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Теңгерімдік құнмен салыстырғандағы әділ құны

Келесі кестеде көрсетілген құралдарды есептегенде, Топ қаржылық есептілікте мойындалған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің теңгерімдік құны, қысқамерзімдік сипатына байланысты, олардың әділ құнына шамамен тең деп есептейді.

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	31 желтоқсан 2017 ж.		31 желтоқсан 2016 ж.	
	Теңгерімдік құны	Әділ құны	Теңгерімдік құны	Әділқұны
Қаржылық міндеттемелер				
Банктік қарыздар	120,931	112,028	127,442	118,005
Банктік емес қарыздар	353	198	323	165
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	2,567	2,019	3,327	2,321
Жиынтығы	123,851	114,245	131,092	120,491

Қаржылық міндеттемелердің әділ құнын бағалау кезінде басшылық келесідей жорамалдарды пайдаланды: (а) пайызсыз қаржылық міндеттемелер және белгіленген пайыздық мөлшерлемесі бар міндеттемелер үшін қаржылық міндеттемелер нарықтық мөлшерлемеге барынша жақындатылған тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталды; (б) құбылмалы мөлшерлемесі бар қаржылық міндеттемелер үшін қаржылық міндеттемелердің әділ құны теңгерімдік құннан онша ерекшеленбейді, өйткені ақшаның уақытша құнының әсері елеусіз.

Капиталды басқару

Топтың үздіксіз қызметін жалғастыруға қабілеттілігін қамтамасыз ету, инвесторлардың, кредиторлар мен нарықтың сенімін сақтау, акционерге табыстылықтың тиімді деңгейін қамтамасыз ету, капиталдың капитал құнын барынша төмендетуге мүмкіндік беретін оңтайлы құрылымын қолдау, сонымен қатар бизнестің келешкте дамуын қамтамасыз ету мақсатында Топ капиталдың тұрақты базасын қолдау саясатын көздейді. Капиталға түгел капитал және Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырланған есептілікте мойындалған қорлары кіреді. Топ келесі көрсеткіштерге мониторинг жүргізеді:

- қаржылық тұрақтылық, несиені басқару үшін қабылданатын шаралар, қарыз қаражаттарын іске асыру дәрежесін анықтау;
- табыстылық, шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында өтемпаздықты, активтерді және капиталды басқарудың жалпы әсерін анықтау.

Капиталды басқару үшін Топта сыртқыға ұқсас ішкі сандық мақсатты көрсеткіштер бекітілген.

Топтың акционері Борышты және қаржылық тұрақтылықты басқару саясатын бекітті, оның мақсаты Қаржы тәуекелдерін қаржылық емес ұйымдар үшін борышты және қаржылық тұрақтылықты басқарудың бірыңғай қағидаттары мен механизмдерін қабылдау арқылы басқару болып табылады.

Топтың қаржылық тұрақтылығын бағалау үшін 2015 жылдан бері өзгермеген келесі басты қаржылық коэффициенттер пайдаланылады:

- қаржылық борыштың меншік капиталына 1–ден артық емес қатынасы;
- қаржылық борыштың пайдаға қатынасы салық және пайыздар төлеуге, тозу мен амортизацияға дейін 3.5-тен аспайды (Борыш/EBITDA).

2017 және 2016 жылдары Топ, ковенанттарды қоса, капитал деңгейіне қойылатын сыртқы талаптардың барлығын сақтады (Ескерту 34).

42. Қаржы құралдарының әділ бағасы

Әділ құнды бағалаудың нәтижелері әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша талданады және бөлінеді: (i) 1-деңгейге белсенді нарықтардағы бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белгіленетін бағалар (түзетілмейтін) бойынша бағалау жатады, (ii) 2-деңгейге – пайдаланылатын елеулі бастапқы деректердің барлығы активтер немесе міндеттемелер үшін тікелей (яғни, мысалы, бағалар) немесе жанама түрде (яғни, мысалы, бағадан туындылар) қадағаланатын болып табылатын бағалау әдісінің көмегімен алынған бағалаулар жатады; және (iii) 3-деңгей бағалаулары қадағаланатын нарықтық деректерде негізгі емес болып табылады олар бақыланатын нарық мәліметтерде негізделмеген бағалаулар болып табылады (яғни, бақыланбайтын бастапқы мәліметтерге негізделген). Қаржылық құралдарды әділ баға иерархиясындағы қандай да бір санатқа жатқызылған кезде басшылық пайымдауды пайдаланады. Егер де әділ бағаны бағалауда айтарлықтай түзетуді талап ететін бақыланатын мәліметтер пайдаланылса, онда ол 3-деңгейге жатқызылады. Пайдаланылатын мәліметтердің маңыздылығы әділ бағаны бағалаудың барлық жиынтығы үшін бағаланады.

Әділ құн бойынша бағаланбайтын активтер мен міндеттемелер, бірақ олар үшін әділ бағаның ашылуы жасалады.

Әділ баға бойынша бағаланбайтын барлық активтер мен міндеттемелерді бағалау, бірақ олар үшін әділ бағасын ашу жасалатын әділ бағаның 3-деңгейіне жатады.

Иерархияның 3-деңгейіндегі әділ бағаны бағалау ақша қаражатының дисконтталған әдісінің көмегімен орындалған болатын. Құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар туынды құралдардың әділ құны, белсенді нарықта белгілемесі жоқ, теңгерімдік құнға тең қабылданған болатын. Белсенді нарықта белгілемесі жоқ белгіленген пайыздық мөлшерлемесі бар құралдың әділ құны ұқсас несие тәуекелі мен ұқсас өтеу мерзімін болжамдайтын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығында қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелерді қолданумен ақша қаражатының дисконтталған ағындары әдісіне негізделеді.

Амортизацияланған баға бойынша көрсетілетін қаржылық активтер

Құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар құралдардың әділ құны әдетте олардың теңгерімдік құнымен тең. Амортизацияланған баға бойынша көрсетілетін активтердің әділ құнын бағалау 3-деңгейге жатады. Белгіленген пайыздық мөлшерлемесі бар құралдардың бағалау әділ құны ұқсас несие тәуекелі мен ұқсас өтеу мерзімі қарастырылатын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығында қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелерді қолданумен ақша қаражатының дисконтталған ағындары әдісіне негізделеді. Пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі контрагенттің несие тәуекеліне байланысты.

Амортизацияланған баға бойынша көрсетілетін міндеттемелер

Өзге міндеттемелердің әділ құны бағалау әдістерін пайдаланумен анықталады. Белгіленген пайыздық мөлшерлемесі және белгіленген өтеу мерзімі бар құралдардың есептік әділ құны ұқсас несие тәуекелі мен ұқсас өтеу мерзімі қарастырылған жаңа құралдарға арналған пайыздық мөлшерлемелерді қолданумен күтілетін дисконтталған ақша ағындарына негізделеді. Талап ету бойынша өтелетін немесе алдын ала ескерілген жағдайда өтелетін міндеттемелердің («талап ету бойынша өтеуге жататын міндеттемелер») әділ құны міндеттемелерді өтеу туралы талап ықтимал мәлімделген бірінші күннен бастап дисконтталған талап ету бойынша төленетін сома ретінде есептеледі. Дисконттаудың пайдаланылатын мөлшерлемелері өтеу мерзімі мен міндеттеме валютасына байланысты жылдық 3.3%-дан бастап 6.3%-ға дейін өзгереді.

43. Қаржылық құралдарды бағалау категориялары бойынша ұсыну

ХҚЕС (IAS) 39 «Қаржылық құралдар: мойындау және бағалау» сәйкес бағалау мақсатында Топ өзінің қаржылық активтерін келесідей категорияларға жатқызады: а) қарыздар және дебиторлық берешек, б) сатуға арналған қолдағы қаржылық активтер, в) өтеуге дейін ұстап тұратын қаржылық активтер, г) өзгерісі пайда мен залалдың құрамында көрініс табатын әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер. Өзгерісі пайда мен залалда көрініс табатын әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер екі кіші категорияға бөлінеді: (i) бастапқы мойындау сәтінен бастап осы категорияға жатқызылған активтер және (ii) саудаға арналған ретінде жіктелетін активтер. Топтың барлық қаржылық активтері, өзге инвестицияларды қоспағанда, қарыздар және дебиторлық берешек категориясына жатқызылған. Өзге инвестициялар қолда бар сатуға арналған қаржылық активтер категориясына жатқызылған.

Топтың барлық қаржылық міндеттемелері өзге қаржылық міндеттемелер категориясына жатады.

44. Есептілік кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар

38-қосымшада ашып көрсетілгендей, 2017 жылдың желтоқсанында Топ пен Самесо «Инкай» БК» ЖШС-ын қайта құрылымдау бойынша мәміле жасасты. Өткізу туралы келісімшарт бойынша Топ өзінің «Инкай» БК» ЖШС-не қатысуын 40% -дан 60%-ға арттырды және 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап кәсіпорынды бақылауға алды.

Топ инвестиция объектісінің маңызды қызметін басқаруға қатысты шешімдерді қабылдау кезінде акционерлердің жалпы жиналсысында және серіктестіктің бақылау кеңесінде дауыстың көпшілігін қамтамасыз ету ықтималдылығы есебінен бақылау алды. Сатып алынған еншілес кәсіпорын Топтың табиғи уранды өндіру нарығында болуын арттырады және, күтілетіндей, өнім көлемі мен іске асырылуын көбейту есебінен операцияның табыстылығын арттырады.

Төменде берілген өтеудің жалпы сомасының әділ құны және сатып алған күнге оның құрамдастары ұсынылған:

Қазақстандық миллион теңгемен

Ақша қаражатының төленген сомасы	11
Берілген өтеудің жиынтығы	11
Оны сатып алғанға дейінгі сатып алған ұйымға инвестициялар	40,389
Берілген өтеудің жиынтығы және сатып алған ұйымға тиесілі бұрынғы үлес	40,400

Қазіргі сәтте Топ «Бизнесті біріктіру» ХҚЕС (IFRS) 3 сәйкес ұйымның міндеттемелерді және шартты міндеттемелерді сатып алуы кезінде қабылданған және сәйкестендіруші сатып алынатын аактивтердің әділ құнына бағалау жүргізеді. Бағалауды тәуелсіз кәсіби бағалаушы орындайды және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне аяқталмаған.

Топ берген орнын толтыру жарғы капиталында үлестің теңгерімдік құнына негізделген. Топ контрактінің мерзімін ұзартуға құзыретті органмен жер қойнауын пайдалануға және өнімнің рұқсат етілген жылдық көлемін ұлғайтуға арналған шартқа толықтыруға қол қоюға ықпал етті (Ескерту 38).

Сәйкестендірілген сатып алынған активтердің әділ құны мен орын толтыруға берілген сомасы арасындағы айырмашылық және ұйым сатып алған кезде қабылданған міндеттемелер мен шартты міндеттемелер төменде кестеде көрсетілгендей, сәйкестендірілетін активтердің таза әділ құнын арттыру сомасын мойындауға, ұйымның сатып алу құнында міндеттемелер мен шартты міндеттемелер («теріс гудвил»), жылында пайда мен залалдың құрамында шұғыл танылған («бизнесті біріктіру кезінде сатып алу құнында сәйкестендірілетін активтердің, міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің таза әділ құнын арттыру сомасы» ретінде).

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМДЫ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпе– 31 желтоқсан 2017жыл

44. Есептілік кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар (жалғасы)

Қаржылық есептілікті шығару күніне әділ құн бойынша мәліметтер жоқтығына байланысты, төменде сатып алынған активтер мен міндеттемелер туралы және 2018 жылдың 1 қаңтарында теңгерімдік құн негізінде осы сатып алумен байланысты туындаған гудвил туралы ақпарат ұсынылған:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Тиісті теңгерімдік құн
Ақша қаражаттары және ақша қаражаттарының баламасы	1,036
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	19,063
Негізгі құрал-жабдықтар	58,822
Өндіріске дайындау шығындары	60,908
Өзге активтер	20,019
Несилер мен қарыздар	(38,955)
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	(4,596)
Өзге міндеттемелер	(11,720)
Еншілес ұйымның сәйкестендіруші таза активтерінің әділ (теңгерімдік) құны	104,577
Бақыланбайтын қатысу үлесін шегергенде	(41,831)
Сатып алумен байланысты теріс гудвил	(22,346)
Барлық берілген өтемақылар және сатып алған ұйымға тиесілі бұрынғы үлес	(40,400)
Шегергенде: ақшалай емес төлем	40,389
Шегергенде: сатып алған еншілес ұйымның ақша қаражаты және ақша қаражатының баламалары	1,036
Сатып алу кезінде ақша қаражаттары мен олардың баламаларының ұлғаюы	1,025

Бақыламайтын үлес тік қатысу бақыланбайтын меншікке тиесілі сатып алған ұйымда таза активтегі үлесін білдіреді. Қатысудың бақыламайтын үлесі теңгерімдік құн бойынша бағаланды.